

43526

T.C.
BALIKESİR UNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTUSU
EGİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

BALIKESİR İLİ MERKEZİNDE
ORTA DERECELİ OKULLARDA GÖREV
YAPAN EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN EGİTİM
PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMELERİ

43526

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN : Yrd.Doç.Dr.Yalçın ERGÜNEŞ

Şinasi KARAGÜL

BALIKESİR, ŞUBAT 1995

DEGERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

(Adı ve Soyadı)

(İmza)

Başkan : Doç.Dr. Nevzat BATTAL .....

Üye : Doç.Dr. Nevin SAYLAN .....

Üye : Yrd.Doç.Dr.Yalçın ERGÜNEŞ (Danışman) .....

Tez'in kabul edildiği tarih : .....

Ö Z E T

Bu araştırmada, eğitim sürecinin üç temel boyutunu (öğretim, öğrenci kişilik hizmetleri, yönetim ve denetim) oluşturan faaliyetler kısaca tanıtılmıştır. Öğrenci kişilik hizmetleri (rehberlik ve psikolojik danışma, eğitsel kol çalışmaları, öğretim dışı faaliyetler) ve öğretim faaliyetleri eğitim programı olarak tanımlanmıştır.

Okullarda yönetim ve denetim görevi üstlenmiş kişiler de eğitim yöneticisi olarak tanımlanmıştır. Eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını uygulamaktan sorumlu olduğu belirtilerek; değerlendirme yapabilecek bilgilere sahip oldukları varsayım olarak kabul edilmiştir.

Araştırma, Balıkesir İli Merkezinde orta dereceli okullarda görev yapan eğitim yöneticilerine anket uygulanmak suretiyle yapılmıştır. Verilerin toplanması, çözümlenmesi ve değerlendirilmesi sonucu aşağıdaki yargılara varılmıştır.

1. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programları, incelenmeli, değerlendirilmeli, güncel, fonksiyonel hale getirilmelidir.

2. Orta dereceli okullardaki öğretim dışı eğitsel kol faaliyetleri ve özel anma günleri öğrencinin kişilik kazanması ve sosyal yönden gelişmesi açısından etkin hale getirilmelidir.

3. Orta dereceli okullardaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri de eğitimin amaçlarına hizmet edecek şekilde öğrenciye yönelik olarak yürütülebilmesi için önlemler alınmalıdır.

Araştırma sonuçları doğrultusunda getirilen öneriler ise, genel olarak aşağıdaki konularda olmuştur.

1. Öğretmen yetiştirme sorununun ele alınması.
2. Program geliştirme çalışmalarının bilimsel olarak yapılması.
3. Eğitim ortamlarını destekleyici olan eğitim araçları merkezlerinin gelişmiş ülkelerde olduğu gibi fonksiyonel hale getirilmesi.
4. Eğitim yönetiminin bir bilim dalı haline getirilmesi ve yöneticilerin öğretmenler arasından seçilip belirli bir eğitim gördükten sonra atanması.
5. Öğrenci kişilik hizmetlerinin mutlaka bütün öğrencilere yönelik olarak ders zamanı gibi zaman ayrılarak yürütülmesi için önlemler alınması.

ABSTRACT

In this research, the activities that make up the three fundamental dimensions of educational process (instruction, student personality services, administration and control) are shortly introduced.

Student personality services (Guidance and counseling, social activities, non-instructional activities) and instructional activities are wholly defined as educational program. Recognizing the fact that the administrators of education are responsible for the implementation of educational curricula, it is considered as an assumption that they possess the necessary knowledge for evaluation.

The research was done by applying a questionnaire to the school administrators among those from the high schools of central Balıkesir. As a result of gathering the related data, analysis and evaluation, we have reached the following conclusions :

1. The instructional programs applied to the tertiary level schools should be observed, evaluated, up dated and functionalized.

2. Non-instructional social activities, and special commemoration days in high schools should be arranged to be more active and consequently more effective for the personality formation and social development of the student.

3. Measures should be taken so that guidance and counselling activities in the high schools have to be practiced in favor of the students, serving the goals of education.

The suggestions parallel to the research results are about the following topics in general :

- a. Considering the problem of teacher education.

- b. Carrying out the studies of curriculum development scientifically.

- c. Functionalizing the educational equipment centers that support the educational environments, like the developed countries do.

4. Making the educational administration a branch of science and choosing the administrators among teachers and appointing them after a specific education.

5. Taking some absolute measures to carry out the student personality services for all students by saving some special time like lesson hours.

Ö N S Ö Z

Bugün bütün toplumlar, topyekün kalkınmış ve ilerleme olayını eğitime bağlamış, yükselmek için eğitime önem vermenin gereğini anlamışlardır.

Eğitimi oluşturan temel öğeler insan, bilgi ve toplum olduğuna göre böyle bir dönüşümde bu öğelerin sürekli olarak değiştiğini göz önüne aldığımızda, çağdaş eğitim görüş ve ölçülerinin de değişmesi gerekmektedir.

Çağdaş eğitimin bugün üzerinde en çok durduğu konulardan biri olan sistem yaklaşımı ve buna bağlı olarak gelişen konu analizleri; eğitim olgusunun önemli bir boyutu olan eğitim programlarını geliştirme, süreç ve tekniklerini işe vuruk olarak düzenleme gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu kapsamda olmak üzere, öğretim programlarının (amaç, öğretme-öğrenme durumları ve değerlendirme önerileri açısından) ele alınıp düzenlenmesi, öğretim dışı faaliyetler içerisinde yer alan öğrenci kişilik hizmetlerinin (eğitsel kol çalışmaları, özel anma günleri, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri) amaçlar doğrultusunda bireyin toplumsal ve duygusal yönden kişilik gelişimini tamamlayacak biçimde yürütülebilmesi için tedbirlerin alınması, yukarıda sözü edilen çağdaş düzenlemenin bel kemiğini oluşturmaktadır.

Bu araştırmada; eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını değerlendirmeleri sağlanarak eğitim sürecinin üç temel boyutunu (öğretim, yönetim ve öğrenci kişilik hizmetleri) oluşturan öğelerle ilgili olarak bazı önerilerin getirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmacı;karşılaşılan bütün güçlüklere rağmen araştırmanın her aşamasında emeği bulunan bu çalışmanın gerçekleşmesinde ve tamamlanmasında değerli katkılarını esirgemeyen,araştırmanın ortaya çıkıp anlam kazanmasında en büyük pay sahibi olan tez danışmanı Yrd.Doç.Dr.Yalçın ERGNES'e, kuramsal bilgileri kazanmasında değerli katkıları bulunan Doç. Dr. Nevzat BATTAL ve Doç.Dr.Nevin SAYLAN'a, yüksek lisans öğreniminin başlangıcından sonuna kadar gereken yardımlarını esirgemeyen, başta meslektaşım ve mesai arkadaşım tėm.Necla BİLECEN ve değerli eşi Ahmet BİLECEN'e, aynı zamanda Teknik Astsubay Hazırlama Okulu Rehberlik Kısım Amirliği personeli Yzb.Kasım YILDIRIMCI, tėm.Suat MALKOÇ, tėm. Mahmut OLGUN'a, hazırlanan anketi cevaplandıran eğitim sistemimizi yöneten saygıdeğer eğitim yöneticilerine, yüksek lisans öğrenimi süresi içindeki sıkıntılı ve zor günlerde manevi desteğini esirgemeyip sürekli moral veren eşi Gleren KARAGÜL'e, kızı Kübra KARAGÜL'e ve tez yazımını büyük bir dikkat ve özveriyle gerçekleştiren Ali BAYKAL'a teşekkürlerini sunar.

Balıkesir, şubat 1995

şinasi Karagl

YAZAR

Yüksek Lisans Dalı

Eğitimde Program Geliştirme

Özgeçmiş

- 12 EKİM 1962 ..... Sinop'ta doğdu.
- 1974 ..... ilkokulu bitirdi.
- 1980 ..... Kastamonu, Göl Öğretmen Lisesini bitirdi.
- 1985 ..... G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümünü bitirdi.
- 1985 ..... Çankırı Astsubay Hazırlama Okulu'nda öğretmen su bay olarak göreve başladı.
- 1988 ..... Balıkesir Teknik Astsubay Hazırlama Okulu'na tayin oldu ve halen göğörevine devam etmektedir.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Değerlendirme Kurulu Üyeleri Onayı	ii
Özet	iii
Abstract	v
Önsöz	vi
Yazar	viii
İçindekiler	ix
Tablolar ve Şekiller Listesi	xi

BÖLÜM

I. GİRİŞ	1
Problem	1
Amaç	21
Önem	25
Sayıltılar	28
Sınırlılıklar	29
Tanımlar	30
II. YÖNTEM	32
Araştırma Modeli	32
Evren ve Örneklem	32
Veriler ve Toplanması	33
Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	38
Süre ve Maliyet	39
III. BULGULAR VE YORUM	41
IV. ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER	105
Özet	105
Yargı	117

Öneriler	118
EKLER	131
A.	132
B.	144
C.	145
D.	146
E.	147
KAYNAKÇA	148

TABLolar VE SEKİLLER LİSTESİ

<u>Tablolar :</u>	<u>Sayfa</u>
1. Eğitim Yöneticilerinin Çalıştığı Okul Türlerine Göre Dağılımı.	41
2. Eğitim Yöneticilerinin Cinsiyetlere Göre Dağılımı.	41
3. Eğitim Yöneticilerinin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı.	42
4. Eğitim Yöneticilerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.	42
5. Eğitim Yöneticilerinin En Son Mezun Oldukları Yüksek Öğretim (Okul) Türlerine Göre Dağılımı.	42
6. Eğitim Yöneticilerinin Öğretmenlik Branşlarına Göre Dağılımı.	43
7. Eğitim Yöneticilerinin Yöneticilik Kıdemlerine Göre Dağılımı.	43
8. Eğitim Yöneticilerinin Öğretmenlik (Mesleki) Kıdemlerine Göre Dağılımı.	44
9. Eğitim Yöneticilerinin Yöneticilik Statülerine Göre Dağılımı.	44
10. Eğitim Yöneticilerinin Mesleki Amaçlar için (Kurs, Staj, toplantı gibi) Yurtdışında Bulunma Durumlarına Göre Dağılımı.	45
11. Eğitim Yöneticilerinin Eğitim Yönetimi ile ilgili Kurslara Veya Seminere Katılma Durumlarına Göre Dağılımı.	45
12. Eğitim Yöneticilerinin Öğretmenlik Branşı ile ilgili Kurslara Veya Seminere Katılma Durumlarına Göre Dağılımı.	46
13. Orta Dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programlarının Okulun Amaçlarına Hizmet Etme Durumu. ...	46
14. Orta Dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programları Amaçlarının, Her Üç Alanla ilgili (Bilişsel, Duyuşsal, Devinişsel) Olarak Aşamalı, Açık Bir Şekilde Belirleme Durumu.	47
15. Orta Dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programları Amaçlarının, Öğrencilerin Özelliklerini Dikkate Alarak Belirleme Durumu.	49

16. Orta Dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programları Amaçlarının, Toplumun Özellikleri (Sosyal, Kültürel, Ekonomik Gibi) ve İhtiyaçlarını Dikkate Alarak Belirlenme Durumu.	50
17. Orta Dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programlarının İçeriğinin Temel Olan, Faydalı, Anlamlı ve Önemli Bilgileri Kapsama Durumu.	51
18. Orta dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programları İçeriğinin, Öğrencilerin Özelliklerini Dikkate Alarak Belirlenme Durumu.	52
19. Orta Dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programlarında Bilimde, Teknolojideki Gelişmeler ve Kültürel, Sosyal Değişmelerin Yer Alma Durumu.	53
20. Orta Dereceli Okullarda Öğretim Programlarının Uygulanması İçin Gerekli Olan Eğitim Ortamı Koşullarının (Araç, Gereç, Bina, Teknikler, İlkeler, Yöntemler Gibi) Belirlenme Durumu.	54
21. Orta Dereceli Okullarda Öğretim Programlarının Uygulanması İçin Eğitim Ortamlarının Yeterlilik Durumları.	55
22. Orta Dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programlarında, Öğrenciye Kazandırılması Düşünülen Amaç ve Davranışların Ne Derecede Gerçekleştiğini Ölçmek Amacıyla Değerlendirme Önerilerinin (Yapılacak Sınav Türleri Hakkında Açıklama, Örnek Sorular Gibi) Belirlenme Durumu.	56
23. Orta Dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programlarının Geliştirilmesi İçin Ne Tür İşlemlerin Okul Yöneticileri, Öğretmenler Tarafından Yapılacağını Belirten Önerilerin Yer Alma Durumu.	57
24. Eğitim Yöneticilerinin Orta Dereceli Okullarda Uygulanan Öğretim Programlarını, Amaç, Öğretme-Öğrenme Durumları ve Değerlendirme Önerileri Açısından Değerlendirmeleri Sonucu Elde Edilen Ortalama (X) Değerler Tablosu.	58
25. Eğitim Programlarının Bütününe Yönelik (Meslek Dersleri Hariç) Değerlendirmede Ortalama (X) Değerler Tablosu.	59
26. Eğitim Yöneticilerinin Öğretim Programlarını Değerlendirmelerinde (Meslek Dersleri Hariç) Görev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	60
27. Eğitim Yöneticilerinin Öğretim Programlarını Değerlendirmelerinde (Meslek Dersleri Hariç) Görev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	61

28. Eğitim Yöneticilerinin Öğretim Programlarını Değerlendirmelerinde (Meslek Dersleri Hariç) Mesleki Branşları Arasındaki Farklılıklar Testi.	62
29. Eğitim Yöneticilerinin Meslek Dersleri Öğretim Programlarını Değerlendirmelerinde Mesleki Branşları Arasındaki Farklılıklar Testi.	63
30. Eğitim Yöneticilerinin Eğitim Programlarını Değerlendirmelerinde (Meslek Dersleri Hariç) Geldiği Kaynaklar Arasındaki Farklılıklar Testi.	64
31. Eğitim Yöneticilerinin Meslek Dersleri Öğretim Programlarını Değerlendirmelerinde Geldiği Kaynaklar Arasındaki Farklılıklar Testi.	65
32. Eğitim Yöneticilerinin Öğretim Programlarını Değerlendirmede (Meslek Dersleri Hariç) Yöneticilikteki Kademeleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	66
33. Eğitim Yöneticilerinin Meslek Dersleri Öğretim Programlarını Değerlendirmelerinde Yöneticilikteki Kademeleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	67
34. Eğitim Yöneticilerinin Öğretim Programlarını Değerlendirmede (Meslek Dersleri Hariç) Öğretmenlikteki Kademeleri Arasındaki Farklılıklar Testi. ...	68
35. Eğitim Yöneticilerinin Meslek Dersleri Öğretim Programlarının Değerlendirmelerinde, Öğretmenlikteki Kademeleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	68
36. Eğitim Yöneticilerinin Öğretim Programlarını Değerlendirmede (Mesleki Dersler Hariç) Mesleki Kurslara (Yurtdışı) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	69
37. Eğitim Yöneticilerinin Meslek Dersleri Öğretim Programlarını Değerlendirmede, Mesleki Kurslara (Yurtdışı) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	70
38. Eğitim Yöneticilerinin Öğretim Programlarını Değerlendirmede, (Meslek Dersleri Hariç) Eğitim Yönetimi ile ilgili Kurslara (Yurtiçi) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	71
39. Eğitim Yöneticilerinin Meslek Dersleri Öğretim Programlarını Değerlendirmede, Eğitim Yönetimi ile ilgili Kurslara (Yurtiçi) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	71
40. Eğitim Yöneticilerinin Öğretim Programlarını Değerlendirmede (Meslek dersleri Hariç) Branşıyla ilgili Kurslara (Yurtiçi) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	72
41. Eğitim Yöneticilerinin Meslek Dersleri Öğretim	

Programlarını Değerlendirmede Branşı ile ilgili Kurslara Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	73
42. Eğitim Yöneticilerinin Eğitim Programlarını Değerlendirmelerinde (Meslek dersleri Hariç) Statüleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	73
43. Eğitim Yöneticilerinin Meslek Dersleri Öğretim Programlarını Değerlendirmelerinde Statüleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	74
44. Öğretim Programlarının, Amaç, Öğretme-Öğrenme Durumları ve Değerlendirme Önerileri Açısından Eğitim Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesinde Çeşitli Açılardan Farklılıklar Olup Olmadığının Karşılaştırılması.	75
45. Orta dereceli Okullardaki Eğitsel Kol Faaliyetlerinin Okulun ve Eğitsel Kol Çalışmalarının Amaçları Doğrultusunda Yürütülebilme durumu.	76
46. Orta Dereceli Okullarda Anma Günlerinin Okulun Amaçları, Anlam ve Önemi Açısından Etkin Bir Şekilde Kutlanabilme Durumu.	77
47. Eğitim Yöneticilerinin Eğitsel Kol Faaliyetlerini Değerlendirmelerinde, Förev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	78
48. Eğitim Yöneticilerinin Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Değerlendirmelerinde, Görev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	79
49. Eğitim Yöneticilerinin Eğitsel Kol Faaliyetlerini Değerlendirmelerinde Mesleki Branşlar Arasındaki Farklılıklar Testi.	80
50. Eğitim Yöneticilerinin Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Değerlendirmelerinde Mesleki Branşları Arasındaki Farklılıklar Testi.	81
51. Eğitim Yöneticilerinin Eğitsel Kol Faaliyetlerini Değerlendirmelerinde Geldiği Kaynaklar Arasındaki Farklılıklar Testi.	82
52. Eğitim Yöneticilerinin Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Değerlendirmelerinde Geldiği Kaynaklar Arasındaki Farklılıklar Testi.	83
53. Eğitim Yöneticilerinin Eğitsel Kol Faaliyetlerini Değerlendirmelerinde, Yöneticilikteki Kıdemleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	84
54. Eğitim Yöneticilerinin Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Değerlendirmelerinde, Yöneticilikteki Kıdemleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	85

55. Eğitim Yöneticilerinin Eğitsel Kol Faaliyetlerini Değerlendirmelerinde, Öğretmenlikteki Kıdemleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	86
56. Eğitim Yöneticilerini Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Değerlendirmelerinde, Öğretmenlikteki Kıdemleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	86
57. Eğitim Yöneticilerinin Eğitsel Kol Faaliyetlerini Değerlendirmelerinde Mesleki Kurslara (Yurtdışı) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	87
58. Eğitim Yöneticilerinin Özel Anma Günlerinin kutlanmasını değerlendirmelerinde, Mesleki Kurslara (Yurtdışı) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	88
59. Eğitim Yöneticilerinin Eğitsel Kol Faaliyetlerini Değerlendirmelerinde Eğitim Yönetimi ile ilgili Kurslara (Yurtiçi) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	88
60. Eğitim Yöneticilerinin Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Değerlendirmelerinde, Eğitim Yönetimi ile ilgili Kurslara (Yurtiçi) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	89
61. Eğitim Yöneticilerinin Eğitsel kol Faaliyetlerini Değerlendirmelerinde, Branşı ile ilgili Kurslara (Yurtiçi) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	90
62. Eğitim Yöneticilerinin Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Değerlendirmelerinde, Branşı ile ilgili Kurslara (Yurtiçi) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	90
63. Eğitim Yöneticilerinin Eğitsel Kol Faaliyetlerini Değerlendirmelerinde, Statüleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	91
64. Eğitim Yöneticilerinin Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Değerlendirmelerinde, Statüleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	92
65. Öğretim Dışı Eğitsel Kol Faaliyetlerinin Etkinliğini ve Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Amaçlar Doğrultusunda Yürütülme Durumunu Değerlendirmede, Eğitim Yöneticileri Arasında Çeşitli Açılardan Farklılıklar Olup Olmadığının Karşılaştırılması.	93
66. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Orta Dereceli Okullarda Amaç ve İlkeleri Doğrultusunda Etkin Bir Şekilde Yürütülebilme Durumu.	94
67. Balıkesir ili Orta Dereceli Okullarda Rehberlik Uzmanı Sayısı.	95

68. Eğitim Yöneticilerinin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Değerlendirmelerinde Görev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	96
69. Eğitim Yöneticilerinin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Değerlendirmelerinde, Mesleki Branşları Arasındaki Farklılıklar Testi.	97
70. Eğitim Yöneticilerinin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Değerlendirmelerinde Geldiği Kaynaklar Arasındaki Farklılıklar Testi.	98
71. Eğitim Yöneticilerinin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Değerlendirmelerinde, Yöneticilikteki Kademeleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	99
72. Eğitim Yöneticilerinin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Değerlendirmelerinde, Öğretmenlikteki Kademeleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	100
73. Eğitim Yöneticilerinin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Değerlendirmelerinde, Mesleki Kurslara (Yurtdışı) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	100
74. Eğitim Yöneticilerinin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Değerlendirmelerinde, Eğitim Yönetimi ile ilgili Kurslara (Yurtiçi) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	101
75. Eğitim Yöneticilerinin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Değerlendirmelerinde, Branşı ile ilgili Kurslara (Yurtiçi) Katılmaları Açısından Farklılıklar Testi.	102
76. Eğitim Yöneticilerinin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Değerlendirmelerinde, Statüleri Arasındaki Farklılıklar Testi.	103
77. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Amaç ve İlkeler Doğrultusunda Etkinliğinin Eğitim Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesinde Çeşitli Açılardan Farklılıklar Olup Olmadığının Karşılaştırılması.	104
78. Öğretim Programlarının, Amaç Öğretme-Öğrenme Durumları ve Değerlendirme Önerileri Açısından Eğitim Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesinde Çeşitli Açılardan Farklılıklar Olup Olmadığının Karşılaştırılması.	113
79. Öğretim Dışı Eğitsel Kol Faaliyetlerinin Etkinliğini ve Özel Anma Günlerinin Kutlanmasını Amaçlar Doğrultusunda Yürütülme Durumunu Değerlendirmede, Eğitim Yöneticileri Arasında Çeşitli Açılardan Farklılıklar Olup Olmadığının Karşılaştırılması...	114

80. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Amaç ve ilkeler Doğrultusunda Etkinliğinin, Eğitim Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesinde Çeşitli Açılardan Farklılıklar Olup Olmadığının Karşılaştırılması.	115
---	-----

Sekil :

1. Eğitim Sürecinin Üç Ana Alanı	3
--	---

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem

Çağımızda çok hızlı teknolojik gelişmeler olmaktadır. Kalkınmakta olan ülkeler, ekonomik büyümenin yanısıra yeni gelişmelere kolayca uyum için gerekli değişimleri de gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Toplumların yeni gelişmelere kolayca uyumlarını sağlayacak değişme, bireylerin eğitimi ile gerçekleşebilir. Çünkü eğitimin temel amaçlarından biri, kalkınma dediğimiz, ekonomik büyüme ve değişmeyi sağlamada gerekli olan, yeterli sayıda nitelikli insan gücünü yetiştirmektir. (Kaya, 1984, s.11)

Özyürek'e göre; bireyin eğitimi doğduğu andan başlayarak ölünceye kadar sürer. En basit anlamıyla eğitim; başkasının öğrenmesine yardım etmedir. Eğitimin en genel amacı ise; öğrenciyi toplumun yararlı bir üyesi haline getirmektir. (Özyürek, 1983 s s.1-2)

Kepçeoğlu; eğitimden ne anlaşıldığı konusunda henüz herkesçe kabul edilen ortak bir görüş bulunmadığını, eğitimin birbirinden ayrı, değişik tanımlarının sıralandığını belirtmektedir. Yine eğitimin türlü fonksiyonları bulunması gerektiği konusunda herkesin anlaştığını, ancak, bu fonksiyonların neler olduğu hakkında ortak bir görüş bulunmadığını ifade etmektedir. (Kepçeoğlu, 1988, s.29)

Kepçeoğlu; eğitimin anlam ve fonksiyonları üzerinde görüş ayrılıkları bulunmasına karşılık; çağdaş eğitimin öğrencinin bedensel, zihinsel, duygusal ve toplumsal olan tüm

kapasitelerini en uygun bir düzeyde geliştirmesi için çaba göstermesi gerektiği konusunda, tam bir anlaşmaya varıldığını vurgulamaktadır.

Eğitim, bireyi tüm yönleri ile bir bütün olarak ele alma ve geliştirme durumundadır. Günümüzde eğitim; bireyin zihinsel gelişimi kadar kişisel ve sosyal gelişimi ile de ilgilenmek zorundadır. Bireyin her yönü ile bir bütün olarak gelişmesinin önemi karşısında, eğitimde program kavramı da yeni boyutlar kazanmıştır. Bugün eğitim programı kavramı, öğrencinin gelişmesi için düzenlenen etkinliklerin ve yaşantıların tümünü içeren geniş bir anlam kazanmıştır. Geleneksel olarak konu alanlarından hız alan eğitim programları, günümüz eğitiminde öğrenciden hız alan program modellerine dönüşmüştür. (Kepçeoğlu, 1988, s.30)

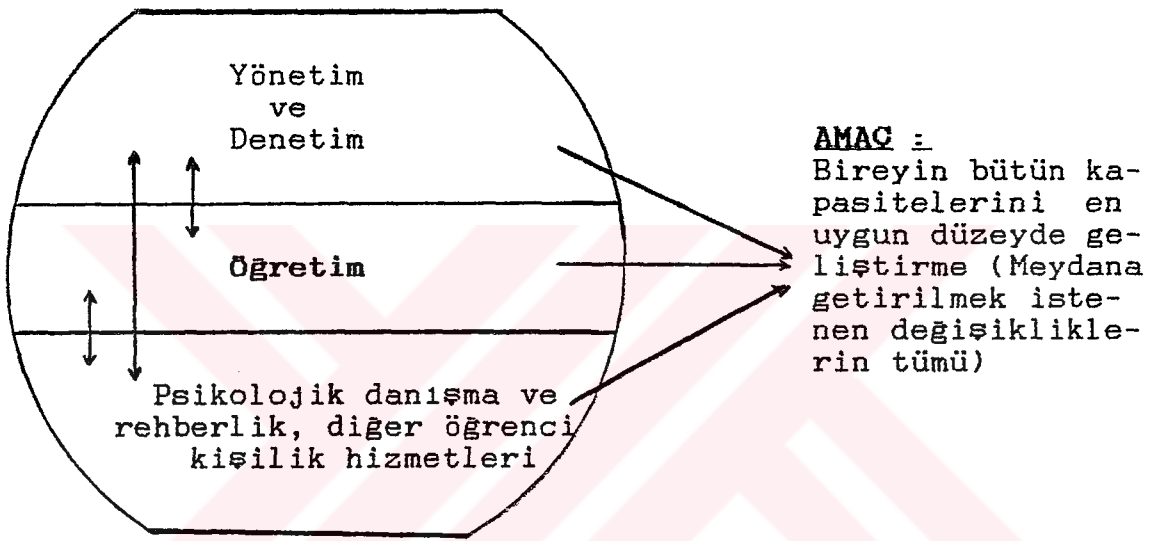
Çok farklı biçimlerde söylenmiş olmakla birlikte, üzerinde ortak bir anlaşma sağlanan nokta, eğitimin bireylerin davranışlarında istendik değişiklikleri meydana getirme süreci olarak kabul edilmesidir. Ertürk; eğitimi, "bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci" (Ertürk, 1984, s.12) olarak; eğitimin hedefini ise; "bir öğrencinin planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar sayesinde kararlaştırılan davranış değişikliği veya davranış olarak ifade edilmeye elverişli bir özellik" (Ertürk, 1984, s.25) olarak ifade etmektedir.

Kepçeoğlu; bu tanımda, eğitimin esasının bireylerin davranışlarında değişiklikler meydana getirme olduğunu, eğitimin bir süreç olarak ele alınabileceğini ve eğitim sürecinde üç ana alanın, sürecin bütünlüğünü oluşturduğunu belirtmektedir.

Bunları şu şekilde sıralamaktadır:

1. Yönetim ya da liderlik
2. Öğretim (Öğretme-öğrenme faaliyetleri)
3. Psikolojik danışma ve rehberlik, diğer öğrenci kişilik hizmetleri. (Kepçeoğlu, 1986,s.31)

Kepçeoğlu; erişilmek istenen amaçlarla birlikte eğitim sürecinin üç alanı arasındaki ilişkileri aşağıdaki gibi bir çizimle daha somut olarak göstermektedir.

Şekil 1. Eğitim sürecinin üç ana alanı

Kepçeoğlu, 1986, s.31

Şekilde de görüldüğü gibi, eğitim sürecinin üç ana alanının erişmek istediği amaç, bireyin yeteneklerini en uygun biçimde geliştirmektir.

Yönetim ve denetim alanı, eğitim sürecinin fonksiyonlarını yerine getirebilmesi için gerekli olan liderliğin alınması, yetki ve sorumlulukların kullanılması ile ilgilidir. Eğitimde yönetimin görevi, örgütü (okulu) amaçlarına göre çalıştırmak ve devam ettirmektir. Planlama, bütçeleme, personel sağlama, bina, denetim gibi hizmetler bu alana girer. Bu görevlerin yerine getirilebilmesi için, hiç kuşkusuz yönetici-

lerin yönetim kavram ve süreçleri hakkında iyi yetişmiş olmaları gerekir. (Kepçeoğlu, 1988, s s.31-32)

Konuya açıklık getirmesi bakımından "Yönetim" kavramını kısaca incelemekte fayda vardır.

Fişek; yönetim kavramını, yerine göre hem devletin örgütleyici eylemlerini (amaç), hem de bu eylemleri yürüten makineyi (araç) adlandırmak için kullanıldığını belirtmektedir. "Amaç" açısından konuya yaklaşıldığında, yönetimin, toplumsal hayatın değişik kesimlerinin işleyişini düzenleyen ve bu kesimlerdeki yönetsel kuruluşların belirleyici özelliklerinde somutlaşan bir eylemler dizisi ve kestirme yoldan amaçlarını gerçekleştirmesine yönelik ve PÖPAYED (P.Planlama, Ö.Örgütlenme, PA.Personel Alma, Y.Yönlendirme, E. Eşgüdüm, D.Denetleme) öğelerinden oluşan bir karmaşa olduğunu ifade etmektedir.(Fişek, 1975 s.1)

Can; yönetimin, farklı bilim dalları tarafından geliştirilen çözümsel yaklaşımların birleştirilmesi ve uygulanmasını kapsadığını belirtmektedir. (Can, 1978, s.4)

Başer; yönetim için farklı yaklaşım ve ifadelerle yapılan tanımların ortak olan yönlerinin aşağıdaki gibi sıralanabileceğini belirtmektedir:

1. Kurumu saptanan amaçlara ulaştırma ve amaçlarına uygun biçimde yaşatma.

2. İnsan ve madde kaynaklarını sağlama, etkili biçimde kullanma.

3. Kurum için belirlenen politika ve kararları uygulama, işlerin yapılmasını sağlama.

4. Kurum çalışmalarını izleme, denetleme ve geliştirme (Başer, 1989,s.3)

Kaya; bir kurumda ne yapılacak ve nasıl yapılacak sorularına verilecek cevapların, yönetim denilen sentezi oluşturduğunu, burada "ne yapılacaktır" sorusunun cevapları yönetim biliminin konu alanını ve "nasıl yapılacaktır" sorusunun cevabı ise; yönetim ilke ve tekniklerini kapsadığını vurgulamaktadır. (Kaya, 1991, s.41)

Başer; yönetim ve örgüt ilişkisini şu şekilde açıklamaktadır. Yönetimin olabilmesi için mutlaka örgütün olması gerekir. Örgüt bir yapıdır. Yönetim ise bu yapıyı işleten süreçtir. İşte yönetimin özünü oluşturan amaçları gerçekleştirme görevi, örgütün önceden kararlaştırılmış amaçlarıdır. Yönetim araçlar ve insan kaynakları arasında uzlaşma sağlar, işbirliği kurar. (Başer, 1988, s.3)

Aytek'e göre; yönetimin bütün görevlerinin birbirleri üzerinde etkisi vardır. Yöneltilme görevinde, yöneticinin astlarının etkisinde kalacağı, keza yöneticinin yaptığı planlar ve kurduğu örgütün de yöneltilme görevine etkide bulunacağı açıktır. Aynı şekilde, kontrol görevi de yöneltilme ve diğer görevlerin etkisi altındadır. Yöneltilme sürekli bir görevdir. Yönetici devamlı olarak astlarına emir verir, yol gösterir, öğretir, nezaret eder. Yönetim kademesindeki düzeyi ne olursa olsun, yönetici yöneltilme görevine bazen daha az zaman ayırmaktadır. Yöneltilme, üst ve ast arasındaki günlük çalışmalarını kapsamına alır. (Aytek,1977,s.109)

Yönetim kavramı hakkındaki bu kısa açıklamadan sonra eğitim yönetimi kavramını incelemek gerekir.

Taymaz; eğitim yönetiminin, yönetimin alt dallarından olan kamu yönetiminin özel bir alanı olduğunu ifade ederek şu şekilde açıklamaktadır. Eğitim yönetiminin ve onun alt bir a-

lanı olan okul yönetiminin ortak sorumluluğu, Milli Eğitim Sisteminin saptanan genel ve özel amaçlarını gerçekleştirmek ve devletin eğitim politikasını uygulamaktır. Eğitim yönetimi; eğitim kurumlarını saptanan amaçlara ulaştırmak üzere insan ve madde kaynaklarını sağlayarak en etkili biçimde kullanma, belirlenen politikaları ve alınan kararları uygulamakla yükümlüdür. (Taymaz, 1985 s.17)

Bursalıoğlu'na göre; eğitim yönetimini, yönetimin bir dalı yapan özellikleri, belirli kuruluşların yönetiminden meydana gelmektedir. Bu özellikler :

1. Bir toplumdaki eğitimin görevlerinden,
2. Eğitim girişiminin niteliğinden,
3. Okul yönetiminin ilişkin olduğu başlıca grupların dinamiğinden,
4. Eğitim yönetiminin çok yanlı rolünden doğmaktadır.

Bursalıoğlu; eğitim örgütlerini şu şekilde açıklamaktadır. Eğitim örgütleri, kontrol ve baskı güçlerinin yapısı bakımından, diğer örgütlerden farklılaşır. Bu farklılaşma, bunların yönetiminde de kendisini yansıtmaktadır. Ayrıca, eğitim girişiminin en tipik örgütü olan okul; çevre ve toplumu kapsayan sistemin merkezinde bulunduğundan, bazı örgütler kadar ayrı işlemez ve incelenemez. Bu görüşler, eğitim yönetiminin ayrı olduğu kadar, disiplinler arası bir bilim dalı olduğunu belirtmektedir. Ayrılık niteliği; eğitim girişiminin özelliğinden, disiplinler arası niteliği; yönetimin modern kuram ile kazandığı özelliğinden doğmaktadır. (Bursalıoğlu, 1982, s.5)

Bursalıoğlu; eğitim yönetiminin ağırlık merkezinin okul yönetiminin üzerinde bulunduğunu belirtmektedir. Okul de-

nilen örgütün eğitim sistemi içersindeki yeri ve önemi, okulun eğitim yönetimini meydana getiren tipik bir kuruluş oluşu, sistemin en stratejik parçası bulunuşu ve eğitimi değerlendirebilme araçlarının başında gelişidir. Sistemin verimi okuldan geldiğine göre, okul yönetimi ve yöneticisinin sistemin başarısı üzerindeki etkisi büyük olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, eğitim sistemi ile okulun verimi birbirine neden-sonuç zinciriyle bağlı bulunmaktadır. (Bursalıoğlu, 1982, s.9)

Başaran; eğitimde yönetimin görevini şu şekilde açıklamaktadır. Eğitimde yönetimin görevi, Milli Eğitimin genel ve özel amaçlarını hukuk kuralları içinde gerçekleştirmektir. Eğitim yönetiminin uğraş alanı ise, eğitim programlarının, öğrencilerin, okulda görevli kişilerin, eğitim araç ve gereçlerinin, binaların, okulun bütçesinin tüm etkenlerinin yönetimidir. Eğitim sisteminde eğitim yönetmeni, okulun ya da eğitim örgütünün başında bulunan müdür ve yardımcılarıdır. Eğitim yönetimi denildiğinde okul akla gelir. Çünkü, okul yönetimi eğitim yönetiminin temelidir. (Başaran, 1984, s.207)

Başaran; eğitim yönetiminin özünün eğitim programlarının yönetilmesinin olduğunu şu şekilde vurgulamaktadır. Okulun görevi, öğrencileri yetiştirmektir. Öğrencilerin yetişmesi ise, okulun eğitim programına göre olur. Bu yüzden eğitim yönetiminin özü, okulun (eğitim üretim yerinin) eğitim programını yönetmektir. Eğitimde, öğrenci hizmetlerinin, işgören hizmetlerinin, genel hizmetlerin ve bütçe yönetiminin odağı, uygulanacak eğitim programının en iyi biçimde gerçekleştirilmesi için ortam hazırlamaktır. (Başaran, 1983, s.83)

Başaran; eğitim programlarının yönetimi konusunu şu

şekilde açıklamaktadır. Eğitim programının yönetimi, eğitim yönetmeninin temel görevidir. Eğitim yöneticisinin öbür yönetsel işlevleri eğitim programının uygulanmasına daha iyi bir ortam, yaratmak için gereklidir.

Başaran; eğitim programını, önceden belirlenmiş eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi için planlı yapılan eğitsel etkinlikler olarak ifade etmektedir.

Başaran; eğitim programlarını yönetimi konusu ile ilgili görüşlerini ise şöyle belirtmektedir :

Türk eğitim sisteminde uygulanacak olan ilkeler yasal belgelerle belirlenmiş olup, bunun bir kısmı Anayasa'da, bir kısmı Milli Eğitim Temel Kanunun'da diğerleri de yönetmelik ve okul programlarında gösterilmiştir. Eğitim yöneticisi, eğitimi bu ilkelere göre yönetmekle görevlidir. Eğitim yöneticisinin önceden belirlenmiş bu eğitim amaçlarını gerçekleştirmek için ortam yaratması temel görevidir. Bir okul ya da eğitim kurumu için hazırlanan eğitim programına göre yapılacak eğitim etkinlikleri planlanarak yürütülür.

Eğitim planında en az dört kısmın (bölümün) olması zorunludur. Bunlar; eğitimin hedefleri, eğitim etkinlikleri, eğitim ortamı, ölçme ve değerlendirmedir.

Eğitim yöneticisinin ve öğretmenin öğrencilere iyi bir eğitim ortamı hazırlamasında, eğitim teknolojisinin çok büyük önemi vardır. Eğitim teknolojisinin en son bulgularını izlemek ve uygulamak eğitimin çağdaşlaşması için gerekmektedir.

Eğitimde ders kavramı, hem bir bilim dalında okutulacak konuları hem de belli bir süre içinde öğrencilere kazandırılacak öğrenim yaşantılarını anlatır. Okulların dersleri okul

programında gösterilir .

Egitsel kol çalışması, bir okulda, dersler dışında öğrencilerin bir kısım eğitim amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için yapılan eğitim etkinlikleridir. Bu çalışmaların yürütülmesi için eğitim yöneticisinin elinden gelen çabayı göstermesi gerekir.

Okullarda her öğretim yılı yinelenen kutlama ve anma günleri, Türk Büyüklerini anma törenleri öğrencilere önemli öğrenme ortamı hazırlar. Bu tür etkinliklerin eğitsel amaçlara uygun olarak yapılması gerekmektedir.

Okulun çevresi ile ilişkisi, çevre olanaklarının eğitimde kullanılması, okulun eğitim ortamını zenginleştirerek öğrencilerin başarısını artırır.

Öğrencilerin başarıları, aynı anda okul yöneticisinin, öğretmenlerin ve diğer ilgililerin de başarısını gösterir. Öğrenci başarısını ölçen ve değerlendiren sınav araçlarının nesnel, güvenilir ve geçerli olması zorunludur.

Bedensel, zihinsel, duygusal, toplumsal ve törel gelişimleri yönünden büyük ayrılık gösteren öğrencilere özel eğitim yapılması için eğitim yöneticisi gereken özeni göstermelidir. (Başaran, 1983, ss.108-110)

Öğrenci hizmetlerinin yönetimi içerisinde yer almasına rağmen ; genel olarak eğitici ve kişilik kazandırma amacına yönelik olduğundan rehberlik faaliyetlerini de eğitim programlarının yönetimi konusu içerisinde değerlendirebiliriz.

Başaran; okulda rehberlik hizmetlerinin genel olarak, aşağıdaki amaçları gerçekleştirmeye dönük çalışmalarını gerektiğini belirtmektedir.

1. Öğrencinin kendi kendisini tanımasına yardım etmek,
2. Öğrencinin sorun çözmeyi öğrenmesini sağlamak,
3. Öğrencinin çevresine uyumuna yardım etmek,
4. Öğrenciye kendini geliştirme tutumu kazandırmak.

Okul yöneticisinin, rehberlik alanında uzman olması beklenemez. Ama bu konuda okulda açılan bir birimin nasıl yönetilmesi gerektiğini okul yöneticisi bilmek zorundadır. (Basaran, 1983, ss.127-134)

Yönetim, eğitim yönetimi, okul yönetimi, eğitim programlarının yönetimi kavramlarını ve birbiri ile olan ilişkilerini açıkladıktan sonra, şimdi de yönetim biliminin, eğitime nasıl girdiğini açıklamakta fayda vardır.

Bursalıoğlu; eğitim yönetiminin tarihçesini şu şekilde açıklamaktadır. Eğitim yönetimi alanındaki ilk terimlerin Roma kaynaklı olduğu anlaşılmaktadır. Okul Müdürü, eğitim müdürü, müfettiş, teftiş, yetki ve sorumluluk gibi terimler bunlar arasındadır. Romalılar, okul yöneticiliğini önemsemiş ve geliştirmiştir. Hindistan'da her ilkokulda bir monitör bulunur ve bir tür yöneticilik görevi yapardı. İsrail'de her okuldaki öğrenci sayısı 40'ı geçtiği zaman bir direktör tayin edilirdi. Bilimsel yönetimin eğitime girişi yirminci yüzyılın başlarında işletme ilkelerinin okula uygulanması ile gerçekleşti. Bu ilkelere çok etkilenen eğitim yöneticileri, bütün eğitim problemlerini çözebileceğine inanır oldular. Böylece verime dönük okul yönetimi anlayışı doğdu. Zamanla yönetimde insan ilişkileri kavramına da yer verildi. Böylece okul yönetimine sosyal sistem açısından bakıldı ve okul yöneticiliğinde sosyal bilimler ağır basmaya başladı.

Bizim eğitim tarihimizde, okul yöneticiliğinin pek eski

olmadığı görülmektedir. Bürokratların eğitimine önem veren II.Mahmut çağında açılan Mekteb-i Maarifi Adliye'nin başına İmamzade Esat Efendi getirilmiş ve kendisine "Nazır" ünvanı verilmiştir. 1848'de açılan Darülmuallimini Rüşdi (Öğretmen Okulu) nin başına müdür ünvanı ile Cevdet Efendi getirilmiştir. Böylece eğitim sistemimizde okul yöneticiliğine yer verilmiş ve eğitimde yöneticilik sınıfının gelişmesine yol açılmıştır.

Eğitimde yöneticiliğin meslekleşme ve kurumlaşmasına en büyük engel, öğretmenlik ve yöneticilik görevlerinin, değerlerinin karıştırılması olmuştur. (Bursalıoğlu, 1978, ss.14-15)

Konumuz açısından açıklamamız gereken bir başka kavram da yeterlik ya da etkinlik kavramıdır. İnsanlar gibi, örgütlerin amacı da etkili olmaktır.

Başaran'a göre; etkinliliğin anlamı; amacın, istenen düzeyde gerçekleştirilmesidir. Örgütün amacına ulaşabilecek derecede güçlü ve çaba içinde olmasını ifade eder. Yetersizlik, amaca istenen düzeyde ulaştıramadığı gibi, insanın örgütün çevresine zararlı olmasına, çevresini bozmasına, yıkıp dökmesine yol açabilir. (Başaran, 1982, s.29)

Bursalıoğlu; yeterliğin tanımı konusunda değişik fikirler ortaya atıldığını belirtmektedir. İş niteliğine ilişkin tanıma göre yeterlik, bir kişiye belirli bir rolü oynayabilme gücünü kazandıran özelliklerin varlığı, veya bu rolü oynayabilmesini engelleyen özelliklerin yokluğu olarak ifade edildiğini belirtmektedir. Yeterlik alanları konusu ile ilgili olarak görüşlerini ise; şöyle açıklamaktadır.Yeterlik alanları bir kişinin belli bir makamın görevlerini yerine getirebilme-

si için göstermesi gereken yeterlikleri içine alan alt alanlardır. Kritik yeterlik alanları ise, bir makamda gösterilecek etkinlik için gerekli alanlardır. Bu kritik alanlarda yeterli olmayan yönetici, makamın gerektirdiği rolü oynamakta başarısız olacaktır. (Bursalioğlu, 1981, ss. 4-5)

Bursalioğlu'na göre; eğitim yöneticilerinin; okul yönetiminde yeterli olması gereken alanlar aşağıda sıralanmıştır.

1. Okul yönetimine ilişkin kararları verirken,
2. Okul içi ve dışı eğitim öğretim çalışmalarının planlanmasında,
3. Okul ve çevredeki eğitim, öğretim çalışmalarının örgütlenmesinde,
4. Okul içi ve dışı iletişim etkinliklerinde,
5. Okul ve çevredeki eğitim, öğretim çalışmalarının koordinasyonunda,
6. Okul içi ve dışı uygulanan eğitim öğretim çalışmalarının değerlendirilmesinde,
7. Yetki ve sorumluluğa ilişkin sorunlarda,
8. Liderlik davranışları bakımından,
9. Okulda olumlu bir hava yaratmada,
10. Eğitsel kolların kurulma, çalışma ve değerlendirilmesinde,
11. Öğrenci rehberliği ve danışma hizmetlerinin yürütülmesinde,
12. Disiplin ve devaminin sağlanmasında,
13. Okul personelinin yönetiminde,
14. Okul çevre ilişkilerinde,

15. Araştırma-geliştirme-yenileme alanlarında,
16. Okulu işletmecilik ilkelerine göre yönetmede,
17. Yardımcı hizmetlerin sağlanmasında,
18. Okulun bina, tesis, ve demirbaşlarının kullanılma, korunma ve bakımında (Bursalıoğlu,1981, ss.35-41)

Eğitim yöneticilerinin, okul yönetiminde, eğitim programlarının yönetimi konusunda da yeterli olması gerekir.

Bir eğitim kurumunun yaptığı tüm eğitim öğretim faaliyetleri; eğitim programlarının yönetilmesi kapsamına girmektedir. Eğitim yöneticileri, okullarda uygulanan eğitim programlarını yönetmek, aynı zamanda değerlendirmek ve eksiklikleri gidererek, amaçlar doğrultusunda sistemi işletmekle görevlidir.

Varış; eğitim kurumlarında eğitim programlarının önemi ve fonksiyonlarını şu şekilde açıklamaktadır. Okulların ve diğer eğitim kurumlarının genel fonksiyonu, kültürü tanıtmak yoluyla öğrencilerin uyumunu sağlamak ve onlara değişmekte olan dünya ve çağ koşullarına ayak uydurabilmeleri için kültürü geliştirme yollarını öğretmektir. Kültür, insanların yaşantı biçimleridir. Çocuk, gelişmesi esnasında bu kültürün bir kısmını gelişigüzel öğrenmektedir. Çocuğun içinde yaşadığı topluma uyum sağlaması için çalışan okullar bu işi eğitim yoluyla yaparken, bu eğitim süreçlerini tertipli ve düzenli olarak yürütmek zorundadırlar. Okullarda örgün eğitime tabi tutulan çocukların eğitimi, öğrenmesi, yalnızca okul veya sınıf içinde kalmayıp, çocuklar her vesile ile okul içinde ve dışında çeşitli öğrenim tecrübeleri kazanmaktadırlar. Bu tecrübeler eğitimsel olduğu takdirde, onların gelişimi için, yararlı olmaktadır. O halde çocuk öğretmenin yol göstericiliği altında türlü bilgi disiplinlerini en ilgi çekici ve anlamlı

yoldan öğrenirken çevresinden de pek çok şeyler öğrenmektedir. Zihinsel, duygusal ve toplumsal yönlerden gelişmesine yardım eden ve topyekün davranışlarını ayarlayan bu gibi öğrenim tecrübelerinin hepsi, eğitim programının kapsadığı kavramın içine girer. (Varış, 1978, ss.15-16)

O halde eğitim programı şu şekilde tanımlanabilir:
 "Bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar. Öğretim, ders dışı kol faaliyetleri özel günlerin kutlanması, geziler, kısa kurslar, rehberlik, sağlık vb. hizmetler ve fonksiyonlar bu çerçeve içine girer."
 (Varış, 1978, s.17)

Varış; bireyin içinde yaşadığı topluma ve çağın koşullarına uyum sağlayabilmesi için gerekli davranış değişikliklerini oluşturmaya çalışan okulların, bu işi eğitim yoluyla yaparken eğitim süreçlerini tertipli ve düzenli olarak yürütmek zorunda olduklarını vurgulamaktadır. (Varış, 1978, s.16)

Ertürk; davranış değişmesini sağlamak için gerçekleştirilen öğrenme yaşantılarının okul ve okul dışındaki diğer yaşantılarla dengeli ve ahenkli olması, öğrenme yaşantıları olan eğitim programının (yetişegin) kendini oluşturan bütün öğrenme yaşantıları ile hem tutarlı, hem de birbirini pekiştirecek biçimde ilişkili olarak düzenlenmesi halinde daha iyi bir eğitim aracı olacağını belirtmektedir. (Ertürk, 1984, ss. 113-114)

Okullar, planlı eğitim faaliyetleri yoluyla davranış değişikliklerinin gerçekleştirildiği yerlerdir. Yani eğitim programlarının uygulandığı, eğitim-öğretim faaliyetlerinin yapıldığı yerler eğitim kurumlarıdır. Eğitim programlarının eğitim öğretim etkinlikleri çerçevesinde uygulanması bir sü-

reç işidir. Süreç ise; belli bir sonuca, hedefe ulaşmak veya bir oluşumu gerçekleştirmek için birbirini izleyen olayların ve durumun akışı olarak ifade edilebilir.

Fidan; süreç açısından olay ele alındığında eğitim programlarının uygulanma alanı olan eğitim öğretim faaliyetlerinin üç temel ögesi olduğunu belirtmektedir.

1. **Amaç** : Eğitim bir ya da bir dizi amaca ulaşmak için yapılır. Amaçlar eğitim sürecine giren kişinin davranışlarında, dolayısıyla kişiliğinde meydana gelmesi istenen farklılaşmaları belirler. Eğitilecek kişinin kazanması gerekli davranış ölçütlerini ortaya koyar.

Eğitimin amaçları; nelerin öğretileceğine ışık tutar. Eğitim sürecine giren bireyin kişiliğinin, amaçların gösterdiği doğrultuda değişmesi, gelişmesi beklenir. Kısaca kişiliğin olumlu yönde farklılaşması gerekir. Bu anlamda, eğitim, insanın kişiliğinde istenilen yönde ve nitelikte değişme oluşturan bir süreçtir.

2. **Öğretme ve Öğrenme Faaliyetleri** : Eğitim amaçları öğrenme yoluyla gerçekleştirilir. Öğrenmenin içeriğini amaçlar belirler. Öğretme planlıdır, bir programa göre adım adım gerçekleştirilir. Eğitim sürecindeki öğrenmeler öğretme işlemleriyle oluşturulur. Öğretme işlemlerinin tümüne öğretim denir. Öğrenmelerin, öğretme yoluyla oluşturulduğu sürece öğretme-öğrenme süreci denir.

3. **Değerlendirme** : Eğitim sürecinin sonunda değerlendirme işlemi yer alır. Öğretme öğrenme süreci sonunda alınan ürünün eğitim amaçlarına uygun olması gerekir. Bu nedenle değerlendirme eğitim sürecini tamamlayan ve onun ayrılmaz bir

parçasıdır. Eğitim süreci değerlendirilmez ise kontrol altına alınamaz. Değerlendirme işleminde kullanılacak ölçütleri eğitim sürecinin başında yer alan amaçlar belirler. Süreçteki değişme ve yenileşmeler değerlendirme sonucuna göre yapılır. (Fidan, 1986, s.11-12)

Karagül ve Öztürk; değerlendirmenin önemini şu şekilde vurgulamaktadır. Eğitim süreci sonunda öğrencilerin sahip oldukları yeni ve değişmiş davranışların bir kısmı, planlanan ve arzulanan davranışlardır. Ayrıca beklenen düzeyde gelişmişlerdir. Ancak bazı davranışların yeterli düzeyde gelişmediği durumlara da rastlanır. Bu durum çıktılarda kalite kontrolü ihtiyacını doğurur. Çıktılar üzerinde yapılacak kontrol sonunda geliştirilen davranışlardaki yetersizlik halleri, bunların kaynakları ve düzeyleri saptanır. Sistemde gerekli düzeltmeler yapılır ve yetersizlikler en aza indirilmeye çalışılır. Böylece çıktıların kontrolü, sistemin kendi kendini onarmasını sağlar. Eğitim süreci sonunda oluşturulan davranışların yeterliklerinin kontrolü, her sistemde olduğu gibi değerlendirme ihtiyacını getirir. Bu özelliği ile değerlendirme sistemin girdisi olur ve sistemin kendi kendini onarmasını sağlar. (Karagül ve Öztürk, 1989; s.10)

Eğitim sürecini sistem yaklaşımı açısından ele aldığımızda girdilerin, sürecin, çıktıların ayrı ayrı ve aynı zamanda birbirleriyle olan ilişkilerinin değerlendirilmesi gerekir. Bu işlemde her bir girdinin, (öğrencinin özellikleri, yatırım, bilgi gibi) sürecin (zihinsel süreçler, emek, araç-gereç, donanım) ve çıktının (yeni madde, enerji, beceri, tutum gibi) farklı ölçütlere göre değerlendirilmesi gerekir.

Başaran'a göre; okulda yapılan çalışmaların eğitimin

amaçlarını ne oranda gerçekleştirebildiğini, planlanan işle-
rin ne etkinlikte yürütüldüğünü izlemek denetim; ortaya çı-
karmak ise;değerlendirmedir. Değerlendirme; denetleme ile or-
taya çıkan verilere dayanır. (Başaran, 1984, s.209)

Bursalioglu; değerlendirmenin amacının başarı, derece-
sini tarafsız olarak belirleyebilme olduğunu ve genel olarak
değerlendirme eyleminden önce araştırma, sonra yeniden düzen-
leme yapıldığını belirtmektedir.(Bursalioglu, 1982,s.165)

Başaran; eğitim yöneticisinin temel görevinin, eğitim
programını yönetmek olduğunu vurgulayarak, elde bulunan tüm
kaynakları, güçleri, eğitim programını geliştirmek yenileş-
tirmek amacıyla kullanmak zorunda olduğunu belirtmektedir.
(Başaran, 1983, s.83)

Bir eğitim programı ne kadar bilimsel hazırlanırsa
hazırlansın, uygulama sonuçlarında ortaya çıkan durumlara gö-
re değerlendirilmeli ve geliştirilmelidir.

Sönmez; bilimde, teknolojide, toplumsal, ekonomik, si-
yasal yaşamda olan değişmeler ve gelişmelerin eğitim öğretim
etkinliklerine yansımaları gerektiğini belirtmektedir. Böylece,
eğitim programının her zaman yeniden düzenleneceğini ve de-
ğerlendirileceğini ifade ederek bu işin bir grup etkinlikleri
çalışması olarak yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. (Sön-
mez, 1985,s.325)

Sönmez; eğitimin açık bir sistem olmasından dolayı
yetişenin değerlendirilmesini bu sistemin öge ve özellikleri-
ne göre yapılmasını gerektiğini belirtmekte; yetişenin de öge-
lerine bakıldığında, eğitim sisteminin değerlendirilmesinin
de altı basamakta gerçekleşebileceğini vurgulamaktadır.

1. Sistem ve ögelerine, ögeler arasındaki ilişkilere kuramsal açıdan bakılarak yapılan değerlendirme,
2. Yalnız çıktılarına bakılarak yapılan değerlendirme,
3. İşlemlere ve çıktılarına bakılarak yapılan değerlendirme,
4. Girdilere ve çıktılarına bakılarak yapılan değerlendirme,
5. Girdilere, işlemlere, çıktılarına bakılarak yapılan değerlendirme,
6. Girdiler, işlemler, çıktılar, belirleyiciler (konu alanı, iş alanı, toplumsal gerçek ve insanın nitelikleri) ile süzgeçlere bakılarak yapılan değerlendirme (Sönmez, 1985, ss. 325-326)

Ertürk'e göre; bir yetişekin değerlendirilmesinde altı ana yaklaşım vardır :

1. Yetişek tasarısına bakarak yapılacak değerlendirme,
2. Eğitim ortamına bakarak yapılacak değerlendirme,
3. Başarıya bakarak yapılacak değerlendirme,
4. Erişkiye bakarak yapılacak değerlendirme,
5. Öğrenmeye bakarak yapılacak değerlendirme,
6. Ürüne ve yan ürünlere bakarak yapılacak değerlendirme. (Ertürk, 1984, s.115)

Sönmez; hem kendi yaklaşımını hem de Ertürk'ün yaptığı yaklaşımı gözönüne alarak yetişek (eğitim programı) değerlendirme basamaklarını şu şekilde belirtmektedir.

1. Sisteme ve ögelerine, ögeler arasındaki ilişkilere kuramsal açıdan bakılarak yapılan değerlendirme : En yaygın olarak kullanılan değerlendirme yaklaşımlarından biridir. Bu tür değerlendirmede taslak yetişek, (taslak eğitim programı) masa başında program geliştirme ilke ve tekniklerine uygunluğu açısından irdelenerek değerlendirilir.

2. Yalnız çıktılarına bakılarak yapılan değerlendirme (Başarıya ya da öğrenmeye bakılarak yapılan değerlendirme) :

Bu tür değerlendirmede, sistemin girdilerine ve işlemlerine bakılmaz. Yalnız sene ya da dönem sonunda verilen öğrenme düzeyini belirlemeye dönük değerlendirmeye göre sistem hakkında yargıya varılır. Bu tür değerlendirmede öğrencinin sisteme girerken sahip olduğu bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hazırbulunuşluk düzeyleri bilinmediğinden dönem ya da sene sonundaki başarısının yetişekten gelip gelmediği bilinemez.

3. İşlemlere ve çıktılarına bakılarak yapılan değerlendirme (Ortama ve öğrenmeye bakılarak yapılan değerlendirme) : Böyle bir değerlendirmede eğitim ortamına ve dönem ya da sene sonunda yapılan öğrenme düzeyini belirlemeye dönük değerlendirme sonuçlarına bakılır. Öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel giriş davranışları yani hazırbulunuşluk düzeyi bilinmediğinden, sistemin sonunda kazanılan davranışların yetişekten (eğitim programı) gelip gelmediğine çoğu kez karar verilemeyebilir. Yalnız çıkışta öğrencilerde gözlenen hedeflerle tutarlı davranışların yetişegin ürünü olduğu sayıltıları gerçekteştiği an bu tür değerlendirme yararlı olabilir.

4. Girdi ve çıktılarına bakılarak yapılan değerlendirme (Erişeye bakılarak) : Bu tür değerlendirmede, öğrencilere yetişeeğe girişte bir test verilmeli (ön test) aynı test ya da paraleli yetişegin sonunda (son test) yeniden uygulanmalıdır. Böylece sistemdeki girdi ve çıktıların ölçülmesi yapılmış olacaktır.

5. Girdiler, işlemler ve çıktılarına bakılarak yapılan değerlendirme (Ürüne ve yan ürünlere bakılarak yapılan değer-

lendirme) : Bu tür değerlendirmede önce öğrencinin bilişsel, duyusal, devinişsel hedeflerle ilgili hazır bulunuşluk düzeyine ve eğitim için yapılan yatırıma bakılır. Sonra kazandırılacak davranışlar irdelenir. Hedef davranışlar belirlendikten sonra bunları kazandıracak eğitim durumları saptanır ve işe koşulur. Yetişegin sonunda öğrenme düzeyini belirlemeye dönük bir değerlendirme yapılır. Bu ölçüt, dayanaklı değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilerin bilişsel, duyusal ve devinişsel alandaki hedeflerle ilgili erişileri, beklenmedik olumlu ve olumsuz davranış değişmeleri, ortaya konulan ürünler okulun bu ürünlerden sağladığı maddi ve manevi kazanç saptanır. Elde edilen verilere dayanarak programın (yetişek) hedefleri, davranışları, eğitim ve sinama durumları teker teker ve birlikte gözden geçirilir, işleyen yanlar elde tutulur, işlemeyen yanlar ya onarılır ya da atılır, eksiklikler tamamlanır ve sistem yeniden etkin hale getirilir.

6. Sistemin tüm öğelerine bakılarak yapılan değerlendirme (girdiler, işlemler, çıktılar, belirleyiciler ve süzgeçlere bakılarak yapılan değerlendirme): Bu tür değerlendirmede sisteme bir bütün olarak bakılır. Öğrencinin bilişsel, duyusal ve devinişsel erişilerine , öğrenci, yönetici ve öğretmenlerde oluşan beklenmedik olumlu, olumsuz davranışlara; öğrencilerin ortaya koyduğu ürünlere ve bunlardan sağlanan maddi ve manevi kazançlara bakılır. Böylece sistemin tüm öğeleri gözden geçirilir. İşleyen yanları elde tutulur, işlemeyen yanları onarılır, eksiklikler tamamlanır. Eğitim için yapılan yatırımla ondan elde edilen yarar da incelenir. Böylece maliyet-analizlerine gidilir. Böyle bir değerlendirme yaklaşımında, sistemin her öğesine teker teker bakıldığı gibi, a-

dım adım birden fazla değişkenin birlikte neden-sonuç ilişkilerine de bakılır.(Sönmez, 1985, ss.327-330)

Bu çalışmada; eğitim sisteminde, eğitim programlarını da yöneten eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını değerlendirmeleri incelenmiştir. Araştırılmak istenen konu "Balıkesir İli Merkezinde Orta Dereceli Okullarda Görev Yapan Eğitim Yöneticilerinin Eğitim Programlarını Değerlendirmeleri"dir.

Araştırmacı; "Öğrenci kişilik hizmetleri (rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, eğitsel kol çalışmaları, öğretim dışı faaliyetler) ve öğretim faaliyetlerinin bir eğitim kurumu içinde belirli amaçlar doğrultusunda yürütülmesi"ni eğitim programı kavramı olarak benimsemiştir.

Amaç

Eğitim yöneticilerinin, eğitim programlarını değerlendirmelerini inceleyen bu araştırmanın amaçları şu şekilde belirtilmiştir.

1. Öğretim programlarının; amaç, öğretim-öğrenme durumları (içerik, ilke, yöntem, teknik, araç, gereç v.b.) ve değerlendirme önerileri açısından eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesini sağlamak.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

a. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programları okulun amaçlarına hizmet etmekte midir?

b. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının amaçları her üç alanla ilgili (bilissel, duygusal, devinissel) olarak aşamalı açık bir şekilde belirlenmiş midir?

c. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının amaçları öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak belirlenmiş midir? (ilgi, hazırbulunuşluk seviyesi, ihtiyaçları, cinsiyeti gibi.)

d. Ortadereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının amaçları, toplumun özellikleri (sosyal, kültürel, ekonomik gibi) ve ihtiyaçları dikkate alınarak belirlenmiş midir?

e. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının içeriği, temel olan; faydalı, anlamlı ve önemli bilgileri kapsamakta mıdır?

f. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının içeriği, öğrencinin özellikleri dikkate alınarak belirlenmiş midir? (İlgileri, ihtiyaçları, hazırbulunuşluk düzeyi, cinsiyeti gibi.)

g. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarında bilimde, teknolojiadaki gelişmeler ve kültürel, sosyal değişmeler yer almakta mıdır?

h. Orta dereceli okullarda öğretim programlarının uygulanması için gerekli olan eğitim ortamı, koşulları (araç, gereç, bina, teknikler, ilkeler, yöntemler gibi) belirlenmiş midir?

1. Orta dereceli okullarda öğretim programlarının uygulanması için eğitim ortamları yeterli midir?

i. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarında, öğrenciye kazandırılması düşünülen amaç ve davranışların ne derecede gerçekleştiğini ölçmek amacıyla değerlendirme önerileri (Yapılacak sınav türleri hakkında açıklama, örnek sorular gibi) belirlenmiş midir?

j. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının geliştirilmesi için ne tür işlemlerin okul yöneticileri, öğretmenler tarafından yapılacağını belirten öneriler var mıdır?

k. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarını değerlendirmelerinde eğitim yöneticilerinin;

(1) Görev yaptığı okullar açısından (lise, meslek lisesi gibi) farklılıklar var mıdır?

(2) Mesleki branşları açısından farklılıklar var mıdır?

(3) Geldiği kaynaklar açısından (mezun olduğu okul) farklılıkları var mıdır?

(4) Kıdemleri açısından (öğretmenlik, yöneticilik) farklılıkları var mıdır?

(5) Mesleki kurslara (yurtdışı, yurtiçi) katılmaları açısından farklılıklar var mıdır?

(6) Statüleri açısından (müdür ve diğer yöneticiler) farklılıklar var mıdır?

2. Öğretim dışı eğitsel kol faaliyetlerinin ve özel anma günlerinin kutlanması amaçlar doğrultusunda etkinliğinin, eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesini sağlamak.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

a. Orta dereceli okullardaki eğitsel kol faaliyetleri okulun ve eğitsel kol çalışmalarının amaçları doğrultusunda yürütülebilmekte midir?

b. Orta dereceli okullarda anma günleri okulun a-

maçları, günün anlam ve önemi açısından etkin bir şekilde kutlanabilmekte midir?

c. Öğretim dışı eğitsel kol faaliyetlerinin ve özel anma günlerinin kutlanmasının amaçlar doğrultusunda etkinliğini değerlendirmede eğitim yöneticilerinin;

(1) Görev yaptığı okullar açısından (lise, meslek lisesi gibi) farklılıklar var mıdır?

(2) Mesleki branşları açısından farklılıklar var mıdır?

(3) Geldiği kaynaklar açısından farklılıklar var mıdır?

(4) Kıdemleri (öğretmenlik, yöneticilik) açısından farklılıklar var mıdır?

(5) Mesleki kurslara (yurtiçi, yurtdışı) katılmaları açısından farklılıklar var mıdır?

(6) Statüleri (müdür ve diğer yöneticiler) açısından farklılıklar var mıdır?

3. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin amaç ve ilkeler doğrultusunda etkinliğinin eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesini sağlamak.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

a. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, orta dereceli okullarda amaç ve ilkeleri doğrultusunda etkin bir şekilde yürütülebilmekte midir?

b. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin orta dereceli okullarda amaç ve ilkeleri doğrultusunda etkin bir şekilde yürütülüp yürütülmediğini değerlendirmede eğitim yöneticilerinin ;

(1) Görev yaptığı okullar (lise, meslek lisesi gibi) açısından farklılıklar var mıdır?

(2) Mesleki branşları açısından farklılıklar var mıdır?

(3) Geldiği kaynaklar açısından farklılıklar var mıdır?

(4) Kıdemleri (Öğretmenlik, yöneticilik) açısından farklılıklar var mıdır?

(5) Mesleki kurslara (yurtdışı, yurtiçi) katılmaları açısından farklılıklar var mıdır?

(6) Statüleri (müdür ve diğer yöneticiler) açısından farklılıklar var mıdır?

Önem

Eğitim bir süreçtir. Çağımızda eğitimin değeri hem bireyin hem de ulusun mutluluğu açısından kabul edilmektedir. Eğitim, bireylerin ve ulusun mutluluğunu sağlamak için geçerli bir araç olarak kullanılmakta, gittikçe önem ve güç kazanmaktadır.

Çağımızın insanı, önceki çağlardan daha büyük bir hızla değişen dünya içinde yaşamaktadır. Bilimler elde edilen bulgularla hızla değişmekte yenileşmekte ve gelişmektedir. İnsanların çeyrek yüzyıl önce kullandıkları birçok araçlar bugün artık kullanılmamaktadır. Değişen dünya karşısında insanın yardımına koşan kurumlardan biri de eğitimidir. Çünkü, bazı bilimlerin dayandıkları bilgiler geçersiz kalmaktadır. Eğitim, insanın çevresinde olan değişimleri karşılayabilecek ni-

telikte, insana yeni davranışlar kazandırmakla yükümlüdür. insani, hem çevredeki değişmelere uyum sağlayacak hem de çevrede istenilen değişmeleri yaratabilecek yeterliliğe ulaştırmak eğitimin yükümlülüğü olunca, eğitimin hızlı bir yenileşme içinde olması zorunludur. Yarının işlerini dünün becerileri ile yapmak olanaksızdır. Ülkenin kalkınabilmesi; okulların, yarının ülke sorunları ile uğraşacak olan yeni kuşakları istenen nitelikte, yetiştirmesine bağlıdır. Yarının kuşaklarını okullarda bu nitelikte yetiştirebilmek için de, iyi hazırlanmış eğitim ve öğretim programları gereklidir. (Başaran,1984, ss. 21-23)

Okulun eğitim ve öğretim programı; çevreyi ve toplumun sorunlarını da tanımaya yönelik olmalıdır. Dolayısıyla değişen bilimsel, toplumsal, ekonomik koşullara uymak zorundadır. (Başaran, 1984,s.211)

Böyle olmadığı takdirde eğitim geleceğe değil, geçmişe dönük insanı yetiştirme aracı olur. (Başaran,1984,s.213)

Eğitim sürecinde, eğitim programlarının ne değerinde olduğu, yani eğitim amaçlarına hizmet edip etmeyeceğinin bilinmesi zorunludur.

Çünkü, Milli Eğitim Temel Kanununun bilimsellik ilkesi; her derece ve türdeki ders programları ve eğitim yöntemleriyle ders araç ve gereçlerinin bilimsel teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilmesi zorunluluğunu getirmektedir. (Fidan ve Erden,1991,s.204)

Bu görüşten hareketle yapılan çalışmada "Balıkesir İli Merkezinde Orta Dereceli Okullarda Görev Yapan Eğitim Yö-

neticilerinin Eğitim Programlarını Değerlendirmeleri" incelenmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre, yorum yapılarak öneriler getirilmiştir. Eğitim sistemine yararlı bir çalışma olacağı, bundan sonra bu alanda yapılacak araştırmalara ve çalışmalara katkıda bulunacağı umulmaktadır. Çünkü, bu alanda yapılmış araştırmalar yok denecek kadar azdır. Yapılan araştırmalarda ise; eğitim sisteminin farklı boyutları ve öğeleri değerlendirilerek incelenmiştir. Bu araştırmaların sonuçlarına kısaca değinmekte fayda vardır.

Bursalioglu tarafından 1972 yılında Eğitim Yönetimi alanında yapılan seminer ve kurslara çağrılan 466 eğitim ve okul yöneticisine "Eğitim Yöneticisinin Sistemi Değerlendirmesi" anketi uygulanarak sonuçları değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, eğitim yöneticileri; yeni bir eğitim sisteminin daima her tip çevreye uyabilecek esneklikte olmasını, bu esneklik derecesinin toplumun demokratlaşması ile doğru orantıda bulunmasını, eski sistemin geleneklerini bırakmasını istemektedirler. (Bursalioglu,1973,s.35)

Eğitim yöneticilerinin bu görüşleri; yani sistemin yeni değişmelere açık olması ülke ve çevre ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilmesi konusu 14.6.1973 tarih 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile de "Bilimsellik" ilkesi çerçevesinde benimsenmiştir.(Fidan ve Erden, 1991,s.204)

Türkiye'de orta öğretim yabancı okul programlarının değerlendirilmesi konusunda Demirel tarafından yapılan bir araştırmada yabancı dil derslerinde eğitim yardımcı malzemesi kullanımı ile öğrenci başarısı arasında olumlu ilişki bulunduğu belirlenmiştir. Ne var ki; aynı araştırmada % 32,81 ora-

nında dil öğretmenlerinin araçlardan yararlanmadığı, geleneksel öğretim yöntemi ve programları ile dil öğretimini sürdürdükleri belirlenmiştir. (Demirel, 1979, ss.84-127)

Yani programların bilimsellik ilkesi çerçevesinde, yeni teknolojik gelişmelerle (araç-gereç, elayt bant gibi) desteklenmediği ortaya çıkmıştır.

Kaya tarafından 1976 yılında Eğitim Yönetimi Seminerine katılan eğitim yöneticilerine (Kursiyerlere) "Türk Eğitim Yönetiminin Örgütsel ve Yönetimsel sorunları konusunda yapılan araştırma sonuçlarına göre; Türk Milli Eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilmekten sorumlu olan eğitim yöneticilerinin büyük çoğunluğu eğitim düzenimizin "az" ile "orta" derecede (% 69,8) amaca dönük çalıştığını belirtmişlerdir. Başka bir deyişle, amaçların gerçekleşmesi açısından eğitim sistemimizin durumundan eğitim yöneticileri memnun değildirler. (Kaya, 1991, s.207)

Sayıtlılar

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlılardan hareket edilmiştir.

1. Eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını değerlendirebilmeleri için, eğitim yöneticilerine uygulanan ankette yer alan ölçütler kaynaklardan taranarak çıkarılmıştır. Bu ölçütler geçerli ve güvenilirlerdir.

2. Eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını değerlendirebilmeleri için belirlenen ölçütler yeterlidir.

3. Anket yöntemi araştırmanın amacına uygundur.

4. Eğitim yöneticileri değerlendirmelerini objektif olarak yapacaklardır.

5. Evrenden örneklem olarak seçilen eğitim yöneticileri tüm evreni temsil edecektir.

6. Eğitim programlarını değerlendirmede eğitim yöneticileri yeterliğe sahiptir.

7. Araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturmak amacıyla taranan kaynaklar geçerli, güvenilir ve yeterli bilgi vermektedir.

Sınırlıklar

Bu araştırma;

1. Eğitim programlarını değerlendirme yaklaşımları temel alınarak; eğitim yöneticilerinin, program tasarısına ve ortama bakarak yaptığı değerlendirme yaklaşımı ile,

2. Balıkesir İli Merkezinde 13 orta dereceli okulda 1993-94 öğretim yılı görev yapan 110 eğitim yöneticisi ve uygulanan eğitim programları etkinlikleriyle,

3. Araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturmak ve eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını değerlendirebilmeleri amacıyla, ankette yer alan ölçütleri belirlemek için araştırmacının ulaşabildiği kaynaklarla,

4. Eğitim yöneticilerine uygulanan ve araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan ankette yer alan değerlendirme ölçütleriyle,

5. Yüksek lisans programında tez hazırlamak için verilen süre ile sınırlıdır.

Tanımlar

Eğitim Yönetimi : Toplumun eğitim gereksinmesini karşılamak üzere kurulan eğitim sisteminde, milli eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek için bir araya gelen eğitim işgörenleri ile diğer kaynakları örgütleyip eşgüdümleyerek eyleme geçirme sürecidir. (Başaran,1983, ss.13-14)

Eğitim Yöneticisi :Eğitim sisteminde, okulun ya da eğitim örgütünün başında bulunan müdür, yardımcıları ve benzerleridir. (Başaran,1984,s.207)

Eğitim Programı :Bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı , milli eğitimin ve kurumun amaçlarınının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar.Öğretim, ders dışı kol faaliyetleri, özel günlerin kutlanması, geziler, kısa kurslar, rehberlik,saglık vb.hizmetler ve fonksiyonlar bu çerçeve içine girer (Varış,1978,s.17)

Yetişek : Kişide gözlenmeye karar verilen hedef ve davranışları , içeriği, eğitim ve sinama durumlarını kapsayan dirik bir örüntüdür. (Sönmez.1991,s.43)

Öğrenci açısından, öğrenme yaşantıları düzeni olduğu kadar eğitimci açısından da bir eğitim durumları düzeni veya kısaca eğitime düzeni (Ertürk, 1984,s.96)

Değerlendirme : Olayların bir takım standartlara göre önemini ve değerini belirten yargı. Türlü öğretim amaçlarınının gerçekleşme oranını değişik yollarla ölçme ve ortaya çıkan sonuçlar üzerinde değerbiçme. (Binbaşoğlu, 1978,s.139)

Egitsel Etkinlikler :Okul içinde ya da dışında düzenlenen, eğitsel bir yönü ya da özelliği bulunan, öğrenciler ve öğretmenleri ilgilendiren etkinlikler. Okullarda ders saatleri dışında yapılan ve genellikle öğrenci derneği ya da eğitsel kollarca yürütülen çalışmalara verilen ad. (Oğuzkan,1981, s.60)

Orta Dereceli Okul : Milli Eğitim Bakanlığına bağlı lise, öğretmen lisesi, ticaret lisesi, imam hatip lisesi gibi her türlü genel mesleki, teknik ortaöğretim kurumları ile bunların dengi özel okullardan herhangi birine verilen genel ad. (Oğuzkan, 1981,s.114)

Öğretim Programı : Eğitim programı içinde ağırlık taşıyan bu kesim, genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık taşıyan bilgi ve becerinin, eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazanılmasına dönük bir programdır. (Varış, 1978,s.17)

Eğitim Programı : Öğrenci kişilik hizmetleri (rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri, eğitsel kol çalışmaları, öğretim dışı faaliyetler) ve öğretim faaliyetlerinin bir eğitim kurumu içinde belirli amaçlar doğrultusunda yürütülmesidir. (Araştırmacının tanımı)

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren, örneklem, verilerin toplanması, verilerin çözümü, yorumu, süre ve maliyet açıklanacaktır.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada tarama modeli esas alınarak betimleme yöntemlerinden değerlendirme survey yöntemi uygulanmıştır.

Balıkesir ili merkezinde orta dereceli okullarda görev yapan eğitim yöneticilerine, eğitim programlarını değerlendirebilmeleri amacıyla sistemin bütününe yönelik değerlendirme ölçütleri kaynaklardan taranarak belirlenmiş ve anket olarak uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni; Balıkesir ili merkezinde orta dereceli okullarda görev yapan eğitim yöneticileri ve uygulanan eğitim programlarıdır.

Araştırmanın örnekleme ise, 1993-1994 öğretim yılı Balıkesir ili merkezinde orta dereceli okul olarak eğitim öğretim faaliyeti sürdüren ve öğrenci mezun etmiş durumda olan lise ve dengi okullardır. Balıkesir ili merkezinde orta dereceli okul olarak öğretim faaliyetini sürdüren Teknik Astsubay Hazırlama Okulu yasal statüsü (askeri okul) nedeniyle örnek-

leme alınmamıştır.

Örneklem olarak aşağıda sıralanan okullarda görev yapan müdür ve yardımcıları ile diğer yönetici statüsünde olanlar alınmıştır.

1. Balıkesir Lisesi,
2. Cumhuriyet Lisesi,
3. Muharrem Hasbi Lisesi,
4. Zühtü Özkardaşlar Lisesi,
5. Adnan Menderes Lisesi,
6. Sırrı Yırcalı Anadolu Lisesi,
7. İmam Hatip Lisesi,
8. Kız Meslek Lisesi,
9. Merkez Endüstri Meslek ve Teknik Lisesi,
10. 100.Yıl Endüstri Meslek ve Teknik Lisesi,
11. Ticaret Meslek Lisesi,
12. Sağlık Meslek Lisesi,
13. Atatürk Sağlık Meslek Lisesi.

Veriler ve Toplanması

Arastırmanın yapılabilmesi için; eğitim yönetimi, eğitim programları ve değerlendirme konuları ile ilgili ulaşılabilen kaynak kitaplar taranarak, eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını değerlendirebilmeleri amacıyla ölçütler belirlenmiştir. Ölçütlerin belirlenmesinde yüksek lisans programında "Orta Öğretim Programlarının Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi" dersinde hazırlanan ders ödevi temel alınmıştır. Belirlenen ölçütler doğrultusunda, bilgi toplama aracı

olarak anket soruları oluşturulmuştur. Tez danışmanı ve eğitim bilimleri dalında yüksek lisans yapan diğer öğrenci arkadaşlarla anket soruları ile ilgili görüşmeler yapılarak son şekli verilmiştir.(EK-A) Bu süreç içerisinde anketin uygulanabilmesi için gerekli iznin verilmesi amacıyla Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne hitaben dilekçe tez danışmanına verilmiştir.(EK-B) Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün yapmış olduğu yazışma sonucu Milli Eğitim Müdürlüğü'nün uygun mütalaa etmesi neticesinde Balıkesir Valiliği gerekli izni vermiştir. (EK-C) İzinin verildiğine dair bilgi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne araştırmacıya bildirilmiştir.(EK-D) Anketin uygulanabilmesi için izin belgesinin fotokopisi çektirilerek örnekleme belirtilen okullara gidilmiş ve okul müdürlerine verilmiştir. Okullarda görev yapan tüm eğitim yöneticilerine gerekli açıklamalar yapılarak anket formu elden dağıtılmıştır. Doldurulması için verilen 10 günlük süre sonunda okullar dolaşarak anket formları eksiksiz toplanmıştır. Yöneticiler verilen anketleri doldururken titizlik göstermişler ve eksiksiz bir şekilde doldurmuşlardır.

Hazırlanıp uygulanan anketin yapısı şöyledir : "Sayın Yöneticiler" hitabıyla başlayan kısa bir giriş yazısı vardır. Bu yazıda, anketin amacı ve konusuna ilişkin eğitim yöneticilerine bilgi sunulurken, anketin yapısına ve nasıl cevaplandırılacağına ilişkin özlü açıklamalara yer verilmiş, katkılarından dolayı cevaplayıcı olan eğitim yöneticilerine teşekkür edilmiştir.

Anket iki bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde;

eğitim yöneticileri ile ilgili mesleki ve kiŖisel bilgilere, ikinci bölümde ise; eğitim yöneticilerinin Ŗahsi grŖlerini belirteceği anket sorularına yer verilmiŖtir.

Birinci bölümde eğitim yöneticilerinden alınan mesleki ve kiŖisel bilgiler Ŗunlardır :

1. Görev yapılan okul türü,
2. Cinsiyeti,
3. Medeni durumları,
4. Girdiği yaŖ grubu,
5. En son mezun olduğu yüksek okul türü,
6. Öğretmenlik bransı,
7. Yöneticilikteki kdemi,
8. Öğretmenlikteki (mesleki) kdemi,
9. Yöneticilik statüsü,
10. Mesleki amaç için yurt dıŖında bulunma durumu,
11. Eğitim yönetimi ile ilgili kurs veya seminere katılma durumu,
12. Öğretmenlik bransı ile ilgili kurs veya seminere katılma durumu,

AraŖtırmacı, söz konusu bilgilerin, verilerin sağlıklı yorumlanmasında,çok önemli kilometre taŖları olduklarına inanmaktadır.

İkinci bölümde ise; toplam 32 adet anket sorusu vardır. AraŖtırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan anket soruları, kapalı ve açık uçludur.

Öğretim programlarının; amaç, öğretme öğrenme durumları ve değerlendirme nerileri açısından eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilebilmesi için oluŖturulan anket soru-

ları 1-22 nci maddelerde (22 madde) yer almaktadır. Burada kapalı uçlu maddelerde "HiÇ, AZ, ORTA, YETERLİ" seçenekleri vardır. Örnek: Öğretim programlarının okulun amaçlarına hizmet etme durumu,

Ders Grupları	HiÇ	AZ	ORTA	YETERLİ
a. Fen Dersleri				
b. Sosyal Dersler				
c. Meslek Dersleri				
d. Diğer dersler				

Eğitim yöneticileri değerlendirmelerinde uygun gördükleri seçeneğin altına (x) koyarak cevap vermişlerdir.

Açık uçlu maddelerde ise; seçeneklerin altına yazarak cevap verme söz konusudur. Örnek : Yukarıdaki soruda ders gruplarından hangilerine yeterli cevabı dışında işaret koysanız hangi ders veya derslerin öğretim programları okulun amaçlarına HiÇ hizmet etmemekte veya AZ, ORTA seviyede hizmet etmektedir. Lütfen aşağıya yazınız (Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz.)

Ders Grupları	Hiç Etmeyenler	Az Edenler	Orta Düzeyde
a. Fen Dersleri	Biyoloji		
b. Sosyal Dersler			Felsefe
c. Meslek Dersleri			
d. Diğer dersler			

Öğretim dışı eğitsel kol faaliyetlerinin ve özel anma günlerinin kutlanması amaçlar doğrultusunda etkinliğinin eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesi için oluşt-

ru lan anket soruları 23-26 ncı maddelerde (4 madde) yer almaktadır. Burada da kapalı uçlu maddelerde "HiÇ, AZ, ORTA, YETERLİ" seçenekleri vardır.

Örnek: Okulunuzda eğitsel kol faaliyetlerinin okulun ve eğitsel kol çalışmalarının amaçları doğrultusunda yürütülebilme durumu.

( ) HiÇ ( ) AZ ( ) ORTA ( ) YETERLİ

Eğitim yöneticileri değerlendirmelerinde uygun gördükleri seçeneğin altına (x) koyarak cevap vermişlerdir.

Açık uçlu maddelerde ise; cevaplayıcı bir önceki soruya yeterli dışında işaret koyduysa gerekçelerini verilen seçeneklerden birden fazla işaretlemiş veya kendisi gerekçeler yazmıştır. Örnek : Yukardaki soruya cevabınız YETERLİ dışında ise; gerekçe veya gerekçelerini işaretleyiniz, başka varsa yazınız (Birden fazla işaretleyebilir veya yazabilirsiniz)

( ) Ortam yeterli değil

( ) Zaman yok

( ) Başka varsa yazınız

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin amaç ve ilkeler doğrultusunda etkinliğinin eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesi için oluşturulan anket soruları 27-29 ncu maddelerde (3 madde) yer almaktadır.

Burada ise; 3 adet kapalı uçlu madde vardır. Bir maddede rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin amaç ve ilkeler doğrultusunda yürütülebilme durumunu değerlendirmek için " HiÇ, AZ, ORTA, YETERLİ" seçenekleri yer almaktadır. Diğer bir maddede, okula atanmış olan rehberlik uzmanı olup olmadığını öğrenmek için "EVET, HAYIR" seçenekleri yer almış-

tır. Kapalı uçlu diğer bir maddede ise; okula atanmış rehberlik uzmanı varsa sayısını tespit etmek için "BİR, İKİ, ÜÇ, DÖRT" seçenekleri yer almıştır.

Elde edilen verilerin amaçlar doğrultusunda yorumlanmasında yardımcı bilgi olarak alınması düşünülmüş olan ve ankette yer alan diğer maddeler aşağıdadır.

1. Okuldaki yaklaşık öğrenci mevcudu,

2. Okulda uygulanan sistem, (Kredili Sistem, Sınıf Geçme Sistemi)

3. Başka yazmak istenilen hususlar,

Anket ile elde edilen bilgilerin dökümü araştırmacı tarafından elde değerlendirilmiştir.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Bilgi toplama aracı olarak anketten elde edilen veriler aşağıda açıklandığı şekilde amaçlar doğrultusunda kullanılmıştır:

Eğitim yöneticilerinin her bir anket sorusuna vermiş oldukları cevapların frekans ve yüzdeleri çıkartılmıştır.

Anketin birinci bölümünde yer alan mesleki ve kişisel bilgiler tablolaştırılmıştır. Bu tanıtıcı bilgilerin içinden eğitim yöneticilerinin görev yaptığı okul türleri, mesleki branşları, mezun oldukları yüksek okul, kıdemleri, mesleki kurslara katılmaları, statüleri esas alınarak anketin ikinci bölümünde yer alan eğitim programlarını değerlendirmeye yönelik sorulara verilen cevaplar karşılaştırılmıştır. Yöneticilere ait mesleki ve kişisel bilgilerle eğitim programlarının

değerlendirilmesinde anlamlı farklılıklar olup olmadığı belirlenmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde aşağıdaki formüller uygulanmış ve işlemler yapılmıştır.

f : frekans

% : yüzde

X : Aritmetik ortalama

χ^2 : (Chi: Square = K: Kare) testi

$$\chi^2 : \sum \frac{(Gf - Bf)^2}{Bf}$$

$$\text{Beklenen Frekans Sayısı} = \frac{\text{Sütun Toplamı} \times \text{Satır Toplamı}}{\text{Genel Toplam}}$$

Sd : Serbestlik derecesi

$$Sd : (\text{Satır Sayısı} - 1)(\text{Sütun sayısı} - 1)$$

Tablo X : χ^2 tablosunda hazır olan değer

α : Alfa

α : 0,05 Düzeyinde ele alınmıştır.

Süre ve Maliyet

Bu araştırma yüksek lisans programında tez hazırlanması için tanınan yasal süre içerisinde bitirilmiştir.

Araştırmacı, yüksek lisans öğrenimini kendi nam ve hesabına yapmış olup, herhangi bir resmi veya özel kurum adına yapmamıştır.

Araştırmacı bu nedenle araştırma gideri olarak yapılan (araştırma için uygulanan anketlerin çoğaltılması, tez yazımı

ve çoğaltılarak ciltlenmesi gibi) maddi harcamaları kişisel olarak yapmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde toplanan verilerin yöntem bölümünde açıklanan tekniklerle yapılan analizi sonucu elde edilen bulgular tablolar halinde açıklanarak sunulmuştur. Tablo 1'den tablo 12 ye kadar (dahil) olan tablolar yöneticilerin mesleki ve kişisel bilgilerinin sayısal (f ve %) dağılımlarını kapsamaktadır. Bu bilgiler araştırmanın amaçları doğrultusunda verilerin sağlıklı yorumlanmasına yardımcı bilgi olarak kullanılacağından ayrıca yorum yapılmayıp tablolar halinde sunulmuştur

TABLO 1

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÇALIŞTIĞI OKUL TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Okul Türleri	f	%
Lise / Anadolu Lisesi	40	36,4
Ticaret Meslek/Anadolu Ticaret Mes.Lis.	8	7,2
Endüstri Meslek/Teknik Lise/Anadolu Teknik Lis.	35	32
Kız Meslek/Kız Teknik/Anadolu Kız Meslek Lis.	10	9,1
İmam Hatip/Anadolu İmam Hatip Lis.	10	9,1
Sağlık Meslek Lisesi	7	6,2
T O P L A M	110	100

TABLO 2

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN CİNSİYETLERE GÖRE DAĞILIMI

Cinsiyetler	f	%
Kadın	8	7,3
Erkek	102	92,7
T O P L A M	110	100

TABLO 3
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN MEDENİ DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

Medeni Durum	Frekans ve Yüzdesi	f	%
Evli		104	94,5
Bekar		6	5,5
Boşanmış veya Dul		-	-
T O P L A M		110	100

TABLO 4
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI

Yaş Grupları	Frekans ve Yüzdesi	f	%
30 ve Daha Az		20	18,2
31-40 Arası		45	41
41-50 Arası		40	36,4
51-60 Arası		5	4,4
60 ve Daha Fazla		-	-
T O P L A M		110	100

TABLO 5
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN EN SON MEZUN OLDUKLARI YÜKSEK ÖĞRETİM (OKUL) TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Okul Türleri	Frekans ve Yüzdesi	f	%
Fakülte (Eğitim, Teknik Eğitim, Mesleki Eğitim, İlahiyat ve diğer fakülteler)		24	21,8
Yüksek Öğretmen Okulu		15	13,6
Eğitim Enstitüsü		25	23,0
Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu		5	4,4
Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu		26	23,6
Yüksek İslam Enstitüsü		8	7,2
Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu		3	2,8
Sağlık Eğitim Enstitüsü		4	3,6
T O P L A M		110	100

TABLO 6

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK BRANŞLARINA GÖRE DAĞILIMI

Frekans ve Yüzdesi	f	%
Branşlar		
Edebiyat / Türkçe	21	22,7
Sosyal Bilimler (Tarih, Coğrafya, Psikoloji, Sosyoloji, Felsefe)	19	17,2
Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji, Matematik)	10	9,1
Yabancı Dil (İngilizce, Almanca, Fransızca)	5	4,4
Güzel Sanatlar (Resim, Müzik, B. Egt.)	5	4,4
Kız Teknik Öğretim Meslek Dersleri	5	4,4
Erkek Teknik Öğretim Meslek Dersleri	30	24,3
Ticaret ve Turizm Öğretim Meslek Dersleri	3	2,7
Din Eğitimi Meslek Dersleri	8	7,2
Sağlık Eğitimi Meslek Dersleri	4	3,6
T O P L A M	110	100

TABLO 7

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN YÖNETİCİLİK KIDEMLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Frekans ve Yüzdesi	f	%
Yöneticilik Kıdem Grupları		
10 Yıl ve Daha Az	48	43,6
11-20 Yıl Arası	36	32,8
21-30 Yıl Arası	24	21,8
31-40 Yıl Arası	2	1,8
41 ve Daha Fazla	-	-
T O P L A M	110	100

TABLO 8

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK (MESLEKİ)
KIDEMLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Frekans ve Yüzdesi	f	%
Öğretmenlik Kıdem Grupları		
10 Yıl ve Daha Az	25	23,0
11-20 Yıl	60	54,4
21-30 Yıl	20	18,2
31-40 Yıl	5	4,4
41 ve Daha Fazla	-	-
T O P L A M	110	100

TABLO 9

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN YÖNETİCİLİK
STATÜLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Frekans ve Yüzdesi	f	%
Yöneticilik Statüsü		
Okul Müdürü	13	11,8
Okul Müdürü Başyardımcısı	11	10
Okul Müdür Yardımcısı	40	36,4
Bölüm Şefi	20	18,2
Atölye Şefi	26	23,6
Diğer	-	-
T O P L A M	110	100

TABLO 10

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEKİ AMAÇLAR İÇİN (KURS, STAJ, TOPLANTI GİBİ) YURT DIŞINDA BULUNMA DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

Yöneticilerin Statüsü	Frekans ve Yüzdesi		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%
Okul Müdürü	2	15,4	11	84,6		
Okul Müdürü Başyardımcısı	3	27,3	8	72,7		
Okul Müdürü Yardımcısı	1	2,5	39	97,5		
Bölüm Şefi	2	10	18	90		
Atölye Şefi	2	7,6	24	92,4		
Diğer	-	-	-	-		
T O P L A M	10	9,1	100	90,9		

TABLO 11

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN EGİTİM YÖNETİMİ İLE İLGİLİ KURSLARA VEYA SEMİNERE KATILMA DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

Yöneticilerin Statüsü	Frekans ve Yüzdesi		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%
Okul Müdürü	5	38,5	8	61,5		
Okul Müdürü Başyardımcısı	4	36,4	7	63,6		
Okul Müdürü Yardımcısı	10	27,5	30	72,5		
Bölüm Şefi	1	5	19	95		
Atölye Şefi	-	-	26	100		
Diğer	-	-	-	-		
T O P L A M	20	18,2	90	81,8		

TABLO 12
EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK BRANŞI İLE İLGİLİ KURSLARA VEYA SEMİNERE KATILMA DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

Yöneticilerin Statüsü	EVET		HAYIR	
	f	%	f	%
Okul Müdürü	1	7,6	12	92,4
Okul Müdürü Başyardımcısı	1	9,1	10	90,9
Okul Müdürü Yardımcısı	9	22,5	31	77,5
Bölüm Şefi	3	15	17	85
Atölye Şefi	1	3,8	25	96,2
Diğer	-	-	-	-
T O P L A M	15	13,7	95	86,3

Eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını değerlendirmelerini inceleyen bu araştırmanın amaçları ve bu amaçlar kapsamında cevap aranan sorularla ilgili elde edilen veriler aşağıdadır.

1. **AMAÇ** : Öğretim programlarının amaç, öğretme-öğrenme durumları (içerik, ilke, yöntem, teknik, araç, gereç, vb.) ve değerlendirme önerileri açısından eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesini sağlamak.

TABLO 13

ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ OKULUN AMAÇLARINA HİZMET ETME DURUMU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	10	9,1	15	13,6	20	18,2	65	59,1	110
Sosyal Dersler	15	13,6	18	16,4	22	20	55	50	110
Meslek Dersleri	2	2,8	3	4,3	14	20	51	72,9	70 *
Diğer Dersler	54	49,1	18	16,4	20	18,1	18	16,4	110

* (Meslek dersleri okutulan orta dereceli okulda görev yapan eğitim yöneticilerinin sayısı 70 dir.)

Tablo 13'ü incelediğimizde eğitim yöneticilerinden % 50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal ve meslek derslerinde uygulanan öğretim programlarının okulun amaçlarına yeterli seviyede hizmet ettiğini belirtmişlerdir. Diğer ders programlarının (resim, müzik, beden eğitimi, yabancı dil gibi) ise; % 18'lik bir grup yeterli seviyede hizmet ettiğini % 54 hiç etmediğini, % 18 az seviyede, % 20'lik grup orta seviyede hizmet ettiğini belirtmiştir.

Eğitim yöneticileri, okulun amaçlarına hiç hizmet etmeyen veya az, orta seviyede hizmet eden dersleri gruplara göre (fen, sosyal, meslek ve diğer dersler) yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6'da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç etmeyen, az, orta seviyede hizmet eden) yer almıştır. Bu duruma göre ; orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının, okulun amaçları doğrultusunda düzenlenmesi gerektiği eğitim yöneticileri tarafından belirtilmiştir.

TABLO 14

ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARI AMAÇLARININ HER ÜÇ ALANLA İLGİLİ (BİLİŞSEL, DUYUSAL, DEĞİŞİMSEL) OLARAK AŞAMALI, AÇIK BİR ŞEKİLDE BELİRLENME DURUMU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	62	56,4	30	27,3	13	11,8	5	4,5	110
Sosyal Dersler	55	50	24	21,8	24	21,8	7	6,4	110
Meslek Dersleri	5	7,1	22	31,4	33	47,2	10	14,3	70 *
Diğer Dersler	60	54,5	10	9,1	36	32,8	4	3,6	110

* (Meslek dersleri okutulan orta dereceli okulda görev yapan eğitim yöneticilerinin sayısı 70 dir.)

Tablo 14'ü incelediğimizde eğitim yöneticilerinden % 50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal ve diğer derslerin öğretim programlarının amaçlarının her üç alanla ilgili olarak aşamalı, açık bir şekilde belirlenmediğini belirtmişlerdir. Meslek derslerinden ise; % 7,1'lik bir grup hiç belirlenmediğini, % 31,4 az, %47,1 orta % 14,3'lük bir grup da yeterli seviyede belirlendiğini belirtmiştir.

Eğitim yöneticileri, öğretim programlarında amaçlarının her üç alanla ilgili olarak aşamalı açık bir şekilde belirlenmeyen dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6'da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç belirlenmeyen, az, orta seviyede belirlenen) yer almıştır. Eğitim yöneticileri derslerin öğretim programlarının amaçlarının her üç alanla ilgili olarak aşamalı açık bir şekilde belirlenmediği yönünde görüş belirtmişlerdir. Meslek dersleri öğretim programlarını değerlendiren eğitim yöneticilerinden ise; %47,1 lik grup orta, % 14,3'lük grup yeterli seviyede amaçların belirlendiğini belirtmişlerdir. Meslek dersleri programları içerisinde, iş ve işlem yapraklarında yapılacak çalışmaların aşamalı bir şekilde belirlenmiş olmasını eğitim yöneticileri amaçların aşamalı bir şekilde belirlenmesi olarak değerlendirmişlerdir. Bu duruma göre; orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının amaçları, her üç alanla ilgili olarak; aşamalı, açık bir şekilde belirlenmesi ve ele alınması gerektiği eğitim yöneticileri tarafından belirtilmiştir.

TABLO 15
ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARI
AMAÇLARININ, ÖĞRENCİLERİN ÖZELLİKLERİNİ DİKKATE
ALARAK BELİRLENME DURUMU

DERS GRUPLARI	Hiç		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	65	59,1	24	21,8	14	12,7	7	6,4	110
Sosyal Dersler	70	63,7	19	17,3	16	14,5	5	4,5	110
Meslek Dersleri	8	11,4	24	34,3	32	45,8	6	8,5	70
Diğer Dersler	66	60	12	10,9	25	22,7	7	6,4	110

Tablo 15'i incelediğimizde eğitim yöneticilerinden % 50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal ve diğer derslerin öğretim programlarının amaçlarının öğrencilerin özelliklerini (ilgi, ihtiyaç, cinsiyet, seviyesi) dikkate alarak belirlenmediğini belirtmişlerdir. Meslek derslerinden ise; % 11,4'lük bir grup hiç dikkate alınmadığını, % 34,3 az, % 45,7 orta, % 8,5 lik bir grup da yeterli seviyede dikkate alındığını belirtmiştir.

Eğitim yöneticileri, öğretim programlarının amaçlarında öğrencilerin özelliklerini dikkate almayan dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6'da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç almayan, az, orta seviyede dikkate alan) yer almıştır. Eğitim yöneticileri öğretim programlarının amaçlarında, öğrencilerin özelliklerinin dikkate alınmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

Burada göz önüne alınması gereken husus, bir önceki maddede eğitim yöneticileri amaçların açık bir şekilde aşamalı olarak belirlenmediği yönünde görüş belirtmişlerdir. Dolayısıyla amaçları açık bir şekilde ortaya konmayan öğretim programlarının, öğrenci özelliklerini dikkate alması da söz

konusu olamayacağı değerlendirilmiştir.

TABLO 16

ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARI AMAÇLARININ, TOPLUMUN ÖZELLİKLERİ (SOSYAL, KÜLTÜREL, EKONOMİK GİBİ) VE İHTİYAÇLARINI DİKKATE ALARAK BELİRLENME DURUMU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	70	63,7	30	27,2	8	7,3	2	1,8	110
Sosyal Dersler	73	66,4	16	14,5	10	9,1	11	10	110
Meslek Dersleri	14	20	13	18,5	12	17,1	31	44,4	70
Diğer Dersler	65	59,1	28	25,5	9	8,2	8	7,2	110

Tablo 16'yı incelediğimizde eğitim yöneticilerinden % 50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal ve diğer derslerin öğretim programlarının amaçlarının toplum özelliklerini (sosyal, kültürel, ekonomik gibi) dikkate alarak belirlenmediğini belirtmişlerdir. Meslek derslerinden ise; % 20'lik bir grup hiç dikkate alınmadığını, % 18,5 az, % 17,1 orta, % 44,2'lik bir grup da yeterli seviyede dikkate alındığını belirtmiştir.

Eğitim yöneticileri, öğretim programlarının amaçlarında toplum özelliklerini dikkate almayan dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6'da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç almayan, az orta seviyede dikkate alan) yer almıştır. Eğitim yöneticileri öğretim programlarının amaçlarında, toplum özelliklerinin dikkate alınmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

Burada da dikkate alınması gereken husus, bir önceki tablolarda (14 ve 15) eğitim yöneticileri amaçların açık bir

şekilde belirlenmediğini, öğrencilerin özelliklerinin dikkate alınmadığını belirtmişlerdir. Dolayısıyla amaçların bu şekilde değerlendirilmesi toplumun özelliklerinin de dikkate alınmadığını göstermekte olduğu düşünülmektedir.

Tablo 16'da meslek dersleri öğretim programları için verilen cevapların bir önceki tablolardaki (14 ve 15) görüş doğrultusunda olduğu değerlendirilmiştir.

TABLO 17

ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ İÇERİĞİNİN TEMEL OLAN, FAYDALI, ANLAMLI VE ÖNEMLİ BİLGİLERİ KAPSAMA DURUMU

DERS GRUPLARI	Hiç		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	64	58,6	34	30,5	5	4,5	7	6,4	110
Sosyal Dersler	68	61,8	18	16,4	14	12,7	10	9,1	110
Meslek Dersleri	14	20	17	24,2	5	7,1	34	48,7	70
Diğer Dersler	63	57,3	33	30	4	3,6	10	9,1	110

Tablo 17'yi incelediğimizde eğitim yöneticilerinden % 50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal ve diğer derslerin öğretim programlarının içeriğinin temel olan; faydalı, anlamlı ve önemli bilgileri kapsamadığını belirtmişlerdir. Meslek derslerinden ise; % 20'lik bir grup hiç kapsamadığını, % 24,2 az, % 7,1 orta, % 48,5'lik bir grup da yeterli seviyede kapsadığını belirtmiştir.

Eğitim yöneticileri eğitim programlarının içeriğinde temel olan; faydalı, anlamlı ve önemli bilgileri kapsamayan dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6'da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç

kapsamayan, az, orta seviyede kapsayan) yer almıştır. Eğitim yöneticileri öğretim programlarının içeriğinin temel olan; faydalı, anlamlı ve önemli bilgileri kapsamadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

Meslek dersleri öğretim programlarının içeriğini değerlendiren eğitim yöneticilerinin % 48,5 oranında yeterli görmelerinin sebebinin, meslek derslerinin somut ve üretime yönelik çalışmaları kapsadığından olabileceği değerlendirilmiştir.

TABLO 18

ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARI
İÇERİĞİNİN ÖĞRENCİLERİN ÖZELLİKLERİNİ DİKKATE
ALARAK BELİRLENME DURUMU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	68	61,9	18	16,3	12	10,9	12	10,9	110
Sosyal Dersler	66	60	17	15,5	14	12,7	13	11,8	110
Meslek Dersleri	10	14,2	11	15,8	14	20	35	50	70
Diğer Dersler	63	57,2	14	12,7	19	17,4	14	12,7	110

Tablo 18'i incelediğimizde eğitim yöneticilerinden % 50'nin üstünde kalan grup fen, sosyal ve diğer derslerin öğretim programlarının içeriğinin öğrencinin özelliklerini dikkate alarak belirlenmediğini belirtmişlerdir. Meslek derslerinden ise % 14,2 lik bir grup öğretim programlarının içeriğinde öğrenci özelliklerinin hiç dikkate alınmadığını, % 15,7 az, % 20 orta, % 50 yeterli seviyede dikkate alındığını belirtmişlerdir.

Eğitim yöneticileri öğretim programlarının içeriğinde öğrencilerin özelliklerini dikkate almayan dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6'da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç dikkate almayan, az , orta seviyede dikkate alan) yer almıştır. Eğitim yöneticileri, öğretim programlarının içeriğinde öğrencinin özelliklerinin dikkate alınmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

Meslek dersleri öğretim programlarını değerlendiren eğitim yöneticileri % 50 oranında içerikte öğrenci özelliklerinin dikkate alındığını belirtmişlerdir. Bunun sebebinin bir önceki maddede (e) yapılan açıklamada belirtilen husustan olduğu değerlendirilmiştir. Meslek dersleri çalışmalarında uygulamalı öğretim olduğundan öğrencilerin yapmış oldukları faaliyetler somut olarak gözlenebilmektedir.

TABLO 19

ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA BİLİMDE, TEKNOLOJİDEKİ GELİŞMELER VE KÜLTÜREL, SOSYAL DEĞİŞMELERİN YER ALMA DURUMU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	72	65,5	10	9,1	14	12,7	14	12,7	110
Sosyal Dersler	69	62,8	15	13,6	13	11,8	13	11,8	110
Meslek Dersleri	21	30	10	14,3	22	31,4	17	24,3	70
Diğer Dersler	67	60,9	20	18,2	18	16,4	5	4,5	110

Tablo 19'u incelediğimizde eğitim yöneticilerinden % 50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal ve diğer derslerin öğretim programlarında bilimde, teknolojiye gelişmeler ile sosyal ve kültürel değişmelerin yer almadığını belirtmişler-

dir. Meslek derslerinde ise; % 30' luk bir grup değişme ve gelişmelerin yer aldığını, % 14,3 az, % 31,4 orta, % 24,3 yeterli seviyede yer aldığını belirtmişlerdir.

Eğitim yöneticileri eğitim programlarında bilimde, teknolojideki gelişmeler ile sosyal ve kültürel değişmelerin yer aldığını düşündükleri dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6' da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç almayan, az, orta seviyede olan) yer almıştır. Eğitim yöneticileri öğretim programlarında bilimde, teknolojideki gelişmeler ile, sosyal ve kültürel değişmelerin yer aldığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Meslek dersleri öğretim programlarının değerlendiren eğitim yöneticileri ise; belirli bir görüşte yoğunlaşmamıştır. % 31,4' lük bir grup öğretim programlarını bilimde, teknolojideki gelişmeler ile, sosyal ve kültürel değişmelerin orta, % 24,3' lük bir grup ise; yeterli seviyede yer aldığını belirtmişlerdir.

TABLO 20

ORTA DERECELİ OKULLARDA ÖĞRETİM PROGRAMLARININ UYGULANMASI
İÇİN GEREKLİ OLAN EĞİTİM ORTAMI KOŞULLARININ (ARAÇ,
GEREÇ, BİNA, TEKNİKLER, İLKELER, YÖNTEMLER
GİBİ) BELİRLENME DURUMU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	74	67,3	15	13,6	12	10,9	9	8,2	110
Sosyal Dersler	75	68,4	17	15,4	13	11,7	5	4,5	110
Meslek Dersleri	37	52,8	16	22,9	10	14,3	7	10	70
Diğer Dersler	84	76,4	11	10	7	6,3	8	7,3	110

Tablo 20'yi incelediğimizde eğitim yöneticilerinden %

50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal, meslek ve diğer derslerin öğretim programlarının uygulanması için gerekli olan eğitim ortamı koşullarının belirlenmediğini belirtmişlerdir.

Eğitim yöneticileri öğretim programlarının uygulanması için gerekli olan eğitim ortamı koşullarının belirlenmediğini düşündükleri dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6'da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç belirlenmeyen, az, orta seviyede belirlenen) yer almıştır. Eğitim yöneticileri öğretim programlarının uygulanması için gerekli olan eğitim ortamı koşullarının belirlenmediği yönünde görüş belirtmişlerdir.

TABLO 21

ORTA DERECELİ OKULLARDA ÖĞRETİM PROGRAMLARININ UYGULANMASI İÇİN EĞİTİM ORTAMLARININ YETERLİLİK DURUMU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	66	60	20	18,2	14	12,7	10	9,1	110
Sosyal Dersler	64	58,2	17	15,4	18	16,4	11	10	110
Meslek Dersleri	25	35,7	15	21,4	17	24,2	13	18,7	70
Diğer Dersler	79	71,8	14	12,8	11	10	6	5,4	110

Tablo 21'i incelediğimizde eğitim yöneticilerinden % 50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal ve diğer derslerin öğretim programlarının uygulanması için eğitim ortamlarının yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Meslek derslerinden ise; % 35,7 lik bir grup öğretim programlarının uygulanması için

eğitim ortamlarının hiç yeterli olmadığını, % 21,4 az, % 24,2 orta, % 18,6 yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Eğitim yöneticileri öğretim programlarının uygulanması için, eğitim ortamlarının yeterli olmadığını düşündükleri dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6' da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç uygun olmayan, az, orta seviyede uygun olan) yer almıştır.

Meslek dersleri öğretim programlarını değerlendiren eğitim yöneticileri ise; belirli bir görüşte yoğunlaşmamıştır. % 35,7 lik bir grup eğitim ortamlarını yeterli değil derken, % 21,4 az yeterli demiştir. Her iki seçeneği topladığımızda % 57,1 oranında bir grup yönetici ortamın yeterli olmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

TABLO 22

ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA, ÖĞRENCİYE KAZANDIRILMASI DÜŞÜNÜLEN AMAÇ VE DAVRANIŞLARIN NE DERECEDE GERÇEKLEŞTİĞİNİ ÖLÇMEK AMACIYLA DEĞERLENDİRME ÖNERİLERİNİN (YAPILACAK SINAV TÜRLERİ HAKKINDA AÇIKLAMA, ÖRNEK SORULAR GİBİ) BELİRLENME DURUMU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	72	65,5	24	21,8	4	3,6	10	9,1	110
Sosyal Dersler	75	68,2	18	16,4	9	8,2	8	7,2	110
Meslek Dersleri	40	57,1	18	25,8	4	5,7	8	11,4	70
Diğer Dersler	79	71,9	23	20,9	4	3,6	4	3,6	110

Tablo 22'yi incelediğimizde eğitim yöneticilerinden %

50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal, meslek ve diğer derslerin öğretim programlarında öğrenciye kazandırılması düşünülen amaç ve davranışların ne derece gerçekleştiğini ölçmek amacıyla, değerlendirme önerilerinin belirlenmediğini belirtmişlerdir.

Eğitim yöneticileri, öğretim programlarında öğrenciye kazandırılması düşünülen amaç ve davranışların ne derece gerçekleştiğini ölçmek amacıyla, değerlendirme önerilerinin belirlenmediğini düşündükleri dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6'da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç belirlenmeyen, az, orta seviyede belirlenen) yer almıştır.

Eğitim yöneticileri öğretim programlarında öğrenciye kazandırılması düşünülen amaç ve davranışların ne derece gerçekleştiğini ölçmek amacıyla değerlendirme önerilerinin belirlenmediği yönünde görüş belirtmişlerdir.

TABLO 23

ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GELİŞTİRİLMESİ İÇİN NE TÜR İŞLEMLERİN OKUL YÖNETİCİLERİ, ÖĞRETMENLER TARAFINDAN YAPILACAGINI BELİRTEN ÖNERİLERİN YER ALMA DURUMU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Fen Dersleri	74	67,3	30	27,3	3	2,7	3	2,7	110
Sosyal Dersler	68	61,8	34	30,9	6	5,5	2	1,8	110
Meslek Dersleri	45	64,4	18	25,7	3	4,2	4	5,7	70
Diğer Dersler	79	71,9	17	15,4	10	9,1	4	3,6	110

Tablo 23'ü incelediğimizde eğitim yöneticilerinden % 50'nin üstünde kalan bir grup fen, sosyal, meslek ve diğer derslerin öğretim programlarının geliştirilmesi için ne tür işlemlerin okul yöneticileri, öğretmenler tarafından yapılacağını belirten önerilerinin olmadığını belirtmişlerdir.

Eğitim yöneticileri, öğretim programlarının geliştirilmesi için ne tür işlemlerin okul yöneticileri, öğretmenler tarafından yapılacağını belirten önerilerin olmadığını düşündükleri dersleri gruplara göre yazarak cevaplandırmışlardır. Tablo 6'da yer alan derslerin tümünün adı değişik seçeneklerde (hiç olmayan, az, orta seviyede olan) yer almıştır.

Eğitim yöneticileri öğretim programlarının geliştirilmesi için ne tür işlemlerin okul yöneticileri, öğretmenler tarafından yapılacağını belirten önerilerin olmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

TABLO 24

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ORTA DERECELİ OKULLARDA UYGULANAN ÖĞRETİM PROGRAMLARINI, AMAÇ, ÖĞRETME-ÖĞRENME DURUMLARI VE DEĞERLENDİRME ÖNERİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRMELERİ SONUCU ELDE EDİLEN ORTALAMA (X) DEĞERLER TABLOSU

DERS GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM X
	f	%	f	%	f	%	f	%	
	X	X	X	X	X	X	X	X	
Fen Dersleri	63	57	23	21	11	10	13	12	110
Sosyal Dersler	64	58	20	18	14	13	12	11	110
Meslek Dersleri	20	28,7	15	21,7	15	21,6	20	28	70
Diğer Dersler	69	62,7	18	16,5	15	13,5	8	7,3	110

Tablo 24'te ders gruplarına göre elde edilen ortalama değerler ders grubu ayrımı yapılmaksızın (meslek dersleri hariç) öğretim programları için bir bütün olarak elde edilen ortalama (x) değerler ise aşağıdadır.

TABLO 25

**ÖĞRETİM PROGRAMLARININ BUTUNUNE YÖNELİK
(MESLEK DERSLERİ HARİÇ) DEĞERLENDİRMEDE
ORTALAMA (X) DEĞERLER TABLOSU**

Hiç		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
f	%	f	%	f	%	f	%	
X	X	X	X	X	X	X	X	
65	58,1	20	18,1	13	12,8	12	11	110

Meslek dersleri ise tablo 24 te görölmektedir. Meslek derslerinin ortalamaya dahil edilmemesinin nedeni diğer derslerin (fen, sosyal ve diğerleri) programlarını değerlendiren eğitim yöneticilerinin sayısı 110, meslek derslerini değerlendirenlerin sayısı 70'dir.

Yukarıda elde edilen ortalama değerler ile karşılaştırmalar yapılacaktır. Araştırmada cevap aranan bir başka soru ise; orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının değerlendirilmesinde eğitim yöneticilerinin;

a. Görev yaptığı okullar açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 26

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINI
DEĞERLENDİRMELERİNDE (MESLEK DERSLERİ
HARIÇ) GÖREV YAPTIĞI OKUL TÜRLERİ
ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
OKUL TÜRLERİ	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Lise/Anadolu L.	21	23,7	8	7,2	6	4,7	5	4,4	40	40
Tic.Mes.Anadolu Tic.Mes.Lisesi	4	4,8	1	1,5	2	0,9	1	0,8	8	8
Endüstri Meslek Teknik Lise/Ana Teknik Lisesi	31	20,6	-	6,4	2	4,1	2	3,9	35	35
Kız Meslek/Kız Teknik/Anadolu Kız Meslek Lis.	2	5,9	6	1,8	1	1,2	1	1,1	10	10
İmam Hatip/Ana. İmam Hatip Lis.	4	5,9	3	1,8	1	1,2	2	1,1	10	10
Sağlık Mes.Lis.	3	4,1	2	1,3	1	0,9	1	0,7	7	7
T O P L A M	65	65	20	20	13	13	12	12	110	110

2

$$X \approx 31,35$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı} - 1) (\text{Sütun sayısı} - 1)$$

$$S_d : (6-1) (4-1)$$

$$S_d : 15$$

$$] 25.0$$

$$\alpha : 0,05$$

2

2

$$\text{Hesaplanan } X \approx 31,35 > \text{Tablo } x = 25.0$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin görev yaptığı okul türleri ile öğretim programlarını değerlendirmelerinde (meslek dersleri hariç) farklılıklar vardır.

TABLO 27

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMELERİNDE GÖREV YAPTIĞI OKUL TÜRLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
OKUL TÜRLERİ	GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.	
Tic.Mes.Anadolu Tic.Mes.Lisesi	4	2,2	1	1,8	2	1,8	1	2,2	8	8
Endüstri Meslek Teknik Lise/Ana Teknik Lisesi	7	10	3	7,5	10	7,5	15	10	35	35
Kız Meslek/Kız Teknik/Anadolu Kız Meslek Lis.	2	2,9	6	2,1	1	2,1	1	2,9	10	10
İmam Hatip/Ana. İmam Hatip Lis.	4	2,9	3	2,1	1	2,1	2	2,9	10	10
Sağlık Mes.Lis.	3	2	2	1,5	1	1,5	1	2	7	7
T O P L A M	20	20	15	15	15	15	20	20	70	70

2

$$X \approx 21,77$$

Sd : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)

$$Sd : (5-1)(4-1)$$

$$Sd : 12$$

$$| 21,0$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 \approx 21,77 > \text{tablo } X^2 = 21,0$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin görev yaptığı okul türleri ile meslek dersleri öğretim programlarını değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

b. Mesleki branşları açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 28

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINI
DEĞERLENDİRMELERİNDE (MESLEK DERSLERİ
HARIÇ) MESLEKİ BRANSLARI ARASINDAKİ
FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HİÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
OKUL TÜRLERİ	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Edebiyat/Türkçe	16	12,4	2	3,8	1	2,5	2	2,3	21	21
Sosyal Bilimler (Tar.Coğ.Psik. Sos.Felsefe)	15	11,2	1	3,5	1	2,2	2	2,1	19	19
Fen Bilimleri (Fiz,Kim,Bio.)	4	5,9	2	1,8	2	1,2	2	1,1	10	10
Yabancı Dil (İng,Fr,Alm.)	1	3	3	1	1	0,5	-	0,5	5	5
Güzel Sanatlar (Res,Müz,B.Eğt.)	1	3	1	1	2	0,5	1	0,5	5	5
Kız Teknik Öğr. Meslek Dersleri	2	3	2	0,9	1	0,6	-	0,5	5	5
Erkek Tek.Öğr. Meslek Dersleri	20	17,7	5	5,4	-	3,4	5	3,5	30	30
Tic. ve Turizm Meslek Dersleri	1	1,7	1	0,5	1	0,5	-	0,3	3	3
Din Eğitimi Mes Dersleri	2	4,7	2	1,4	4	1,1	-	0,8	8	8
Sağlık Eğitimi Meslek Dersleri	3	2,4	1	0,7	-	0,5	-	0,4	4	4
T O P L A M	65	65	20	20	13	13	12	12	110	110

2

$$X = 41,16$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı} - 1)(\text{Sütun sayısı} - 1)$$

$$S_d : (10-1)(4-1)$$

$$S_d : 27$$

$$l = 40,1$$

$$\alpha : 0,05$$

2

2

$$X = 41,16 > \text{Tablo } X = 40,1$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin mesleki branşları açısından öğretim programlarını değerlendirmelerinde

(meslek dersleri hariç) farklılıklar vardır.

TABLO 29

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMELERİNDE MESLEKİ BRANŞLARI ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SECENEKLER MESLEKİ BRANŞ GRUPLARI	HİÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Edebiyat/Türkçe	-	1,2	3	0,7	-	0,9	1	1,2	4	4
Sosyal Bilimler (Tar.Cog.Psik. Sos.Felsefe)	-	1,7	2	1,3	-	1,3	4	1,7	6	6
Fen Bilimleri (Fiz,Kim,Bio.)	1	1,7	2	1,3	2	1,3	1	1,7	6	6
Yabancı Dil (Ing,Fr,Alm.)	1	0,6	-	0,4	1	0,4	-	0,6	2	2
Güzel Sanatlar (Res,Müz,B.Eğt.)	1	0,6	-	0,4	-	0,4	1	0,6	2	2
Kız Teknik Öğr. Meslek Dersleri	1	1,4	2	0,9	1	1,3	1	1,4	5	5
Erkek Tek.Öğr. Meslek Dersleri	10	8,5	2	6,6	6	6,4	12	8,5	30	30
Tic. ve Turizm Meslek Dersleri	1	0,8	1	0,8	1	0,6	-	0,8	3	3
Din Eğitimi Mes Dersleri	2	2,3	2	1,7	4	1,7	-	2,3	8	8
Sağlık Eğitimi Meslek Dersleri	3	1,2	1	0,9	-	0,7	-	1,2	4	4
T O P L A M	20	20	15	15	15	15	20	20	70	70

2

$$X \cong 35,75$$

$$S_d : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)$$

$$S_d : (10-1)(4-1)$$

$$S_d : 27$$

$$] 40,1$$

$$\alpha : 0,05$$

Hesaplanan $\bar{X} \approx 35,75 < \text{Tablo } x = 40,1$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin mesleki branşları açısından meslek dersleri öğretim programlarını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

c. Geldiği kaynaklar açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 30

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN EGİTİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMELERİNDE (MESLEK DERSLERİ HARİÇ) GELDİĞİ KAYNAKLAR ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER MEZUN OLUNAN OKUL TÜRLERİ	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.
Fakülte (Eğitim Teknik Eğt. Mes. Eğitim gibi.)	14	14,2	5	4,4	3	2,8	2	2,6	24	24
Yüksek Öğretmen Okulu	9	8,9	3	2,7	1	1,7	2	1,7	15	15
Eğitim Enstitüsü	16	14,7	3	4,5	3	3	3	2,8	25	25
Kız Teknik Yük. Öğr. Okulu	2	3	2	1	1	0,6	-	0,4	5	5
Erkek Teknik Yüksek Öğr. Ok.	18	15,4	3	4,7	-	3,1	5	2,8	26	26
Yüksek İslam Enstitüsü	2	4,7	2	1,5	4	1	-	0,8	8	8
Tic. ve Turizm Yüksek Öğret. Okulu	1	1,7	1	0,5	1	0,4	-	0,4	3	3
Sağlık Eğitim Enstitüsü	3	2,4	1	0,7	-	0,4	-	0,5	4	4
T O P L A M	65	65	20	20	13	13	12	12	110	110

$\bar{X} \approx 23,95$

Sd : (Satır sayısı - 1) (Sütun sayısı-1)

Sd : (8-1)(4-1)

Sd : 21

$\alpha : 0,05$

Hesaplanan $X^2 = 23,95 < \text{tablo } X^2 = 32,7$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin geldiği kaynaklar açısından öğretim programlarının değerlendirilmesinde (meslek dersleri hariç) farklılıklar yoktur.

TABLO 31

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMELERİNDE GELDİĞİ KAYNAKLAR ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER MEZUN OLUNAN OKUL TÜRLERİ	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.
Fakülte (Eğitim Teknik Eğt. Mes. Eğitim gibi.)	4	2,9	1	2,1	1	2,1	4	2,9	10	10
Yüksek Öğretmen Okulu	2	1,7	2	1,3	1	1,3	1	1,7	6	6
Eğitim Enstitüsü	1	2,3	4	1,7	2	1,7	1	2,3	8	8
Kız Teknik Yük. Öğr. Okulu	1	1,5	1	1,1	2	1,1	1	1,3	5	5
Erkek Teknik Yüksek Öğr. Ok.	6	7,4	3	5,6	4	5,6	13	7,4	26	26
Yüksek İslam Enstitüsü	2	2,3	2	1,7	4	1,7	-	2,3	8	8
Tic. ve Turizm Yüksek Öğret. Okulu	1	0,9	1	0,6	1	0,6	-	0,9	3	3
Sağlık Eğitim Enstitüsü	3	1	1	0,9	-	0,9	-	1,2	4	4
T O P L A M	20	20	15	15	15	15	20	20	70	70

$$X \equiv 27,36$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun Sayısı}-1)$$

$$S_d : (8-1)(4-1)$$

$$S_d : 21$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X \equiv 27,36 < \text{tablo } X = 32,7$$

Test anlamlı değildir. Eğitimi yöneticilerinin geldiği kaynaklar açısından meslek dersleri öğretim programlarını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

d. Kıdemleri (yöneticilik, öğretmenlik) açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 32

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMEDE (MESLEK DERSLERİ HARİÇ) YÖNETİCİLİKTEKİ KIDEMLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER YÖNETİCİLİK KIDEMLERİ	HİÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.
10 Yıl ve Az	33	28,4	6	8,7	5	5,7	4	5,2	48	48
11-20 Yıl Arası	24	21,2	6	6,5	3	4,3	3	4	36	36
21-30 Yıl Arası	8	14,2	7	4,4	5	2,8	4	2,6	24	24
31-40 Yıl Arası	-	1,2	1	0,4	-	0,2	1	0,2	2	2
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	65	65	20	20	13	13	12	12	110	110

$$X \equiv 15,13$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı} - 1) (\text{Sütun sayısı} - 1)$$

$$S_d : (4-1)(4-1)$$

$$S_d : 9$$

$$J : 16,9$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 \equiv 15,13 < \text{tablo } X^2 = 16,9$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin yöneticilikteki kıdemleri açısından öğretim programlarını değerlendirmelerinde (meslek dersleri hariç) farklılıklar yoktur.

TABLO 33

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMELERİNDE YÖNETİCİLİKTEKİ KIDEMLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER YÖNETİCİLİK KIDEMLERİ	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.
10 Yıl ve Az	2	5,1	2	3,9	2	3,9	12	5,1	18	18
11-20 Yıl Arası	13	8,6	6	6,4	8	6,4	3	8,6	30	30
21-30 Yıl Arası	5	5,7	6	4,3	5	4,3	4	5,7	20	20
31-40 Yıl Arası	-	0,6	1	0,4	-	0,4	1	0,6	2	2
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	20	20	15	15	15	15	20	20	70	70

$$2$$

$$X^2 \equiv 22,58$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (4-1)(4-1)$$

$$S_d : 9$$

$$J : 16,9$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 \equiv 22,58 > \text{tablo } X^2 = 16,9$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin yöneticilikteki kıdemleri açısından meslek dersleri öğretim programlarını değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

TABLO 34

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMEDE
(MESLEK DERSLERİ HARİÇ) ÖĞRETMENLİKTEKİ KIDEMLERİ
ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
10 Yıl ve Az	11	14,7	7	4,5	4	3	3	2,8	25	25
11-20 Yıl Arası	45	35,5	8	11	3	7,1	4	6,4	60	60
21-30 Yıl Arası	9	11,8	3	3,6	5	2,4	3	2,2	20	20
31-40 Yıl Arası	-	3	2	0,9	1	0,5	2	0,6	5	5
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	65	65	20	20	13	13	12	12	110	110

2

$$X \equiv 21,30$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (4-1)(4-1)$$

$$S_d : 9$$

$$1 \ 16,9$$

$$\alpha : 0,05$$

2

2

$$\text{Hesaplanan } X \equiv 21,30 > \text{tablo } X = 16,9$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin öğretmenliklerindeki kıdemleri açısından öğretim programlarını değerlendirmelerinde (mesleki dersler hariç) farklılıklar vardır.

TABLO 35

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM
PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRMELERİNDE, ÖĞRET-
MENLİKTEKİ KIDEMLERİ ARASINDAKİ
FARKLILIKLAR TESTİ.

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
10 Yıl ve Az	3	4	2	3	4	3	5	4	14	14
11-20 Yıl Arası	10	9,4	8	7,1	10	7,1	5	9,4	33	33
21-30 Yıl Arası	6	5,7	3	4,3	1	4,3	10	5,7	20	20
31-40 Yıl Arası	1	0,9	2	0,6	-	0,6	-	0,9	3	3
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	20	20	15	15	15	15	20	20	70	70

$$\chi^2 = 15,47$$

$$Sd : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$Sd : (4-1)(4-1)$$

$$Sd : 9$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } \chi^2 = 15,47 < \text{tablo } \chi^2 = 16,9$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin öğretmenliklerindeki kademeleri açısından meslek dersleri öğretim programlarını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

e. Mesleki kurslara (yurtdışı, yurtiçi) katılmaları açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 36

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMEDE (MESLEKİ DERSLER HARİÇ) MESLEKİ KURSLARA (YURTDIŞI) KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
YURTDIŞINDA MESLEKİ AMAÇ İÇİN BULUNMA	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EVET	4	6	2	1,7	1	1,2	3	1,1	10	10
HAYIR	61	59	18	18,3	12	11,8	9	10,9	100	100
TOPLAM	65	65	20	20	13	13	12	12	110	110

$$\chi^2 = 4,38$$

$$Sd : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$Sd : (2-1)(4-1)$$

$$Sd : 3$$

$$\alpha : 0,05$$

Hesaplanan $X^2 = 4,38 < \text{tablo } X^2 = 7,81$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin mesleki kurslara (yurt dışı) katılmaları açısından öğretim programlarını değerlendirmelerinde (mesleki dersler hariç) farklılıklar yoktur.

TABLO 37

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMEDE MESLEKİ KURSLARA (YURTDIŞI) KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EVET	1	1,4	1	1,1	1	1,1	2	1,4	5	5
HAYIR	19	18,6	14	13,9	14	13,9	18	18,6	65	65
TOPLAM	20	20	15	15	15	15	20	20	70	70

$x^2 = 0,37$

Sd : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)

Sd : (2-1)(4-1)

Sd : 3

$\alpha = 0,05$

Hesaplanan $X^2 = 0,07 < \text{tablo } x^2 = 7,81$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin mesleki kurslara (yurtdışı) katılmaları açısından meslek dersleri öğretim programlarını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 38
EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMEDE,
(MESLEK DERSLERİ HARİÇ) EGİTİM YÖNETİMİ İLE İLGİLİ
KURSLARA (YURTIÇI) KATILMALARI AÇISINDAN
FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EVET	5	11,8	4	3,6	8	2,4	3	2,2	20	20
HAYIR	60	53,2	16	16,4	5	10,6	9	9,8	90	90
TOPLAM	65	65	20	20	13	13	12	12	110	110

2

$$x \cong 20,90$$

$$Sd : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$Sd : (2-1)(4-1)$$

$$Sd : 3$$

$$17,81$$

$$\alpha : 0,05$$

2

2

$$\text{Hesaplanan } X \cong 20,90 > \text{tablo } X = 7,81$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin eğitim yönetimi ile ilgili kurslara katılmaları açısından öğretim programlarını değerlendirmelerinde (meslek dersleri hariç) farklılıklar vardır.

TABLO 39

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM
PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMEDE EGİTİM YÖNETİMİ
İLE İLGİLİ KURSLARA (YURTIÇI) KATILMALARI
AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EVET	2	1,7	1	1,3	2	1,3	1	1,7	6	6
HAYIR	18	18,3	14	13,7	13	13,7	19	18,3	64	64
TOPLAM	20	20	15	15	15	15	20	20	70	70

$$x^2 \equiv 0,81$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (2-1)(4-1)$$

$$S_d : 3$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 \equiv 0,81 < \text{tablo } X^2 = 7,81$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin eğitim yönetimi ile ilgili kurslara katılmaları açısından meslek dersleri öğretim gruplarını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 40

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMEDE
(MESLEK DERSLERİ HARİÇ) BRANŞIYLA İLGİLİ KURSLARA
(YURTIÇI) KATILMALARI AÇISINDAN
FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
BRANŞ İLE İLGİLİ YURTIÇI KURS	GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.	
EVET	5	8,9	3	2,7	3	1,8	4	1,6	15	15
HAYIR	60	56,1	17	17,3	10	11,2	10	10,4	95	95
TOPLAM	65	65	20	20	13	13	12	12	110	110

$$x^2 \equiv 17,36$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (2-1)(4-1)$$

$$S_d : 3$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 \equiv 17,36 > \text{tablo } X^2 = 7,81$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin branşı ile ilgili kurslara katılmaları açısından öğretim programlarını değerlendirmelerinde (meslek dersleri hariç) farklılıklar vardır.

TABLO 41

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMEDE BRANŞI İLE İLGİLİ KURSLARA KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
BRANŞIYLA İLGİLİ YURTIÇI KURS	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EVET	4	2,3	1	1,7	2	1,7	1	2,3	8	8
HAYIR	16	17,7	14	13,3	13	13,3	19	17,7	62	62
TOPLAM	20	20	15	15	15	15	20	20	70	70

2

$$x = 2,59$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (2-1)(4-1)$$

$$S_d : 3$$

$$17,81$$

$$\alpha : 0,05$$

2

2

$$\text{Hesaplanan } X = 2,59 < \text{tablo } X = 7,81$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin branşı ile ilgili kurslara katılmaları açısından meslek dersleri öğretim programlarını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 42

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN EGİTİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMELERİNDE (MESLEK DERSLERİ HARİÇ) STATÜLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
YÖNETİCİLERİN STATÜSÜ	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Okul Müdürü	4	7,7	3	2,4	4	1,5	2	1,4	13	13
Okul Md. Bş. Yrd.	3	6,5	2	2	4	1,3	2	1,2	11	11
Okul Md. Yrd.	28	23,6	5	7,3	1	4,7	6	4,4	40	40
Bölüm Şefi	11	11,8	6	3,6	2	2,4	1	2,2	20	20
Atölye Şefi	19	15,4	4	4,7	2	3,1	1	2,8	26	26
TOPLAM	65	65	20	20	13	13	12	12	110	110

$$\bar{x} = 24,71$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (5-1)(4-1)$$

$$S_d : 12$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 = 24,71 > \text{tablo } X^2 = 21,0$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin statüleri açısından öğretim programlarını değerlendirmelerinde (meslek dersleri hariç) farklılıklar vardır.

TABLO 43

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMELERİNDE STATÜLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
YÖNETİCİLERİN STATUSU	GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.	
Okul Müdürü	1	1,7	1	1,3	2	1,3	2	1,7	6	6
Okul Md.Bş.Yrd.	-	1,4	1	1,1	2	1,1	2	1,4	5	5
Okul Md.Yrd.	4	3,7	2	2,8	3	2,8	4	3,7	13	13
Bölüm Şefi	6	5,7	6	4,2	5	4,2	3	5,9	20	20
Atölye Şefi	9	7,5	5	5,6	3	5,6	9	7,3	26	26
TOPLAM	20	20	15	15	15	15	20	20	70	70

$$\bar{x} = 7,47$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (5-1)(4-1)$$

$$S_d : 12$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 = 7,47 < \text{tablo } X^2 = 21,0$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin statüleri açısından meslek dersleri öğretim programlarını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 44

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ, AMAÇ ÖĞRETME-ÖĞRENME DURUMLARI VE DEĞERLENDİRME ÖNERİLERİ AÇISINDAN EĞİTİM YÖNETİCİLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÇEŞİTLİ AÇILARDAN FARKLILIKLAR OLUP OLMADIĞININ KARŞILAŞTIRILMASI.

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEKİ KİŞİSEL BİLGİLERİ	ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.
1. Görev yapılan okul türleri açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
2. Mesleki branşlar açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
3. Kaynaklar (mezun olunan okullar açısından)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
4. Kıdemler açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
a. Yöneticilik	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
b. Öğretmenlik	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
5. Mesleki kurslara katılma açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yurtdışı	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
b. Yurtiçi (Eğitim yönetimi konusunda)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
c. Yurtiçi (mesleki branş konusunda)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
6. Statüler arasında (dan Md.Md.Yrd.)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.

2. AMAÇ :

Öğretim dışı eğitsel kol faaliyetlerinin ve özel anma günlerinin kutlanması amaçları doğrultusunda etkinliğinin, eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesini sağlamak.

TABLO 45

ORTA DERECELİ OKULLARDAKİ EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİN OKULUN VE EĞİTSEL KOL ÇALIŞMALARININ AMAÇLARI DOĞRULTUSUNDA YÜRÜTÜLEBİLME DURUMU

Hiç		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
f	%	f	%	f	%	f	%	
24	21,8	56	50,9	20	18,2	10	9,1	110

Tablo 45'i incelediğimizde eğitsel kol faaliyetlerinin orta dereceli okullarda etkinliğini yeterli gören eğitim yöneticilerinin oranı % 9,1'dir. Geriye kalan % 90,9'luk grup ise; hiç yeterli görmemekte veya az, orta seviyede yeterli görmektedir.

Eğitim yöneticileri, eğitsel kol faaliyetleri etkinliğinin amaçları doğrultusunda yürütülemedi nedenlerini ise; ortam yeterli değil, zaman yok seçeneklerini işaretleyerek belirtmişlerdir. Ayrıca serbest bir şekilde yazarak çeşitli nedenler belirtmişlerdir. Bu nedenler aşağıdadır:

- Öğrenci sayısının fazla olması.
- Öğretmenlerin gereken önemi vermemesi.
- Maddi kaynak sıkıntısı.
- Ders zamanı gibi zaman ayrılıp yoklama yapılmaması nedeniyle, öğrencinin ders dışı zamanını okulda geçirmeyişi.
- İkili öğretimin yarattığı zaman sıkıntısı.

f. Kol çalışmalarını yürüten öğretmen ve öğrencileri teşvik edici ödül veya başka hususların olmaması.

g. Okullarda bölümler arası uygulanan program farklılıkları nedeniyle, eğitsel kol çalışmalarının yapılacağı ortak boş zamanın olmayışı.

h. Öğrencilerin önem vermemeleri ve devamsızlıklarının olması.

ı. Eğitsel kolları yürütecek yetenekli uzman öğretmenlerin bulunmayışı.

j. Öğrencinin okul hayatı boyunca öğretimdeki başarısına doğrudan etki yapmaması. Yani notla veya başka bir şekilde değerlendirilerek öğrencinin okul başarısına katılmaması.

TABLO 46

ORTA DERECELİ OKULLARDA ANMA GÜNLERİ OKULUN AMAÇLARI, GÜNÜN ANLAM VE ÖNEMİ AÇISINDAN ETKİN BİR ŞEKİLDE KUTLANABİLME DURUMU

HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
f	%	f	%	f	%	f	%	
21	19,2	68	61,8	16	14,5	5	4,5	110

Tablo 46'yı incelediğimizde özel anma günlerinin orta dereceli okullarda okulun amaçları, günün anlam ve önemi açısından etkin bir şekilde kutlanabilme durumunu yeterli gören eğitim yöneticilerinin oranı % 4,5 tir. Geriye kalan % 95,5 lik grup ise, hiç yeterli görmemekte veya az, orta seviyede yeterli görmektedir.

Eğitim yöneticileri; özel anma günlerinin okulun amaçları, günün anlam ve önemi açısından etkin bir şekilde kutlanamama nedenlerini serbest bir şekilde yazarak çeşitli ifade-

lerle belirtmişlerdir. Bu nedenler aşağıdadır :

- a. Konferans salonu, araç ve gereç olmaması.
- b. Derslerin bölünmesi.
- c. Öğrenci ve öğretmenlerin ilgisizliği
- d. Önem vermeme.
- e. Bazı gün ve haftaların her yıl aynı şekilde kutlanmasının ilgiyi azaltması.
- f. Üniversite sınavına hazırlık çalışmalarına ağırlık verilmesi.
- g. Önemli gün ve olaylara öğretmenlerin farklı görüş açılarıyla bakmaları
- h. Ders yoğunluğu, boş zamanın olmayışı.
- ı. Özel anma günlerinde görev alan öğretmenlerin isteksiz olması.
- j. Öğrencilerin okulda yapılan kültürel etkinliklerde görev almaktan kaçınması.

Öğretim dışı eğitsel kol faaliyetlerinin ve özel anma günlerinin kutlanmasının amaçlar doğrultusunda etkinliğinin değerlendirilmesinde eğitim yöneticilerinin;

- a. Görev yaptığı okullar açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 47

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE GÖREV YAPTIĞI OKUL TÜRLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ.	BEK.	GÖZ.	BEK.	GÖZ.	BEK.	GÖZ.	BEK.	GÖZ.	BEK.
Lise/Ana.Lisesi	4	8,7	18	20,4	13	7,3	5	3,6	40	40
Tic.Mes./Ana. Tic.Mes.Lisesi	4	1,7	2	4,1	2	1,5	-	0,7	8	8
End.Mes./Teknik Lise/Anadolu Teknik Lisesi	7	7,6	28	17,8	-	6,4	-	3,2	35	35
Kız Meslek/Kız Teknik/Anadolu Kız Mes.Lisesi	2	2,2	3	5,1	4	1,8	1	0,9	10	10
İmam Hatip Lis. Anadolu İ.H.L.	4	2,2	3	5,1	1	1,8	2	0,9	10	10
Sağ.Meslek Lis.	3	1,6	2	3,5	-	1,2	2	0,7	7	7
TOPLAM	24	24	56	56	20	20	10	10	110	110

$$X^2 \equiv 41,46$$

$$S_d : (\text{Satır Sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (6-1)(4-1)$$

$$S_d : 15 \quad] 25,0$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 \equiv 41,46 > \text{tablo } X^2 = 25,0 \text{ Test anlamlıdır.}$$

Eğitim yöneticilerinin görev yaptığı okul türleri ile eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

TABLO 48

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI DEĞERLENDİRMELERİNDE, GÖREV YAPTIĞI OKUL TÜRLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Lise/Ana. Lisesi	11	7,6	27	24,7	1	5,9	1	1,8	40	40
Tic. Mes./Ana. Tic. Mes. Lisesi	1	1,5	6	5	1	1,1	-	0,4	8	8
End. Mes./Teknik Lise/Anadolu Teknik Lisesi	3	6,7	24	21,7	7	5	1	1,6	35	35
Kız Meslek/Kız Teknik/Anadolu Kız Mes. Lisesi	1	2	5	6,2	2	1,5	2	0,3	10	10
İmam Hatip Lis. Anadolu İ.H.L.	3	2	4	6,1	2	1,5	1	0,4	10	10
Sağ. Meslek Lis.	2	1,2	2	4,3	3	1	-	0,5	7	7
TOPLAM	21	21	68	68	16	16	5	5	110	110

$$X^2 \equiv 23,43$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (6-1)(4-1)$$

$$S_d : 15$$

$$] 25,0$$

$$\alpha : 0,05$$

Hesaplanan $X^2 = 23,43 < \text{tablo } X^2 = 25,0$ Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin görev yaptığı okul türleri ile özel anma günlerinin kutlanmasını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

b. Mesleki branşları açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 49

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE MESLEKİ BRANŞLAR ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER MESLEKİ BRANŞ GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.
Edebiyat/Türkçe	7	4,6	11	10,7	1	3,7	2	2	21	21
Sosyal Bilimler (Tar. Cog. Psik. Sos. Felsefe)	3	4,1	8	9,7	8	4,8	-	0,4	19	19
Fen Bilimleri (Fiz, Kim, Bio.)	3	2,2	4	5	1	1,8	2	1	10	10
Yabancı Dil (İng, Fr, Alm.)	1	1,1	3	2,4	1	1	-	0,5	5	5
Güzel Sanatlar (Res, Müz, B. Egt.)	1	1,1	1	1,5	2	1	1	1,4	5	5
Kız Teknik Öğr. Meslek Dersleri	2	1,1	2	2,5	1	1	-	0,4	5	5
Erkek Tek. Öğr. Meslek Dersleri	1	6,7	23	16,3	1	4	5	3	30	30
Tic. ve Turizm Meslek Dersleri	1	0,5	1	1,7	1	0,5	-	0,3	3	3
Din Eğitimi Mes Dersleri	2	1,8	2	4,1	4	1,5	-	0,6	8	8
Sağlık Eğitimi Meslek Dersleri	3	0,8	1	2,1	-	0,7	-	0,4	4	4
T O P L A M	24	24	56	56	20	20	10	10	110	110

$$X = 76,35$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (10-1)(4-1)$$

$$S_d : 27$$

$$1 \ 40,1$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X = 76,35 > \text{tablo } X = 40,1 \text{ Test anlamlıdır.}$$

Eğitim yöneticilerinin mesleki branşları açısından eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

TABLO 50

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI DEĞERLENDİRMELERİNDE MESLEKİ BRANŞLARI ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER MESLEKİ BRANŞ GRUPLARI	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.
Edebiyat/Türkçe	1	4	20	13	-	3	-	1	21	21
Sosyal Bilimler (Tar.Cog.Psik. Sos.Felsefe)	2	3,6	14	11,8	2	2,7	1	0,9	19	19
Fen Bilimleri (Fiz,Kim,Bio.)	3	2	5	6	2	1,5	-	0,5	10	10
Yabancı Dil (İng,Fr,Alm.)	2	1	2	3,1	1	0,7	-	0,2	5	5
Güzel Sanatlar (Res,Müz,B.Eğt.)	1	1	2	3,1	1	0,7	1	0,2	5	5
Kız Teknik Öğr. Meslek Dersleri	1	1	3	3,1	1	0,7	-	0,2	5	5
Erkek Tek.Öğr. Meslek Dersleri	7	5,5	17	18,5	4	4,6	2	1,4	30	30
Tic. ve Turizm Meslek Dersleri	1	0,6	1	1,9	1	0,4	-	0,1	3	3
Din Eğitimi Mes Dersleri	2	1,5	2	5	3	1,1	1	0,4	8	8
Sağlık Eğitimi Meslek Dersleri	1	0,8	2	2,5	1	0,6	-	0,1	4	4
T O P L A M	21	21	68	68	16	16	5	5	110	110

$$X = 30,49$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (10-1)(4-1)$$

$$S_d : 27$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X = 30,40 < \text{tablo } X = 40,1 \text{ Test anlamlı de-}$$

ğildir. Eğitim yöneticilerinin mesleki branşları ile özel an-
ma günlerinin kutlanmasını değerlendirmelerinde farklılıklar
yoktur.

c. Geldiği kaynaklar açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 51.

**EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİ
DEĞERLENDİRMELERİNDE GELDİĞİ KAYNAKLAR ARASINDAKİ
FARKLILIKLAR TESTİ**

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Fakülte (Eğitim Teknik Eğt. Mes. Eğitim gibi.)	7	5,2	8	12,2	3	4,3	6	2,3	24	24
Yük. Öğr. Okulu	2	3,2	3	7,6	9	2,7	1	1,5	15	15
Eğitim Enstitü.	6	5,8	16	12,8	1	4,6	2	1,8	25	25
Kız Teknik Yük. Öğr. Okulu	2	1,1	2	2,5	1	1	-	0,5	5	5
Erkek Teknik Yüksek Öğr. Ok.	1	5,6	23	13,2	1	4,7	1	2,4	26	26
Yüksek İsl. Ens.	2	1,7	2	4,1	4	1,5	-	0,7	8	8
Tic. ve Turizm Yük. Öğr. Okulu	1	0,6	1	1,5	1	0,5	-	0,4	3	3
Sağlık Eğt. Ens.	3	0,8	1	2,1	-	0,7	-	0,4	4	4
T O P L A M	24	24	56	56	20	20	10	10	110	110

$$X \equiv 74,19$$

$$S_d : (\text{Satır Sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (8-1)(4-1)$$

$$S_d : 21$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X \equiv 74,19 > \text{tablo } x^2 = 32,7$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin geldiği kaynaklar açısından, eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

TABLO 52

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI DEĞERLENDİRMELERİNDE GELDİĞİ KAYNAKLAR ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Fakülte (Eğitim Teknik Egt.Mes. Eğitim gibi.)	7	4,6	17	14,8	-	3,5	-	1,1	24	24
Yük.Öğr.Okulu	1	2,9	4	9,3	8	2,1	2	0,7	15	15
Eğitim Enstitü.	4	4,7	18	15,5	1	3,6	2	1,2	25	25
Kız Teknik Yük.Öğr.Okulu	2	1	2	3,1	1	0,7	-	0,2	5	5
Erkek Teknik Yüksek Öğr.Ok.	1	5	23	16,1	1	3,9	1	1	26	26
Yüksek İsl.Ens.	2	1,5	2	5	4	1,1	-	0,4	8	8
Tic.ve Turizm Yük.Öğr.Okulu	1	0,5	1	1,8	1	0,5	-	0,2	3	3
Sağlık Egt.Ens.	3	0,8	1	2,4	-	0,6	-	0,2	4	4
T O P L A M	21	21	68	68	16	16	5	5	110	110

$$X \equiv 59,5$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (8-1)(4-1)$$

$$S_d : 21$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X \equiv 59,5 > \text{tablo } X = 32,7 \text{ Test anlamlıdır.}$$

Eğitim yöneticilerinin geldiği kaynaklar açısından özel anma günlerinin kutlanmasını değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

d. Kıdemleri (yöneticilik, öğretmenlik) açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 53

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE, YÖNETİCİLİKTEKİ KIDEMLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER YÖNETİCİLİK KIDEMLERİ	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.
10 Yıl ve Az	9	10,5	24	24,4	7	8,7	8	4,4	48	48
11-20 Yıl Arası	6	7,9	18	18,3	11	6,5	1	3,3	36	36
21-30 Yıl Arası	9	5,3	13	12,2	1	4,4	1	2,1	24	24
31-40 Yıl Arası	-	0,3	1	1,1	1	0,4	-	0,2	2	2
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	24	24	56	56	20	20	10	10	110	110

$$X \equiv 36,45$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (4-1)(4-1)$$

$$S_d : 9$$

$$\alpha : 0,05$$

Hesaplanan $X^2 = 36,45 > \text{tablo } X^2 = 16,9$ Test anlamlıdır.

Eğitim yöneticilerinin yöneticilikteki kıdemleri açısından eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

TABLO 54

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI DEĞERLENDİRMELERİNDE YÖNETİCİLİKTEKİ KIDEMLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER YÖNETİCİLİK KIDEMLERİ	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
10 Yıl ve Az	8	9	28	30	8	7	4	2	48	48
11-20 Yıl Arası	5	6,9	24	22	6	5,5	1	1,6	36	36
21-30 Yıl Arası	8	4,5	15	15	1	3,2	-	1,3	24	24
31-40 Yıl Arası	-	0,6	1	1	1	0,3	-	0,1	2	2
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	21	21	68	68	16	16	5	5	110	110

$$X^2 = 11,31$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (4-1)(4-1)$$

$$S_d : 9$$

$$\alpha : 0,05$$

Hesaplanan $X^2 = 11,31 < \text{tablo } X^2 = 16,9$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin yöneticilikteki kıdemleri açısından, özel anma günlerinin kutlanmasını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 55
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİ
DEĞERLENDİRMELERİNDE, ÖĞRETMENLİKTEKİ KIDEMLERİ
ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER ÖĞRETMENLİK KIDEMLERİ	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
10 Yıl ve Az	4	5,4	14	12,8	6	4,5	1	2,3	25	25
11-20 Yıl Arası	14	13,2	26	30,5	12	10,9	8	5,4	60	60
21-30 Yıl Arası	4	4,3	14	10,3	1	3,6	1	1,8	20	20
31-40 Yıl Arası	2	1,1	2	2,4	1	1	-	0,5	5	5
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	24	24	56	56	20	20	10	10	110	110

2

$$X \cong 8,7$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (4-1)(4-1)$$

$$S_d : 9$$

$$] 16,9$$

$$\alpha : 0,05$$

2

2

Hesaplanan $X \cong 8,7 < \text{tablo } X = 16,9$ Test anlamlı değildir.

Eğitim yöneticilerinin öğretmenlikteki kıdemleri açısından eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 56

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI
DEĞERLENDİRMELERİNDE, ÖĞRETMENLİKTEKİ KIDEMLERİ
ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER ÖĞRETMENLİK KIDEMLERİ	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
10 Yıl ve Az	3	4,8	17	15,5	2	3,6	3	1,2	25	25
11-20 Yıl Arası	13	11,5	35	37	10	8,7	2	2,6	60	60
21-30 Yıl Arası	3	3,7	15	12,4	2	3	-	1	20	20
31-40 Yıl Arası	2	1	1	3,1	2	0,7	-	0,2	5	5
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	21	21	68	68	16	16	5	5	110	110

$$X \equiv 11,87$$

$$Sd : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$Sd : (4-1)(4-1)$$

$$Sd : 9$$

$$\alpha : 0,05 \quad] 16,9$$

Hesaplanan $X \equiv 11,87 < \text{tablo } X = 16,9$ Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin öğretmenlikteki kıdemleri açısından, özel anma günlerini kutlanmasını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

e. Mesleki kurslara (yurtdışı, yurtiçi) katılmaları açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 57

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE MESLEKİ KURLARA (YURTDIŞI) KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ.BEK.	GÖZ.BEK.	GÖZ.BEK.	GÖZ.BEK.	GÖZ.BEK.	GÖZ.BEK.	GÖZ.BEK.	GÖZ.BEK.	GÖZ.BEK.	GÖZ.BEK.
EVET	2	2,2	4	5,1	3	1,7	1	1	10	10
HAYIR	22	21,8	52	50,9	17	18,3	9	9	100	100
TOPLAM	24	24	56	56	20	20	10	10	110	110

$$X \equiv 1,2$$

$$Sd : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$Sd : (2-1)(4-1)$$

$$Sd : 3$$

$$\alpha : 0,05 \quad] 7,91$$

Hesaplanan $X \equiv 1,2 < \text{tablo } X = 7,91$ Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin mesleki kurslara (yurtdışı) ka-

tılmaları açısından, eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 58

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI DEĞERLENDİRMELERİNDE, MESLEKİ KURLARA (YURTDIŞI) KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EVET	2	1,9	5	6,2	2	1,4	1	0,5	10	10
HAYIR	19	19,1	63	61,8	14	14,6	4	4,5	100	100
TOPLAM	21	21	68	68	16	16	5	5	110	110

2

 $X = 0,97$

Sd : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)

Sd : (2-1)(4-1)

Sd : 3

17,91

 $\alpha : 0,05$

2

2

Hesaplanan $X = 59,5 < \text{tablo } X = 7,91$ Test anlamlı değildir.

Eğitim yöneticilerinin mesleki kurslara (yurtdışı) katılmaları açısından özel anma günlerinin kutlanmasını değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 59

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE EGİTİM YÖNETİMİ İLE İLGİLİ KURLARA (YURTIÇI) KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EGT. YÖN. İLE İLGİLİ Y. İÇİ KURS	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EVET	8	4,4	7	10,2	3	3,4	2	2	20	20
HAYIR	16	19,6	49	45,8	17	16,6	8	8	90	90
TOPLAM	24	24	56	56	20	20	10	10	110	110

2

$$X \approx 3,79$$

$$Sd : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)$$

$$Sd : (2-1)(4-1)$$

$$Sd : 3$$

$$17,81$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X \approx 3,79 < \text{tablo } X = 7,81 \text{ Test anlamlı değil-}$$

dir. Eğitim yöneticilerinin eğitim yönetimi ile ilgili kurslara katılmaları açısından, eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 60

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI DEĞERLENDİRMELERİNDE, EGİTİM YÖNETİMİ İLE İLGİLİ KURLARA (YURTIÇI) KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
EGT.YÖN. İLE İLGİLİ Y.İÇİ KURS	GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.	
EVET	7	3,8	6	12,4	4	2,9	3	0,9	20	20
HAYIR	14	17,2	62	55,6	12	13,1	2	4,1	90	90
TOPLAM	21	21	68	68	16	16	5	5	110	110

2

$$X \approx 13,78$$

$$Sd : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)$$

$$Sd : (2-1)(4-1)$$

$$Sd : 3$$

$$17,81$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X \approx 13,78 > \text{tablo } X = 7,81$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin eğitim yönetimi ile ilgili kurslara katılmaları açısından, özel anma günlerinin kutlanmasını değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

TABLO 61

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİ
DEĞERLENDİRMELERİNDE, BRANŞI İLE İLGİLİ
KURLARA (YURTIÇI) KATILMALARI
AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
BRANŞI İLE İL- GİLİ Y.İÇİ KURS	GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.	
EVET	8	3,2	4	7,6	2	2,8	1	1,4	15	15
HAYIR	16	20,8	52	48,4	18	17,2	9	8,6	95	95
TOPLAM	24	24	56	56	20	20	10	10	110	110

2

$$X \approx 10,66$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (2-1)(4-1)$$

$$S_d : 3$$

$$| 7,81$$

$$\alpha : 0,05$$

2

2

$$\text{Hesaplanan } X \approx 10,66 > \text{tablo } X = 7,81$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin branşı ile ilgili kurslara katılmaları açısından, eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

TABLO 62

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI
DEĞERLENDİRMELERİNDE, BRANŞI İLE İLGİLİ KURLARA
(YURTIÇI) KATILMALARI AÇISINDAN
FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
BRANŞI İLE İL- GİLİ Y.İÇİ KURS	GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.	
EVET	6	2,9	2	9,3	4	2,2	3	0,7	15	15
HAYIR	15	18,1	66	58,7	12	13,8	2	4,3	95	95
TOPLAM	21	21	68	68	16	16	5	5	110	110

2

$$X \cong 20,95$$

$$Sd : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$Sd : (2-1)(4-1)$$

$$Sd : 3$$

$$] 7,81$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X \cong 20,95 > \text{tablo } X = 7,81$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin bransı ile ilgili kurslara katılmaları açısından, eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

f. Statüleri açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 63

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE, STATÜLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	Hiç		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
YÖNETİCİLERİN STATÜSÜ	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Okul Müdürü	1	2,8	4	6,6	6	2,4	2	1,2	13	13
Okul Md.Bş.Yrd.	2	2,5	5	5,5	3	2	1	1	11	11
Okul Md.Yrd.	10	8,7	21	20,4	5	7,3	4	3,6	40	40
Bölüm Şefi	2	4,4	12	10,2	4	3,6	2	1,8	20	20
Atölye Şefi	9	5,6	14	13,3	2	4,7	1	2,4	26	26
TOPLAM	24	24	56	56	20	20	10	10	110	110

2

$$X \cong 15,85$$

$$Sd : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$Sd : (5-1)(4-1)$$

Sd : 12
 α : 0,05

Hesaplanan $X^2 = 15,85 < \text{tablo } X^2 = 21,0$ Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin statüleri açısından, eğitsel kol faaliyetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 64

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI DEĞERLENDİRMELERİNDE, STATÜLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
YÖNETİCİLERİN STATÜSÜ	GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.	
Okul Müdürü	1	2,5	4	8	6	1,9	2	0,6	13	13
Okul Md.Bş.Yrd.	1	2,1	6	6,8	3	1,6	1	0,5	11	11
Okul Md.Yrd.	8	7,7	28	24,7	3	5,8	1	1,8	40	40
Bölüm Şefi	2	3,8	15	12,4	2	2,9	1	0,9	20	20
Atölye Şefi	9	4,9	15	16,1	2	3,8	-	1,2	26	26
TOPLAM	21	21	68	68	16	16	5	5	110	110

$X^2 = 26,76$

Sd : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)

Sd : (5-1)(4-1)

Sd : 12
 α : 0,05

Hesaplanan $X^2 = 26,76 < \text{tablo } X^2 = 21,0$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin statüleri açısından özel anma günlerinin kutlanmasını değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

TABLO 65

ÖĞRETİM DIŞI EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİN ETKİNLİĞİNİ VE ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI AMAÇLAR DOĞRULTUSUNDA YÜRÜTÜLMÜŞ DURUMUNU DEĞERLENDİRMEDE, EĞİTİM YÖNETİCİLERİ ARASINDA ÇEŞİTLİ AÇILARDAN FARKLILIKLAR OLUP OLMADIĞININ KARŞILAŞTIRILMASI.

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN MES.KİŞİSEL BİLGİLERİ	EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİ	ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASI.
1. Görev yapılan okul türleri açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
2. Mesleki branşlar açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
3. Kaynaklar (mezun olunan okullar açısından)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
4. Kıdemler açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yöneticilik	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
b. Öğretmenlik	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
5. Mesleki kurslara katılma açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yurtdışı	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
b. Yurtiçi (Eğitim yönetimi konusunda)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
c. Yurtiçi (mesleki branş konusunda)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
6. Statüler arasında (dan Md.Md.Yrd.)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.

3. AMAÇ :

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin amaç ve ilkeler doğrultusunda etkinliğinin, eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesini sağlamak.

TABLO 66

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİN ORTA DERECELİ OKULLARDA AMAÇ VE İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA ETKİN BİR ŞEKİLDE YÜRÜTÜLEBİLME DURUMU

Hiç		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM
f	%	f	%	f	%	f	%	
38	34,5	44	40	18	16,4	10	9,1	110

Tablo 66'yı incelediğimizde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin orta dereceli okullarda amaç ve ilkeleri doğrultusunda etkin bir şekilde yürütülebilme durumunu yeterli gören eğitim yöneticilerinin oranı % 9,1'dir. Geriye kalan % 90,0'luk grup ise; hiç yeterli görmemekte veya az, orta seviyede yeterli görmektedir.

Eğitim yöneticileri, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin amaç ve ilkeler doğrultusunda etkin bir şekilde yürütülememeye nedenlerini, serbest bir şekilde yazarak çeşitli ifadelerle belirtmişlerdir. Bu nedenler aşağıdadır.

- a. Öğrenci sayısının çok olması ve atanmış olan rehberlik uzmanının yetersiz olması.
- b. Atanmış olan uzman olmaması
- c. Bu hizmetlerin gereğine inanılmaması.
- d. Rehberlik uzmanlarının öğrenciyle görüşme olanağının olmayışı (Bireysel, grupla görüşme ortamının olmaması)
- e. Rehberlik uzmanı olmadığından, sınıf öğretmenlerinin gayretleri ile yürütülmeye çalışılması.
- f. Rehberlik araştırma merkezlerinin, gereği kadar okullara bu hizmetleri verememesi.
- g. Rehberlik hizmetlerine okul yöneticilerinin gereken önemi vermemeleri, bu konudaki bilgi eksikliği.

h. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin konu alanının yeterince anlaşılabilmesi ve bilinmemesi.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin orta dereceli okullarda etkin olarak yürütülmemesinin en başta gelen nedenleri, bu konuda okullara atanmış uzmanların veya rehber öğretmenlerin olmayışı ve eğitim yöneticilerinin bu konudaki bilgi eksikliğidir. Anket uygulanan 13 orta dereceli okuldan sadece 4 tanesinde 5 adet rehberlik uzmanı vardır. Dağılımları aşağıdadır:

TABLO 67

**BALIKESİR İLİ ORTA DERECELİ OKULLARDA
REHBERLİK UZMANI SAYISI**

OKULUN ADI	ATANMIŞ REH. UZM. SAYISI	YAKLAŞIK ÖĞRENCİ MEVCUDU
Kız Meslek Lisesi	1	700
Sırrı Yırcalı Ana. Lisesi	1	1385
Balıkesir Lisesi	1	2200
Muharrem Hasbi Lisesi.	2	1600
T O P L A M	5	5885

Eğitim yöneticilerinin belirtmiş oldukları diğer nedenler de, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülemediğini göstermektedir. Rehberlik uzmanı atanmış olan okullarda da öğrenci sayısının fazlalığı, yöneticilerin bilgi eksikliği, gereken önemin verilmeyişi, konunun yeterince anlaşılabilmesi gibi nedenlerin hizmetlerin etkinliğini olumsuz yönde etkilediği değerlendirilmiştir.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin orta dereceli okullarda amaç ve ilkeleri doğrultusunda etkin bir şekilde

kilde yürütülüp yürütülmediğini değerlendirmede eğitim yöneticilerinin ;

a. Görev yaptığı okullar açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 68

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE GÖREV YAPTIĞI OKUL TÜRLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
OKUL TÜRLERİ	GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK	
Lise/Ana.Lisesi	17	13,9	14	16	4	6,5	5	3,6	40	40
Tic.Mes./Ana. Tic.Mes.Lisesi	3	2,8	4	3,2	1	1,3	-	0,7	8	8
End.Mes./Teknik Lise/Anadolu Teknik Lisesi	12	12	19	14	4	5,8	-	3,2	35	35
Kız Meslek/Kız Teknik/Anadolu Kız Mes.Lisesi	-	3,5	-	4	7	1,5	3	1	10	10
İmam Hatip Lis. Anadolu .H.L.	3	3,4	4	4	1	1,6	2	1	10	10
Sağ.Meslek Lis.	3	2,4	3	2,8	1	1,3	-	0,5	7	7
TOPLAM	38	38	44	44	18	18	10	10	110	110

2

$$X \cong 40,64$$

$$S_d : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)$$

$$S_d : (6-1)(4-1)$$

$$S_d : 15$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X \cong 40,64 > \text{tablo } X^2 = 25,0 \text{ Test anlamlıdır.}$$

Eğitim yöneticilerinin görev yaptığı okullar açısından rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini değerlendirmelerin-

de farklılıklar vardır.

b. Mesleki branşları açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 69

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA
HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE MESLEKİ BRANŞLARI
ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER MESLEKİ BRANŞ GRUPLARI	Hiç		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Edebiyat/Türkçe	9	7,3	5	8,4	2	3,4	5	1,9	21	21
Sosyal Bilimler (Tar.Coğ.Psik. Sos.Felsefe)	6	6,6	8	7,6	1	3,1	4	1,7	19	19
Fen Bilimleri (Fiz,Kim,Bio.)	2	3,5	5	4	3	1,6	-	0,9	10	10
Yabancı Dil (ing,Fr,Alm.)	1	1,7	2	2	2	0,8	-	0,5	5	5
Güzel Sanatlar (Res,Müz,B.Eğt.)	1	1,7	3	2	1	0,8	-	0,5	5	5
Kız Teknik Öğr. Meslek Dersleri	-	1,7	-	2	4	0,8	1	0,5	5	5
Erkek Tek.Öğr. Meslek Dersleri	13	10,3	15	12	2	5	-	2,7	30	30
Tic. ve Turizm Meslek Dersleri	1	1	1	1,2	1	0,5	-	0,3	3	3
Din Eğitimi Mes Dersleri	3	2,8	4	3,2	1	1,3	-	0,7	8	8
Sağlık Eğitimi Meslek Dersleri	2	1,4	1	1,6	1	0,7	-	0,3	4	4
T O P L A M	38	38	44	44	18	18	10	10	110	110

2

$X = 45,84$

$S_d = (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$

$S_d = (10-1)(4-1)$

$S_d = 27$

$\lambda = 40,1$

$\alpha = 0,05$

Hesaplanan $X^2 = 45,84 > \text{tablo } X^2 = 40,1$ Test anlamlıdır.

Eğitim yöneticilerinin mesleki branşları açısından rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

c. Geldiği kaynaklar açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 70

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE GELDİĞİ KAYNAKLAR ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER MEZUN OLUNAN OKUL TÜRLERİ	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.
Fakülte (Eğitim Teknik Eğt. Mes. Eğitim gibi.)	8	8,3	9	9,6	6	4	1	2,1	24	24
Yük. Öğr. Okulu	6	5,2	8	6	1	2,5	-	1,3	15	15
Eğitim Enstitü.	6	8,6	9	10	3	4,1	7	2,3	25	25
Kız Teknik Yük. Öğr. Okulu	-	1,7	-	2	4	0,8	1	0,5	5	5
Erkek Teknik Yüksek Öğr. Ok.	12	9	12	10,4	2	4,2	-	2,4	26	26
Yüksek İsl. Ens.	3	2,8	4	3,2	1	1,3	-	0,7	8	8
Tic. ve Turizm Yük. Öğr. Okulu	1	1,1	1	1,2	1	0,4	-	0,3	3	3
Sağlık Eğt. Ens.	2	1,3	1	1,6	-	0,7	1	0,4	4	4
T O P L A M	38	38	44	44	18	18	10	10	110	110

2

$X^2 = 40,83$

Sd : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)

Sd : (8-1)(4-1)

Sd : 21

] 32,7

α : 0,05

$$\text{Hesaplanan } X^2 \equiv 40,83 > \text{tablo } X^2 = 32,7$$

Test anlamlıdır. Eğitim yöneticilerinin geldiği kaynaklar açısından, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

d. Kıdemleri açısından (yöneticilik, öğretmenlik) farklılıklar var mıdır?

TABLO 71

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE, YÖNETİCİLİKTEKİ KIDEMLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.	GÖZ. BEK.
10 Yıl ve Az	20	16,5	18	19,2	7	7,9	3	4,4	48	48
11-20 Yıl Arası	12	12,4	16	14,4	5	5,9	3	3,3	36	36
21-30 Yıl Arası	6	8,4	8	9,4	6	3,9	4	2,3	24	24
31-40 Yıl Arası	-	0,7	2	1	-	0,3	-	-	2	2
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	38	38	44	44	18	18	10	10	110	110

$$X^2 \equiv 7,92$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (4-1)(4-1)$$

$$S_d : 9$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 \equiv 7,92 < \text{tablo } X^2 = 16,9$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin yöneticilikteki kıdemleri açısından rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 72
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA
HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE, ÖĞRETMENLİKTEKİ
KIDEMLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
10 Yıl ve Az	20	8,6	3	10	2	4,1	-	2,3	25	25
11-20 Yıl Arası	14	20,7	29	24	10	9,8	7	5,5	60	60
21-30 Yıl Arası	4	6,9	8	8	5	3,3	3	1,8	20	20
31-40 Yıl Arası	-	1,8	4	2	1	0,8	-	0,4	5	5
41 Yıl ve Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
T O P L A M	38	38	44	44	18	18	10	10	110	110

2

$$X \approx 34,07$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (4-1)(4-1)$$

$$S_d : 9$$

$$] 16,9$$

$$\alpha : 0,05$$

2

$$\text{Hesaplanan } X \approx 34,07 > \text{tablo } X^2 = 16,9$$

2

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin öğretmenlikteki kıdemleri açısından rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar vardır.

e. Mesleki kurslara katılmaları açısından (yurtdışı, yurtiçi) farklılıklar var mıdır?

TABLO 73

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA
HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE, MESLEKİ KURSLARA
(YURTDIŞI) KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EVET	4	3,5	1	4	3	1,5	2	1	10	10
HAYIR	34	34,5	43	40	15	16,5	8	9	100	100
TOPLAM	38	38	44	44	18	18	10	10	110	110

2

$$X \cong 4,98$$

$$Sd : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$Sd : (2-1)(4-1)$$

$$Sd : 3$$

$$] 7,91$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X \cong 4,98 < \text{tablo } X^2 = 7,91$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin mesleki kurslara (yurtdışı) katılmaları açısından, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 74

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE, EGİTİM YÖNETİMİ İLE İLGİLİ KURSLARA (YURTDIŞI) KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
EGT.YÖN. İLE İLGİLİ Y. İÇİ KURS	GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK.		GÖZ.BEK	
EVET	10	7	6	8	2	3,2	2	1,8	20	20
HAYIR	28	31	38	36	16	14,8	8	8,2	90	90
TOPLAM	38	38	44	44	18	18	10	10	110	110

2

$$X \cong 2,82$$

$$Sd : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$Sd : (2-1)(4-1)$$

$$Sd : 3$$

$$] 7,91$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X \cong 2,82 < \text{tablo } X^2 = 7,91$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin eğitim

yönetimi ile ilgili kurslara (yurtiçi) katılmaları açısından rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 75

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE, BRANŞI İLE İLGİLİ KURLARA (YURTIÇI) KATILMALARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
BRANŞIYLA İLGİLİ YURTIÇI KURS	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
EVET	4	5,2	4	6	4	2,4	3	1,4	15	15
HAYIR	34	32,8	40	38	14	15,6	7	8,6	95	95
TOPLAM	38	38	44	44	18	18	10	10	110	110

$$x = 4,22$$

$$S_d : (\text{Satır sayısı}-1)(\text{Sütun sayısı}-1)$$

$$S_d : (2-1)(4-1)$$

$$S_d : 3$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } X^2 = 4,22 < \text{tablo } X^2 = 7,91$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin branşı ile ilgili kurslara (yurtiçi) katılmaları açısından rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

f. Statüleri (müdür ve diğer yöneticiler) açısından farklılıklar var mıdır?

TABLO 76

EGİTİM YÖNETİCİLERİNİN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK
DANIŞMA HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNDE,
STATÜLERİ ARASINDAKİ
FARKLILIKLAR TESTİ

SEÇENEKLER	HIÇ		AZ		ORTA		YETERLİ		TOPLAM	
YÖNETİCİLERİN STATÜSÜ	GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.		GÖZ. BEK.	
Okul Müdürü	1	4,5	4	5,2	6	2,1	2	1,2	13	13
Okul Md. Bş. Yrd.	2	3,8	5	4,4	3	1,8	1	1	11	11
Okul Md. Yrd.	20	13,8	14	16	4	6,6	2	3,6	40	40
Bölüm Şefi	6	7	10	7,9	3	3,3	1	1,8	20	20
Atölye Şefi	9	8,9	11	10,5	2	4,2	4	2,4	26	26
TOPLAM	38	38	44	44	18	18	10	10	110	110

$$\chi^2 = 20,76$$

$$Sd : (Satır sayısı-1)(Sütun sayısı-1)$$

$$Sd : (5-1)(4-1)$$

$$Sd : 12$$

$$\chi^2_{12,0} = 21,0$$

$$\alpha : 0,05$$

$$\text{Hesaplanan } \chi^2 = 20,76 < \text{tablo } \chi^2 = 21,0$$

Test anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin statüleri açısından, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini değerlendirmelerinde farklılıklar yoktur.

TABLO 77

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİN AMAÇ VE İLKELER DOĞRULTUSUNDA ETKİNLİĞİNİN EĞİTİM YÖNETİCİLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÇEŞİTLİ AÇILARDAN FARKLILIKLAR OLUP OLMADIĞININ KARŞILAŞTIRILMASI.

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEKİ, KİŞİSEL BİLGİLERİ	REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA FAALİYETLERİ
1. Görev yapılan okul türleri açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
2. Mesleki branşlar açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
3. Kaynaklar açısından (Mezun olunan okullar)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
4. Kıdemler açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yöneticilik	
b. Öğretmenlik	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
5. Mesleki kurslara katılma açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yurtdışı	
b. Yurtiçi (eğitim yönetimi konusunda)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
c. Yurtiçi (mesleki branş konusunda)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
6. Statüler açısından (Müdür, Md. Yrd.)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.

BÖLÜM IV

ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER

Özet

Bir toplumun gelişmişliği ya da geri kalmışlığı ile o toplumun eğitim sistemi arasında yakın bir ilişki vardır. Kalkınma toplumun ekonomik, sosyal ve siyasal olarak gelişmesidir. Bütün toplumlarda yapılan tüm harcamalar, gösterilen tüm çabalar, kalkınmayı gerçekleştirip, ekonomiyi geliştirmeye yöneliktir.

Ekonomik kalkınmışlık düzeyinin ölçülmesinde kullanılan değişkenlerin en önemlilerinden biri eğitimidir. Son yıllarda kalkınma ile ilgili yapılan çalışmalarda eğitim düzeyi ile kalkınmışlık arasında sıkı ilişkilerin olduğu gerçeği eğitimin önemini arttırmıştır. Eğitim uygulamalı bir bilimdir. Bu bakımdan sürekli olarak yenileşmeye ve değişmeye muhtaçtır. Eğitimde yenileşme denilince, birey davranışlarının yenilenmesi söz konusudur. Çünkü eğitim, bireyin davranışlarını değiştirme sürecidir. Bu değişimi sağlayabilmek için de devamlı, kapsamlı bir eğitim süreci söz konusudur. Eğitimde yenileşme denilince; en geniş, açıdan toplumsal değişme, en dar kapsamda ise, bireyin tavırlarını istenilen yönde değiştirmesi anlaşılır. Yenileşmede başarı problemlerin doğru saptanmasına, en isabetli çözüm yollarının seçimine, geçerli planlar yapılmasına, sürekli değerlendirme yapılmasına, uygulama için gerekli koşulların sağlanmasına bağlıdır.

Eğitim süreci amaçla başlar, öğretme-öğrenme etkinlikleriyle devam eder ve değerlendirme etkinlikleriyle sistem kendini yeniler, eksiklerini giderir. Değerlendirme etkinliği

geniş kapsamlıdır. Eğitim sürecinde amaçlara ulaşabilmek için, için, işe koşulan tüm unsurların (öğrenci, öğretmen, programlar, teknik, yöntem, araç gibi) değerlendirilmesi belirli ölçütlere göre yapılabildiği oranda, sürece dinamiklik kazandıracaktır.

Bu araştırmada, eğitim sürecinde işe koşulan unsurlardan eğitim programlarının değerlendirilmesi, eğitim yöneticileri tarafından yapılmıştır. Eğitim yöneticilerinin, eğitim programlarını değerlendirmelerini inceleyen bu araştırmanın amaçları ise şunlardır:

1. Öğretim programlarının; amaç, öğretme, öğrenme durumları (içerik, ilke, yöntem, teknik, araç-gereç vb.) ve değerlendirme önerileri açısından değerlendirilmesini sağlamak.

2. Öğretim dışı eğitsel kol faaliyetlerinin ve özel anma günlerinin kutlanmasının amaçlar doğrultusunda etkinliğinin değerlendirilmesini sağlamak.

3. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin amaç ve ilkeler doğrultusunda etkinliğinin değerlendirilmesini sağlamaktır.

Bu amaçlara ulaşabilmek için, eğitim yönetimi, eğitim programları ve değerlendirme konuları ile ilgili ulaşılabilen kaynak kitaplar taranarak, eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını değerlendirebilmeleri amacıyla ölçütler belirlenmiştir. Ölçütlerin belirlenmesinde "Orta Öğretim Programlarının Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi" dersinde hazırlanan ödev temel alınarak anket soruları oluşturulmuş, tez danışmanı ve eğitim bilimleri dalında yüksek lisans yapan öğrenci arkadaşların görüşleri alınarak ankete son şekli verilmiştir.

Hazırlanan anket; Balıkesir ili Merkezinde orta dere-

celi okul olarak (lise ve dengi okul) 1993-1994 öğretim yılında eğitim öğretim faaliyetini sürdüren ve öğrenci mezun etmiş durumda olan okullarda görev yapan 110 eğitim yöneticisine (müdür,yardımcıları,bölüm şefleri,atölye şefleri) gerekli yasal izin alındıktan sonra uygulanmıştır. Yöneticiler verilen anketleri doldururken titizlik göstermişler ve eksiksiz bir şekilde doldurmuşlardır.

Hazırlanan anket sorularının geçerli güvenilir olduğu ve eğitim yöneticilerinin yeterli bilgilere sahip olarak objektif bir şekilde doldurdukları kabul edilmiştir.

Anketler toplandıktan sonra elde edilen bilgiler,araştırmacı tarafından elde değerlendirilerek, istatistiksel işlemlerle (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, Ki kare testi) veriler çözümlenmiştir.

Verilerin çözümlenmesi ve amaçlar doğrultusunda değerlendirilmesinde; öğretim programlarının değerlendirilmesini kapsayan anket sorularının incelenmesi ders gruplarına göre (fen,sosyal,meslek ve diğer dersler) yapılmıştır.Öğretim dışı eğitsel kol faaliyetlerinin yürütülebilme ve özel anma günlerinin kutlanması ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkinliğini kapsayan anket soruları ise, herhangi bir gruplamaya gerek kalmadan incelenmiştir.

Eğitim yöneticilerinin anket sorularına verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdeleri (%) esas alınmıştır.% 50 ve daha fazla olan seçeneklerle anket sorusunda yer alan bilgi yorumlanmıştır.Ayrıca eğitim yöneticilerinin mesleki ve kişisel özellikleriyle ankete verdikleri cevaplar arasında farklılıklar olup olmadığı χ^2 (chi square) Ki kare testi ile incelenmiştir. Buna göre yüzde (%) işlemleri ile elde edilen

bulgular aşağıdadır :

1. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programlarının amaç, öğretme, öğrenme durumları (içerik, ilke, yöntem, teknik, araç, gereç vb.) ve değerlendirme önerileri açısından eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesi sonucuna ilişkin bulgular şu şekildedir.

a. Bütün derslerin öğretim programları, okulların amaçlarına hizmet etmektedir. Ancak düzenlenmesine ihtiyaç vardır.

b. Meslek dersleri hariç diğer derslerin öğretim programlarının amaçları her üç alanla ilgili olarak (bilişsel, duyuşsal, devinışsel aşamalı açık bir şekilde belirlenmemiştir.

c. Meslek dersleri hariç diğer derslerin öğretim programlarının amaçlarında öğrencilerin (ilgi, ihtiyaç cinsiyet, düzey gibi) ve toplumun (sosyal, kültürel, ekonomik gibi) özellikleri dikkate alınmamıştır.

d. Meslek dersleri hariç diğer derslerin öğretim programlarının içeriği temel olan faydalı, anlamlı ve önemli bilgileri kapsamakta olup, öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak belirlenmemiştir.

e. Meslek dersleri hariç diğer derslerin öğretim programlarında, bilimde teknolojideki gelişmeler ile sosyal ve kültürel değişmeler yer almamaktadır.

f. Bütün derslerin öğretim programlarının uygulanması için, gerekli olan eğitim ortamı koşulları belirlenmemiş olup, eğitim ortamları da yetersizdir.

g. Bütün derslerin öğretim programlarında öğrenciye kazandırılması düşünülen amaç ve davranışların, ne derece ger-

çekleştirdiğini ölçmek amacıyla değerlendirme önerileri belirlenmemiş olup, programların geliştirilmesi için ne tür işlemlerin okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından yapılacağını belirten öneriler yoktur.

h. Meslek dersleri öğretim programları kapsamında, iş ve işlem yapraklarında yapılacak olan çalışmaların aşamalı olarak belirlenmiş olması, somut ve üretime yönelik faaliyetlerin yapılması nedeniyle, meslek dersleri öğretim programlarını değerlendiren eğitim yöneticilerinin olumlu olarak değerlendirdikleri hususlar aşağıdadır.

(1) Meslek dersleri öğretim programlarında, amaçlar her üç alanla ilgili olarak (bilişsel, duyuşsal, devinışsel) aşamalı açık bir şekilde belirlenmiştir.

(2) Meslek dersleri öğretim programlarının amaçlarından öğrencilerin (ilgi, ihtiyaç, cinsiyet, düzey gibi) ve toplumun (sosyal, kültürel, ekonomik gibi) özellikleri dikkate alınmıştır.

(3) Meslek dersleri öğretim programlarının içeriği, temel olan faydalı, anlamlı ve önemli bilgileri kapsamakta olup, öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak belirlenmiştir.

(4) Meslek dersleri öğretim programlarında bilimde, teknolojiye gelişmeler ile sosyal ve kültürel değişimler yer almaktadır.

2. Orta dereceli okullarda öğretim dışı eğitsel kol faaliyetlerinin ve özel anma günlerinin kutlanmasının amaçlar doğrultusunda etkinliğinin eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesi sonucuna ilişkin bulgular ise şu şekildedir :

a. Eğitsel kol faaliyetleri ve özel anma günleri etkin bir şekilde amaçlar doğrultusunda yürütülememektedir.

Eğitim yöneticileri eğitsel kol faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülememe nedenlerini ise şu şekilde yazarak belirtmişlerdir :

- (1) Öğrenci sayısının fazla olması,
- (2) Öğretmenlerin gereken önemi vermemesi,
- (3) Maddi kaynak sıkıntısı,
- (4) Ders zamanı gibi zaman ayrılıp yoklama yapılmaması nedeniyle öğrencinin ders dışı zamanını okulda geçirmeyişi,
- (5) İkili öğretimin yarattığı zaman sıkıntısı,
- (6) Kol çalışmalarını yürüten öğretmen ve öğrencileri teşvik edici ödül veya başka hususların olmaması,
- (7) Okullarda bölümler arası uygulanan program farklılıkları nedeniyle, ortak boş zaman olmayışı,
- (8) Öğrencilerin önem vermemeleri ve devamsızlıkların olması,
- (9) Eğitsel kol çalışmalarını yürütecek yetenekli uzman öğretmenlerin bulunmayışı,
- (10) Öğrencinin okul hayatı boyunca öğretimdeki başarısına doğrudan etki yapmaması. Yani notla veya başka bir şekilde değerlendirilerek öğrencinin okul başarısına katılmaması.

b. Eğitim yöneticileri özel anma günlerinin etkin bir şekilde kutlanamama veya yürütülememe nedenlerini de yazarak aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir :

- (1) Konferans salonu, araç ve gereç olmaması,
- (2) Derslerin bölünmesi, yani derslerin kutlama

programı için iptal edilmek durumunda olması,

(3) Öğrenci ve öğretmenlerin ilgisizliği,

(4) Bazı gün ve haftaların her yıl aynı şekilde kutlanmasının ilgiyi azaltması.

(5) Üniversite sınavına hazırlık çalışmalarını ağırlık verilmesi,

(6) Önemli gün ve olaylara öğretmenlerin farklı görüş açılarıyla bakmaları,

(7) Ders yoğunluğu, boş zamanın olmayışı,

(8) Özel anma günlerinde görev alan öğretmenlerin isteksiz olması,

(9) Öğrencilerin okulda yapılan kültürel etkinliklerde görev almaktan kaçınması.

3. Orta dereceli okullarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin amaç ve ilkeler doğrultusunda etkinliğinin eğitim yöneticileri tarafından değerlendirilmesi sonucuna ilişkin bulgular ise şu şekildedir.

a. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri amaç ve ilkeler doğrultusunda etkin bir biçimde yürütülememektedir.

Eğitim yöneticileri rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin amaç ve ilkeler doğrultusunda etkin bir şekilde yürütülememe nedenlerini yazarak şu şekilde belirtmişlerdir.

(1) Öğrenci sayısının çok olması ve atanmış olan rehberlik uzmanının yetersiz olması,

(2) Bu hizmetlerin gereğine inanılmaması,

(3) Rehberlik uzmanlarının öğrenciyle görüşme olanağının olmayışı, (bireysel, grupla görüşme ortamının olmaması.)

(4) Rehberlik uzmanı olmadığından, sınıf öğretmenlerinin gayretleri ile yürütülmeye çalışılması,

(5) Rehberlik araştırma merkezlerinin gereği kadar okullara bu hizmetleri verememesi,

(6) Rehberlik hizmetlerine okul yöneticilerinin gereken önemi vermemeleri, bu konudaki bilgi eksikliği,

(7) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin konu alanının yeterince anlaşılabilmesi ve bilinmemesi.

Eğitim yöneticileri, en başta gelen nedenleri ise; okullara atanmış rehberlik uzmanlarının olmayışı ve yöneticilerin bu konudaki bilgi eksikliği olarak ifade etmişlerdir.

Eğitim yöneticilerinin bu görüşlerini ise; anket uygulanan 13 orta dereceli okuldan sadece 4 tanesinde toplam 5 adet rehberlik uzmanının olması doğrulamaktadır.

Eğitim yöneticilerinin mesleki ve kişisel özellikleriyle anket sorularına verdikleri cevaplar arasında farklılıklar olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan Ki kare testi sonuçları ile ilgili bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tabloları incelediğimizde, test sonuçları ile ilgili ortaya çıkan durumları genel olarak iki şekilde ifade edebiliriz.

1. Bazı test sonuçları anlamlı olup, eğitim yöneticilerinin mesleki ve kişisel özellikleriyle anket sorularına verdikleri cevaplarda farklılıklar vardır.

2. Bazı test sonuçları anlamlı değildir. Eğitim yöneticilerinin mesleki ve kişisel özellikleriyle anket sorularına verdikleri cevaplarda farklılıklar yoktur.

TABLO 78

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇ ÖĞRETME-ÖĞRENME DURUMLARI VE DEĞERLENDİRME ÖNERİLERİ AÇISINDAN EĞİTİM YÖNETİCİLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÇEŞİTLİ AÇILARDAN FARKLILIKLAR OLUP OLMADIGININ KARŞILAŞTIRILMASI.

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEKİ KİŞİSEL BİLGİLERİ	ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.	MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.
1. Görev yapılan okul türleri açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
2. Mesleki branşlar açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
3. Kaynaklar (Mezun olanan okullar açısından)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
4. Kıdemler açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
a. Yöneticilik.		
b. Öğretmenlik.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
5. Mesleki kurslara katılma açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yurtdışı.		
b. Yurtiçi. (Eğitim yönetimi konusunda)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
c. Yurtiçi. (Mesleki branş konusunda)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
6. Statüler açısından (Md., Md. Yrd.)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.

TABLO 79

ÖĞRETİM DIŞI EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİNİN ETKİNLİĞİNİ VE ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASINI AMAÇLAR DOĞRULTUSUNDA YÜRÜTÜLMÜŞ DURUMUNU DEĞERLENDİRMEDE EĞİTİM YÖNETİCİLERİ ARASINDA ÇEŞİTLİ AÇILARDAN FARKLILIKLAR OLUP OLMADIĞININ KARŞILAŞTIRILMASI.

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEKİ KİŞİSEL BİLGİLERİ	EĞİTSEL KOL FAALİYETLERİ	ÖZEL ANMA GÜNLERİNİN KUTLANMASI.
1. Görev yapılan okul türleri açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
2. Mesleki branşlar açısından.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
3. Kaynaklar (Mezun olunan okullar açısından)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
4. Kıdemler açısından	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yöneticilik.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
b. Öğretmenlik	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
5. Mesleki kurslara katılma açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yurtdışı	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
b. Yurtiçi (Eğitim yönetimi konusunda)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
c. Yurtiçi (Mesleki branş konusunda)	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
6. Statüler açısından (Md., Md. Yrd.)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.

TABLO 80

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİN AMAÇ VE İLKELER DOGRULTUSUNDA ETKİNLİĞİNİN EĞİTİM YÖNETİCİLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÇEŞİTLİ AÇILARDAN FARKLILIKLAR OLUP OLMADIGININ KARŞILAŞTIRILMASI.

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN MESLEKİ, KİŞİSEL BİLGİLERİ	REHBERLİK VE PSİKOLOJİKLERİ DANIŞMA FAALİYETLERİ
1. Görev yapılan okul türleri açısından	Test anlamlıdır.Farklılıklar vardır.
2. Mesleki branşlar açısından	Test anlamlıdır.Farklılıklar vardır.
3. Kaynaklar açısından (Mezun olunan okullar)	Test anlamlıdır.Farklılıklar vardır.
4. Kıdemler açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yöneticilik	
b. Öğretmenlik	Test anlamlıdır. Farklılıklar vardır.
5. Mesleki kurslara katılma açısından	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
a. Yurtdışı	
b. Yurtiçi (Eğitim yönetimi konusunda)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
c. Yurtiçi (Mesleki branş konusunda)	Test anlamlı değildir. Farklılıklar yoktur.
6. Statüler açısından (Md.,Md.Yrd.)	Test anlamlı değildir. farklılıklar yoktur.

Eğitim yöneticileri; eğitim programlarının okullarda uygulanma etkinliğini olumsuz yönde etkileyen eğitim sorunları ile ilgili önerilerini aşağıda sıralanan maddelerde belirtmişlerdir.

1. Öğretim programlarını gözden geçirilmeli ve günümüz koşullarına uydurulmalıdır. Bu amaçla,ders kitapları ve programlar tartışmaya açılmalı gereksiz bilgiler ayıklanmalıdır.

2. ilkokuldan itibaren hedefler açık hale getirilmelidir.

3. Temel eğitim (ilköğretim) sekiz yıl olmalı ve bu süre sonunda öğrenciler ilgi, yetenek, beceri ve kapasiteleri doğrultusunda sınavla, lise ve dengi okulların bölümlerine gönderilmelidir.

4. Yeni programlar hazırlanmadan alt yapı gerçekleştirilmelidir. Yani eğitim ortamları (derslik, atölye, lab., araç, gereç, malzeme gibi) hazır hale getirilmelidir. Kredili sisteme ortam hazırlanmadan geçilmiştir. Kredili sistemin amaçlarına ulaşabilmesi (ilgi, yetenek, istek gibi) için tüm orta dereceli okulların bir kampüs içinde bölüm (elektronik, bilgisayar, edebiyat, fen, sosyal bilimler gibi) olarak merkezi biçimde örgütlenmesi gerekir. Bu gerçekleşmediği takdirde ortamı uygun olan okullarda çok amaçlı programlar açılmalıdır. Bu amaçla; Milli Eğitim Bakanlığı illerden görüş istemelidir. Okullarda açılarak programlara illerde oluşturulacak komisyonlar karar vermelidir.

5. Öğretmen ve yöneticilerin hizmetiçi eğitim programlarına önem verilmelidir.

6. Okullarda uygulanacak programlar hazırlanırken öğretmen ve yöneticilerin görüşleri mutlaka alınmalıdır.

7. Yüksek öğretim kurumlarına orta dereceli okulların bölümleri doğrudan kaynak teşkil etmelidir. (Örnek: Teknik Üniversiteye Meslek Liselerinin ilgili bölümleri gibi)

8. Uygulamalı, araştırmacı eğitim sistemine derhal geçilmelidir. Bu amaçla çok çeşitli kaynaklar okul veya sınıf kitaplıklarında bulunmalıdır.

9. Öğretmenler gerekli pedagojik formasyonu tam almaktadır.

10. Öğretim kadrosu gözden geçirilmeli ve çalışmak istemeyenlerin ayıklanması gerekir. Öğretmenlik mesleğinin saygınlığını arttıracak tedbirler alınmalı ve öğretmenlik ikinci iş olmaktan çıkarılmalıdır.

11. Okullarda eğitim öğretimin tam ve verimli yapılabilmesi için öğrenci sayısı azaltılmalıdır. Özellikle Anadolu Liselerine fazla öğrenci alınması okulun hedeflerinden uzaklaşmasına sebep olmakta, istenilen nitelikte eğitim öğretim yapılamamaktadır. Bu durum diğer okullar için de geçerlidir.

12. Okul aile işbirliğine son derece önem verilmelidir. Sosyal etkinlikler düzenlenerek veliler davet edilmelidir.

13. Eğitimi-öğretim hizmetleri aşamalı olarak özelleştirilmelidir.

14. Öğrencilerin çalışmaları için motive edici unsurlar daima göz önünde bulundurulmalıdır.

Yargı

Araştırma sonucu, elde edilen bulguların amaçlar doğrultusunda çözümlenmesinde eğitim sürecinde bir takım problemlerin olduğu değerlendirilmiştir.

Araştırma konusu ile ilgili olarak elde edilen genel yargıyı maddeler halinde şu şekilde belirtmek mümkündür :

1. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programları incelenmeli, değerlendirilmeli, güncel, fonksiyonel hale getirilmelidir.

2. Orta dereceli okullardaki öğretim dışı, eğitsel kol faaliyetleri ve özel anma günleri öğrencinin kişilik kazanması ve sosyal yönden gelişmesi açısından etkin hale getirilme-

lidir.

3. Orta dereceli okullardaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerinin eğitimin amaçlarına hizmet edecek şekilde öğrenciye yönelik olarak yürütülebilmesi için önlemler alınmalıdır.

Öneriler

Bir eğitim sisteminde asıl unsur öğrencidir. Her şey öğrenci içindir. Öğrencinin iyi bir insan olarak yetiştirilebilmesinde, eğitimin üç temel boyutu arasında işbirliği etkinliklerinin önemi büyüktür. Eğitim sürecinin üç temel boyutu ise; öğretim, yönetim, öğrenci kişilik hizmetleridir.

Eğitim sürecinin üç temel boyutunu oluşturan etkinliklerin her birisinin belirli bir amacı ve konusu vardır. Aynı zamanda amaçlar doğrultusunda da yapılan etkinliklerin değerlendirilmesi söz konusudur.

Eğitim süreci bir sistemdir. Çünkü bir dizi amacı yerine getirmek için, birbirleriyle ilişkili parçalardan oluşan yapıya sistem denilmektedir. Dolayısıyla eğitim sürecinin üç temel boyutunu oluşturan bütün öğelerinin, öğrencinin iyi bir insan olarak yetiştirilmesini amaçladığı görülmektedir.

Eğitim sürecinin üç temel boyutundaki öğelerin faaliyetlerini kısaca şöyle açıklayabiliriz :

1. Öğretme-öğrenme (öğretim) sisteminin bütün değişkenleri (öğretmen, konu, ortam, değerlendirme gibi) öğrenci için düzenlenir.

2. Yönetim ve denetim faaliyetleri, öğrencinin amaçlar doğrultusunda yetişmesi için sürdürülür.

3. Öğrenci kişilik hizmetleri (sağlık, ders dışı etkinlikler, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri gibi) öğrencilerin bireysel gelişimlerine yönelik olarak yürütülür.

Olaya sistem yaklaşımı anlayışı içerisinde baktığımızda, bir sistemin herhangi bir ögesinde meydana gelebilecek aksama, sistemin diğer öge veya ögelerine, dolayısıyla sistemin bütününe yönelik aksamaların meydana gelmesine neden olur.

Eğitim süreci de bir sistemdir. Sistemde yer alan ögeler birbirini destekleyerek sistemin çalışmasını sağlamaktadır. Eğitim sürecinin üç temel boyutunu oluşturan faaliyetlerin birbirini destekleyecek şekilde yürütülmesi gerekir. Yönetim ve denetim faaliyetleri; eğitim sürecinin diğer iki boyutunda olan, öğretim ve öğrenci kişilik hizmetlerinin amaçlar doğrultusunda etkinliklerini sürdürmesini sağlamalıdır. Öğretim ve öğrenci kişilik hizmetleri içerisinde yer alan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile öğretim dışı eğitsel kol çalışmaları ve diğer faaliyetlere kısaca eğitim programı denilmektedir. Eğitim sürecinde, yönetim ve denetim görevi üstlenmiş kişiler eğitim programlarını uygulamaktan sorumludur. Görüldüğü gibi, eğitim süreci bir sistem yaklaşımı içerisinde yürütülmektedir. Kısaca ifade edecek olursak; eğitim sürecindeki boyutlarda yer alan ögelerden yönetim faaliyetleri sistemin işletici ögesidir.

Araştırma konumuz; eğitim sisteminin işleticisi ögesinde yer alan eğitim yöneticilerinin eğitim programlarını, yani; sistemin diğer ögelerinin (öğretim ve öğrenci kişilik hizmetleri) amaçlar doğrultusunda etkinlik durumunun değerlendirilmesine yöneliktir.

Araştırma sonucu vardığımız genel yargıyı üç maddede ifade edebiliriz.

1. Orta dereceli okullarda uygulanan öğretim programları incelenmeli, değerlendirilmeli, güncel, fonksiyonel hale getirilmelidir.

2. Orta dereceli okullardaki öğretim dışı, eğitsel kol faaliyetleri ve özel anma günleri öğrencinin kişilik kazanması ve sosyal yönden gelişmesi açısından etkin hale getirilmelidir.

3. Orta dereceli okullardaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri de, eğitimin amaçlarına hizmet edecek şekilde öğrenciye yönelik olarak yürütülebilmesi için önlemler alınmalıdır.

Bu genel yargılar çerçevesinde araştırma ile ilgili önerileri, eğitim-öğretim sürecinin tüm öğelerine yönelik olarak sunmakta fayda vardır. Çünkü sistem yaklaşımı içerisinde olayı değerlendirdiğimizde sistemin öğeleri birbirini, dolayısıyla sistemin tamamını etkilemektedir.

Bu anlayış doğrultusunda araştırmada elde edilen sonuçlarla ilgili öneriler aşağıdadır :

1. Eğitim-öğretim sürecini sistem yaklaşımı açısından ele aldığımızda en başta gelen ögenin öğretmen olduğu görülmektedir. Çünkü sistemin işleticisi konumundadır. En iyi alt yapıyı kursanız ve en mükemmel programları alsanız bile, öğretmenler yeterli niteliklere sahip değil ya da kendilerini mesleğe vermelerine engel teşkil eden çeşitli kaygılar içinde iseler, o sistemden başarı sağlamanız mümkün değildir. Mesele; öğretmeni, hizmet öncesi iyi yetiştirmek ve hizmet içi de, ve-

rimli olacak biçimde tutabilmektedir. (Bilgili, kültürel, maddi, manevi gibi)

Bu öneri ile ilgili durumları biraz açmakta fayda vardır. Çünkü bugünkü öğretmen yetiştirme sistemimizin arzulan ve gereken nitelikte öğretmen yetiştirip yetiştiremediği tartışılmaktadır. Ülkemizde ilk defa 1848 yılında resmi biçimde öğretmen yetiştirme meselesi ele alınmış ve Darülmuallimin adı altında öğretmen okulu açılmıştır. Cumhuriyet Döneminde de değişik statü ve isimler altında (Öğretmen Okulu, Köy Enstitüsü, Yüksek Köy Enstitüsü, Eğitim Enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okul, Teknik Yüksek Öğretmen Okulu gibi) ilk ve orta öğretim kurumlarına öğretmen yetiştirmek için Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Öğretmenlik mesleğine siyasal görüşlerin zamanla girmesi sonucu, bu durum öğretmen yetiştiren kurumlara da yansımış olup, bazı dönemlerde üç-dört ay gibi kısa zaman içerisinde öğretmen yetiştirilmiştir. 1983 yılında ise öğretmen okulları Yüksek Öğrenim Kurumu bünyesinde toplanmıştır. Üniversitelere yabancı olan bu kavram üniversitelerin ek görevi haline gelmiştir. Öğretmenlik meslek dersleri bazı üniversitelerde kırk-elli kişilik gruplar halinde verilirken, kimi üniversitelerde yüz-yüzelli kişilik anfilerde verilir olmuştur. Bu durum, öğretim elemanlarının yetiştireceği öğretmen adayını hiç tanımama gibi bir hususu da beraberinde getirmiştir.

Nitelikli öğretmen yetiştirilemediği gibi, nicelik yönünden de bazı alanlarda öğretmen yetiştirilemediği için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlik formasyonu aranmaksızın atamalar da yapılmıştır. Örneğin; fakültelerin bazı bölümlerinden mezun olanlar ihtiyaç fazlası değerlendirilerek

sınıf öğretmeni olarak atanmıştır. (Almanca, Fransızca, Biyoloji, Coğrafya gibi)

İyi eğitilmiş bir topluma sahip olabilmek için iyi eğitilmiş öğretmenlere ihtiyaç vardır. Bu nedenle öğretmen yetiştirme politikası ve öğretmenden hizmetiçi en iyi biçimde yararlanabilme politikası gözden geçirilmelidir. Öğretmenlerin "Öğretmen Üniversitesi" veya "Öğretmen Fakültesi"nde yetişmesi sağlanmalıdır.

Bu amaçla;

a. Öğretmenlik mesleğine hazırlayacak olan orta dereceli okulların Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak statülerinin ve amaçlarının yeniden düzenlenmesi gerekir. Bunun için Öğretmen Liseleri veya Teknik Öğretmen Liselerinin "Öğretmen Fakülteleri"ne hazırlayacak biçimde programları düzenlenmeli ve bu amaçla okullar açılmalıdır.

b. Her tür ve kademedeki okullarda görevlendirilecek öğretmenlerin 4 yıllık lisans seviyesinde öğrenim görmeleri öğretmen fakültelerinde olmalıdır. Böylece öğretmen yetiştirmede kaynak birliği ve davranış bütünlüğü sağlanmış olacaktır.

c. Eğitim ve Öğretim Bilimleri Enstitüleri üniversite bünyelerinde kurulmalı ve yüksek lisans seviyesinde programlar uygulanmalıdır. Bu bölümlere öğrenci seçimi, belirli bir süre öğretmenlik tecrübesi olanlar arasından sınavla yapılmalıdır. Sınavı kazanan öğretmenler, öğrenci öğretmen statüsüyle enstitülerin buldukları yerlere atanmalıdır. (Bu sistem Türk Silahlı Kuvvetlerinin Harp Akademileri uygulaması gibi olabilir.) Enstitüdeki programlar her kademedeki okullar ve merkez eğitim örgütü için yönetici, uzman personeli yetiştir-

tirecek biçimde olmalıdır.

d. Öğretmenler en az üç yılda bir hizmetiçi eğitimden geçirilmelidir.

e. Öğretmenlerin özlük haklarının iyileştirilmesi ve mesleğin en başta gelen meslekler arasında yer alması mutlaka sağlanmalıdır.

f. Öğretmenliğe hazırlayıcı liseler ile öğretmen yetiştiren fakültelerin öğrencilerine yatılılık sistemi uygulanmalıdır.

g. Öğretmen yetiştirme olayı Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversite işbirliği ile olmalıdır.

h. Öğretmen kılavuz kitapları ve meslek kitapları hazırlanmalıdır. Bu kitaplar öğretmenlere yardımcı olabilecek nitelikte daima güncel olmalıdır.

2. Eğitim-öğretim sürecinin bir başka ögesi ise, öğretim-öğrenme faaliyetleridir. Bu faaliyetlerin yürütülmesinde öğretim programları eğitimin yapı harcıdır. Öğrencilere kazandırılacak alışkanlık, beceri, bilgi ve toplumun değer, takdir duygularını onların yaş, ilgi ve yeteneklerine göre olmasını sağlar.

Bilindiği gibi; değişen sosyo-ekonomik şartlar günden güne yeni problemleri de beraberinde getirmektedir. Buna paralel olarak kültür alanı da gittikçe genişlemekte yeni bilgiler, görüşler ve teknikler ortaya çıkmaktadır. Bu gelişmelere uyum sağlayabilmek, üzerine düşen görevi, gereği gibi yapabilmek için de bireyin bilgi, zeka ve kavrayış bakımından gelişmesi gerekir. Bunu da iyi hazırlanmış öğretim programları ve eğitim sistemleri ile okullar sağlayacaktır.

Ancak, öğretim programları hiç bir zaman amaç olmayıp bireyin ve toplumun birleşen gayelerini gerçekleştirmede, onları mutlu kılmada hizmete yarayan bir vasıtaadır.

Araştırma sonucu elde ettiğimiz bir yargı, öğretim programlarının mutlaka geliştirilmesinin gerekli olduğudur.

Ülkemizde eğitim sürecinde uygulanan öğretim programlarının hazırlanması ve geliştirilmesi Milli Eğitim Bakanlığı'nda görevli bir kaç kişi ile, okullardan çağrılan bir kaç öğretmenin bir-iki ay içinde yapacağı basit bir iş olarak kabul edilmiştir. Bakanlığın, bu anlayışı milli eğitimi program geliştirme alanında çok geri bırakmıştır.

Gelişmiş ülkelerde ise, eğitimde program geliştirme bir bilim dalı haline gelmiştir.

O halde ülkemizde de bilimsel anlayış ve görüş doğrultusunda öğretim programlarının geliştirilmesi yapılmalıdır.

Bilimsel anlayış içerisinde iyi bir program geliştirme şu aşamalarda gerçekleşir.

a. Planlama :

(1) Program Geliştirme Komisyonunun kurulması, (program geliştirme uzmanı, eğitim felsefesi uzmanı, eğitim psikoloğu, eğitim sosyoloğu, eğitim ekonomisi uzmanı, eğitim teknolojisi uzmanı, ölçme ve değerlendirme uzmanı, eğitim yönetimi ve planlaması uzmanı, konu alanı uzmanı, konu alanı öğretmeni, konu alanıyla ilişkili alanlardan uzmanlar)

(2) Özel amaçların belirlenmesi için birey, toplum ve konu alanının incelenmesi,

(3) Aday özel amaçların belirlenmesi,

(4) Amaçların davranışa dönüştürülmesi,

(5) Eğitim durumlarının (öğretme-öğrenme durumları) saptanması,

(6) Sinama, durumlarının ve sinama araçlarının saptanması.

b. Uygulama :

Hazırlanan bir öğretim programının uygulamaya konulması; okulun, öğretmenlerin, yöneticilerin ve rehberlik yapacak müfettişlerin bu işe hazırlanmasını gerektirir. Bu hazırlık, Milli Eğitim Bakanlığının, Milli Eğitim Müdürlüklerinin ve öğretmen yetiştiren kurumların yapacağı çalışmalarla ve açacağı seminerlerle sağlanır.

Programın uygulama aşamasını öğretmenler sürdürür. Bu aşamada öğretme ve öğrenme süreçleri yer alır. Uygulama aşamasında, öğrenciler hazırlanan eğitim ortamında, öğretmenlerin rehberliğinde uygulanan çeşitli yöntemlerle ve yararlanılan araçlarla hedef davranışları kazanırlar.

c. Değerlendirme :

Uygulanan öğretim programının değerlendirme aşaması, hem öğretmenlerin hem de program geliştirme grubunun ortaklaşa çalışarak yürüteceği etkinlikleri kapsar. Uygulamada; amaçlara ne derece ulaşıldığının saptanması aşaması değerlendirme değildir.

Öğretim programlarının değerlendirilmesi, bir bütünlük içinde olmalıdır. Amaçlara ulaştırıcı tüm öğeler (içerik, ilke, yöntem, teknik, araç, gereç vb.) değerlendirilerek programın etkinliği ortaya konulmalıdır.

Öğretim programlarının değerlendirilmesi, açık sistemin en önemli özelliğidir. Böylece bireyin öğrenmesinde; öğretme durumlarının, araç, gereç ve yöntemlerin, diğer şartla-

rın etkisi de meydana çıkarılmış olur.

d. İleriye dönük iyileştirme program geliştirme uzmanları ile, program uygulayan öğretmenlerin işbirliği sonucunda elde edilen değerlendirme sonuçları, program geliştirme grubu tarafından incelenerek; amaçlarda, kritik davranışlarda, öğretim yöntem ve tekniklerinde, araç ve gereçlerde yapılacak değişiklikler, iyileştirmeler saptanır. Bu yenilikler eklenerek, eğitim programları ileriye dönük olarak geliştirilir.

3. Eğitim öğretim sürecinin diğer bir ögesi ise, eğitim ortamı dediğimiz çevredir. Çevre, bireyi etkileyen canlı ve cansız varlıklar ile bununla ilgili bütün güç ve koşulların tümüdür. Çevre ne kadar iyi düzenlenirse, öğretim de o kadar başarılı olur. Eğitim ortamı eğitim etkinliklerinin meydana geldiği alan, öğretme-öğrenme süreçlerinde bilgi iletim işleminin meydana geldiği ve öğrencinin konuyla etkileşimde bulunduğu personel, araç, gereç, tesis ve organizasyon öğelerinden oluşan çevredir.

Okullardaki öğrenmelerin daha etkili ve kalıcı olabilmesi için hangi alanda olursa olsun öğretmenlik yapacak kişilerin, öğretecekleri bilgilerle birlikte, bu bilgileri hangi araç ve gereçleri nasıl kullanarak öğretecekleri konusunda gerekli davranışları kazanabilmeleri için eğitim teknolojisi alanında öğrenim görmeleri gereklidir.

Öğretmen yetiştirme konusunda yapılan öneri doğrultusunda, eğitim teknolojisi uzmanları öğretmenler arasından ve

öğretmenlik tecrübesi olanlardan seçilerek yetiştirilmelidir.

Eğitim araçları merkezleri, okulların her türlü araç-gereç malzeme vb. ihtiyaçlarına cevap verebilecek biçimde diğer gelişmiş ülkelerde olduğu gibi fonksiyonel hale getirilmelidir.

4. Eğitim-öğretim sürecinin amaçlar doğrultusunda yürütülebilmesi ve öğrencinin yetişmesi için gerekli olan bir başka öge de, eğitim yönetimi ve denetimi faaliyetleridir.

Eğitim yönetimi, toplumun eğitim gereksinmesini karşılamak üzere kurulan eğitim sisteminde, milli eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek için bir araya gelen eğitim işgörenleri ile diğer kaynakları örgütleyip eşgüdümleyerek eyleme geçirme sürecidir.

Eğitim yöneticiliği, yönetim biliminin bir dalıdır. Eğitim yöneticiliği, yöneticilikle ilgili genel kavramlarını yönetim biliminden, özel kavramlarını da kendi alanındaki yöneticilik çalışmalarından alır. Eğitim yöneticiliğinin içine eğitimle ilgili tüm kuruluşlar girmektedir.

Günümüzde yönetim biliminin diğer bütün dallar uzmanlaşmış olmasına karşılık, eğitim yöneticiliği uzmanlaşmamıştır. Eğitim yöneticileri öğretmenler arasından atama yoluyla göreve getirilmektedir.

Eğitimin amaçlarına ulaşmasında etkinliğini artırmak için, 21.yüzyıla girerken eğitim yöneticileri mutlaka, eğitim yönetimi bilgisi aldıktan sonra göreve atanmalıdır. Öğretmen yetiştirme konusunda yapılan öneri doğrultusunda; eğitim yöneticileri de lisans üstü programlardan ve öğretmenlik tecrübesi olanlardan seçilerek yetiştirilmelidir.

5. Eğitim öğretimin ayrılmaz ve tamamlayıcı yanını oluşturan öğrenci kişilik hizmetleri (eğitsel kollar, öğretim dışı etkinlikler, rehberlik ve psikolojik danışma gibi) eğitim sürecinin bir başka ögesidir.

Eğitilenlerin, eğitim süresince karşılaştıkları eğitim ve öğrenme sorunlarının çözülmesine yardım okulun görevidir. Her okul düzeyindeki öğrencilerin öğretim ile ilgili problemlerine, uyum sorunlarına ve meslek seçimine çözüm getirilmesi eğitimin amaçlarının gerçekleşmesi için gereklidir.

Öğrenci kişilik hizmetleri içerisinde yer alan rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri bir bilim dalı olarak şu konularda bilimsel çalışmalar yapmaktadır.

a. Bireyi tanımaya yönelik teknikleri geliştirmek. Bu amaçla çeşitli geçerli ve güvenilir ölçme araçları (zeka, yetenek, ilgi, tutum, problem envanterleri gibi) hazırlamak ve uygulamak.

b. İş ve meslek alanlarıyla ilgili bilgi toplamak ve bu bilgileri sistemleştirmek.

c. Öğrencilerin okula ve çevreye uyumlarıyla ilgili problemleri üzerinde araştırmalar yapmak ve çözüm getirici teknikler geliştirmek.

d. Öğrencilerin okula, çevreye, meslek hayatına, uyumuna etki eden faktörleri ve bunlar arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla araştırmalar yapmak.

Görüldüğü gibi rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri de eğitim amaçlarına hizmet etmektedir. Başta eğitici rehberlik olmak üzere, kişisel ve mesleki rehberlik bütün öğrencilere yönelik yapılmalıdır. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri sadece normalden ayrılan öğrencilere değil, bü-

tün öğrencilere yöneliktir. Bu anlayış çerçevesinde okullarda yüzelli-ikiyüz öğrenciye bir rehberlik uzmanı düşecek şekilde "Rehberlik Servisleri" kurulmalıdır.

Öğretmen yetiştirme konusunda yapılan öneri doğrultusunda rehberlik uzmanları da, lisans üstü programlardan ve öğretmenlik tecrübesi olanlardan seçilerek yetiştirilmelidir. Rehberlik uzmanı olacak öğretmenlerin, lisans düzeyinde öğretmen fakültelerinin davranış bilimleri bölümü mezunu olması şartı aranmalıdır. Öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında yer alan eğitsel kollara ve öğretim dışı etkinliklerin amaçlarını ise şu şekilde belirtebiliriz :

- a. Öğrencilerin kendilerini anlayabilmelerini sağlayarak, yeteneklerini geliştirebilme.
- b. Milli kültür ve değerleri daha iyi biçimde, yakından tanımalarını sağlayabilme.
- c. Planlı çalışma alışkanlığı kazandırabilme.
- d. Kendine ve başkalarına güven duygusu geliştirebilme.
- e. Kendi bilgi ve becerilerini başkalarına etkili bir şekilde gösterebilmesini sağlayabilme.
- f. Kendi başına iş yapabilme alışkanlığının kazandırabilme.
- g. Gruba karşı sorumluluk duygusunu geliştirebilme.
- h. Bireysel veya grupça çevredeki sorunlarla ilgilenerek duyarlılık kazandırabilme.

Ders dışı tüm etkinliklerin verimli, etkin olabilmesi için aşağıdaki ilkelere uygun olarak yapılması gerekir.

- a. Her türlü ders dışı etkinlik okul yönetimi tarafından izlenmelidir.

b. Ders dışı etkinliği olarak seçilen konu, gerçekten öğrencilerin ya da çevrenin gereksinmesini karşılar nitelikte olmalıdır.

c. Ders dışı etkinliklerin programları azar azar geliştirilmeli, o alanda okulun ve öğretmenlerin olanakları elverişli olmalıdır.

d. Ders dışı etkinlikte öğretmenler arası görüş birliği sağlanmalıdır.

e. Ders dışı etkinlikler, öğrencilere fazla bir masraf yüklememelidir.

f. Okulun bütün öğrencileri ders dışı etkinliklere katılmalıdır.

g. Ders dışı etkinliklerin okul programının bir kısmını oluşturduğu değerlendirilmelidir. Öğrencilerin ders başarısı saptanırken, ders dışı etkinliklerdeki gösterdiği çaba da dikkate alınmalıdır.

h. Ders dışı etkinlikler, ona katılan bütün öğretmen ve öğrencilerin düşünce ve görüşleri alınarak yürütülmelidir.

1. Öğretmenlerin ders dışı etkinliklerde görev alması için motive edici unsurların mutlaka (para ödülü, takdir gibi) olması gerekir.

i. Öğrencilerin ders dışı etkinliklerde görev alması için de aynı şekilde motive edici unsurların (para ödülü, kitap, kalem, takdir gibi) olması gerekir.

j. Öğrenci kişilik hizmetleri faaliyetlerine mutlaka ders zamanı gibi zaman ayrılmalıdır. Eğitsel kol saatlerini görevli öğretmenler, rehberlik saatlerini ise rehberlik uzmanları değerlendirmelidir.

E K L E R

E K

Sayfa :

A. Eğitim Yöneticilerine Uygulanan Anket Formu. ...	132
B. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Müdürlüğüne izin için Yazılan Dilekçe.	144
C. Balıkesir Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Valilik Onay- lı İzin Yazısı.	145
D. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün Araştırmacıya İzin Verildiğini Bil- diren Yazısı.	146
E. X ² Dağılımı Tablosu.	147

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN EĞİTİM PROGRAMLARINI
DEĞERLENDİRMELERİ ARAŞTIRMASI

Sayın Yöneticiler,

Bu araştırmanın amacı; eğitim yöneticilerimizin okullarda uygulanan, eğitim programları kapsamında ele alınan (Öğretim programları, eğitsel kol faaliyetleri, anma günleri, rehberlik hizmetleri) çalışma ve faaliyetlere ilişkin görüşleri öğrenmektir. Bunlardan bilimsel amaçla yararlanılacak, hiç bir makama verilmeyecek ve araştırmacı tarafından topluca değerlendirilecektir. Bu nedenle isim yazıp yazmamakta serbestsiniz.

Araştırmanın bilgi toplama aracı olarak geliştirilen elinizdeki bu anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde mesleki ve kişisel bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise; siz değerli eğitim yöneticilerinin görüşlerini almaya yönelik sorular yer almaktadır. Maddelere vereceğiniz cevapların içtenliği anketin güvenilirliğini artıracaktır. Bu nedenle uygun seçenekleri işaretlemeniz ve hiç bir maddeyi boş bırakmamanız gerekmektedir. Bazı sorulara yazarak serbest cevap verilecek, bazılarında ise; X işareti atmanız yeterli olacaktır.

Ankete vereceğiniz cevaplara teşekkür eder, tüm eğitim yöneticilerimize saygılarımı sunarım.

Araştırmacı

Şinasi KARAGÜL
Balıkesir Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi

EK A-devam
BİRİNCİ BÖLÜM

MESLEKİ VE KİŞİSEL BİLGİLER

1. Çalıştığınız okulun adını yazınız
2. Cinsiyetiniz
 1.Kadın   2.Erkek
3. Medeni durumunuz
 1.Evli   2.Bekar   3.Boşanmış veya dul
4. Yaşınız
 1.30 ve daha az
 2.31-40
 3.41-50
 4.51-60
 5.61 ve daha fazla
5. Mezun olduğunuz okulu (mezun olduğunuz dönemdeki adıyla) aşağıya yazınız (Sonradan lisans tamamlama programından geçtiyseniz, hem önceden mezun olduğunuz 2 veya 3 yıllık okulun adını hem de sonradan lisans tamamladığınız 4 yıllık yüksek okulun adını yazınız).
A.
B.
6. Branşınızı yazınız
7. Yöneticilikteki toplam kıdeminiz
 1.10 yıl ve daha az
 2.11-20 yıl
 3.21-30 yıl
 4.31-40 yıl
 5.41 ve daha fazla
8. Öğretmenlikteki toplam kıdeminiz (yöneticilik dahil)
 1.10 yıl ve daha az
 2.11-20 yıl
 3.21-30 yıl
 4.31-40 yıl
 5.41 ve daha fazla

EK A-devam

9. Bugünkü yöneticilik durumunuz

- ( ) 1.Okul müdürü
( ) 2.Okul müdürü başyardımcısı
( ) 3.Okul müdürü yardımcısı
( ) 4.Eğitim şefi
( ) 5.Atelye şefi
( ) 6.Diğer

10. Öğrenim, staj, kurs, toplantı gibi mesleki amaçlar ile yurt dışında bulundunuz mu?

- ( ) 1.Evet ( ) 2.Hayır

11. Milli Eğitim Bakanlığının açmış olduğu hizmetiçi eğitim kursu veya seminerine eğitim yönetimi konusunda katıldınız mı?

- ( ) 1.Evet ( ) 2.Hayır

12. Milli Eğitim Bakanlığının açmış olduğu hizmetiçi eğitim kursu veya seminerine kendi branşınızın konularıyla ilgili olanlara katıldınız mı?

- ( ) 1.Evet ( ) 2.Hayır

İKİNCİ BÖLÜM

Aşağıdaki cümleleri okuyarak uygun bir şekilde cevaplandırınız.

1. Öğretim programlarının (müfredat) okulun amaçlarına hizmet etme durumu

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

2. Yukardaki 1.soruda ders gruplarından hangilerine Yeterli cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin öğretim programları okulun amaçlarına HIÇ hizmet etmemekte veya AZ, ORTA seviyede hizmet etmektedir. Lütfen aşağıya yazınız. (Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç etmeyenler	Az edenler	Orta düzeyde
a.Fen derslerinden			
b.Sosyal derslerden			
c.Meslek derslerinden			
d.Diğer derslerden			

3. Öğretim programlarının amaçlarının her üç alanla (bilgi, duygu, beceri) ilgili olarak aşamalı bir şekilde açık olarak belirlenme durumu

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

4. Yukardaki 3.soruda ders gruplarından hangilerine Yeterli cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin öğretim programlarının amaçları her üç alanla (bilgi, duygu, beceri) ilgili olarak Hiç belirlenmemiş veya AZ, ORTA seviyede belirlenmiştir. Lütfen aşağıya yazınız.

(Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç belirlenmeyenler	Az belirlenen	Orta düzeyde
a.Fen derslerinden			
b.Sosyal derslerden			
c.Meslek derslerinden			
d.Diğer derslerden			

5. Öğretim programları amaçlarının öğrencilerin özelliklerini (ilgi, ihtiyaç, cinsiyet, seviyesi gibi) dikkate alarak belirlenme durumu.

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

6. Yukardaki 5.soruda ders gruplarından hangilerine Yeterli cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin öğretim programlarının amaçları öğrencilerin özellikleri Hiç dikkate alınarak belirlenmemiş veya AZ, ORTA seviyede dikkate alınarak belirlenmiştir. Lütfen aşağıya yazınız.

(Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç almayanlar	Az alanlar	Orta düzeyde
a.Fen derslerinden			
b.Sosyal derslerden			
c.Meslek derslerinden			
d.Diğer derslerden			

7. Öğretim programları amaçlarının toplumun özelliklerini (sosyal, kültürel, ekonomik) dikkate alarak belirlenme durumu.

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

8. Yukardaki 7.soruda ders gruplarından hangilerine Yeterli cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin öğretim programlarının amaçlarında toplumun özellikleri Hiç dikkate alınmamış veya AZ, ORTA seviyede dikkate alınarak belirlenmiştir. Lütfen aşağıya yazınız.
(Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç almayanlar	Az alanlar	Orta düzeyde
a.Fen derslerinden			
b.Sosyal derslerden			
c.Meslek derslerinden			
d.Diğer derslerden			

9. Öğretim programlarının içeriğinin temel olan; faydalı, anlamlı, önemli bilgileri kapsama durumu.

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

10. Yukardaki 9.soruda ders gruplarından hangilerine Yeter-
cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin
öğretim programlarının içeriği temel olan; faydalı, anlamlı,
önemli bilgileri HİÇ kapsamamakta veya AZ, ORTA seviyede kap-
samaktadır. Aşağıya yazınız.
(Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç kapsamayanlar	Az kapsa- yanlar	Orta düzeyde
a.Fen derslerinden			
b.Sosyal derslerden			
c.Meslek derslerinden			
d.Diğer derslerden			

11. Öğretim programlarının içeriğinin öğrencilerin özellikle-
rini (ilgileri, ihtiyaçları, hazır bulunuşluk düzeyi, cinsi-
yeti gibi) dikkate alınarak belirlenme durumu.

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

12. Yukardaki 11.soruda ders gruplarından hangilerine Yeter-
li cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya dersle-
rin öğretim programlarının içeriğinde öğrencilerin özellikle-
ri HİÇ dikkate alınmamış veya AZ, ORTA seviyede dikkate alın-
mıştır. Lütfen aşağıya yazınız.
(Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

13. Öğretim programlarının içeriğinde bilimde, teknolojiye gelişmeler ile sosyal, kültürel değişmelerin yer alma durumu

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

14. Yukardaki 13.soruda ders gruplarından hangilerine Yeterli cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin öğretim programlarının içeriğinde bilimde, teknolojiye gelişmeler ile sosyal, kültürel değişmeler HIÇ yer almamakta veya AZ, ORTA seviyede yer almaktadır. Lütfen aşağıya yazınız. (Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç almayanlar	Az alanlar	Orta düzeyde
a.Fen derslerinden			
b.Sosyal derslerden			
c.Meslek derslerinden			
d.Diğer derslerden			

15. Öğretim programlarının uygulanması için gerekli olan eğitim ortamlarının (araç, gereç, bina, teknikler, ilkeler, yöntemler gibi) belirlenme durumu.

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

16. Yukardaki 15.soruda ders gruplarından hangilerine Yeterli cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin öğretim programlarının uygulanması için gerekli olan eğitim ortamları HİÇ belirlenmemiş veya AZ, ORTA seviyede belirlenmiştir. Lütfen aşağıya yazınız.

(Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç belirlenmeyen	Az belirlenen	Orta düzeyde
a.Fen derslerinden			
b.Sosyal derslerden			
c.Meslek derslerinden			
d.Diğer derslerden			

17. Öğretim programlarının uygulanması için mevcut eğitim ortamlarının yeterlilik durumu.

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

18. Yukardaki 17.soruda ders gruplarından hangilerine Yeterli cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin öğretim programlarının uygulanması için eğitim ortamları HİÇ yeterli değil veya AZ, ORTA seviyede yeterlidir. Lütfen aşağıya yazınız.

(Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç yeterli olmayan	Az olan	Orta seviyede
a.Fen derslerinden			
b.Sosyal derslerden			
c.Meslek derslerinden			
d.Diğer derslerden			

EK A-devam

19. Öğretim programlarında öğrenciye kazandırılması düşünülen amaç ve davranışların ne derece gerçekleştiğini ölçmek amacıyla değerlendirme önerilerinin (yapılacak sınav türleri hakkında açıklama, örnek sorular gibi) belirlenme durumu.

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

20. Yukardaki 19.soruda ders gruplarından hangilerine Yeterli cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin öğretim programlarında öğrenciye kazandırılması düşünülen amaç ve davranışların ne derece gerçekleştiğini ölçmek amacıyla değerlendirme önerileri HİÇ belirlenmemiş veya AZ, ORTA seviyede belirlenmiştir. Lütfen aşağıya yazınız.

(Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç belirlenmeyen	Az belirlenen	Orta seviyede
a.Fen derslerinden			
b.Sosyal derslerden			
c.Meslek derslerinden			
d.Diğer derslerden			

21. Öğretim programlarının geliştirilmesi için okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından ne tür işlemlerin yapılacağını belirten önerilerin programlarda yer alma durumu.

Ders grupları	Hiç	Az	Orta	Yeterli
a.Fen dersleri				
b.Sosyal dersler				
c.Meslek dersleri				
d.Diğer dersler				

22. Yukardaki 21. Soruda ders gruplarında hangilerine Yeterli cevabı dışında işaret koyduysanız hangi ders veya derslerin öğretim programlarının geliştirilmesi için okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından ne tür işlemlerin yapılacağını belirten öneriler Hiç yer almamış veya AZ, ORTA seviyede yer almıştır. Lütfen aşağıya yazınız.
(Eğer hepsine Yeterli cevabı verdiyseniz bu soruyu geçiniz).

Ders grupları	Hiç almayanlar	Az alanlar	Orta düzeyde
a. Fen derslerinden			
b. Sosyal derslerden			
c. Meslek derslerinden			
d. Diğer derslerden			

23. Okulunuzda eğitsel kol faaliyetlerinin okulun ve eğitsel kol çalışmalarının amaçları doğrultusunda yürütülebilme durumu.

( ) Hiç ( ) Az ( ) Orta ( ) Yeterli

24. Yukardaki 21. soruya cevabınız Yeterli dışında ise; gerekçe veya gerekçelerini işaretleyiniz, başka varsa yazınız (Birden fazla işaretleyebilir veya yazabilirsiniz).

( ) Ortam yeterli değil
( ) Zaman yok
( ) Başka varsa yazınız

25. Okulunuzda özel anma günlerinin okulun amaçları, günün anlam ve önemi açısından etkin bir şekilde kutlanabilme durumu

( ) Hiç ( ) Az ( ) Orta ( ) Yeterli

26. Yukardaki soruya cevabınız Yeterli dışında ise; gerekçe veya gerekçelerini aşağıya yazınız.

27. Okulunuzda eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçası olan Rehberlik ve Psikolojik Danışma hizmetlerinin okulun, rehberlik hizmetlerinin amaç ve ilkeleri doğrultusunda yürütülebilme durumu
     Hiç   Az   Orta   Yeterli
28. Okulunuzda atanmış Rehberlik Uzmanı (Rehber Öğretmen) varmı?
     Evet   Hayır
29. Okulunuzda atanmış Rehberlik Uzmanı varsa sayısı nedir?
     Bir   İki   Üç   Dört
30. Okulunuzun toplam öğrenci mevcudunu yaklaşık aşağıya yazınız.
31. Okulunuzda uygulanan eğitim sistemi
     Kredili sistem (Ders geçme sistemi)
     Sınıf geçme sistemi
32. Başka yazmak veya belirtmek istediğiniz hususlar varsa aşağıya yazınız.

EK B

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

B A L I K E S İ R

Enstitünüze bağlı Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitimde Program Geliştirme Anabilim dalında yüksek lisans öğrencisiyim. Almam gereken teorek dersleri bitirdim. Tez hazırlama aşamasında olduğumdan "Balıkesir İli Merkezinde Orta Dereceli Okullarda Görev Yapan Eğitim Yöneticilerinin Eğitim Programlarını Değerlendirmeleri" konulu araştırma için EK'te sunduğum anketi Balıkesir İli merkezindeki tüm orta dereceli (lise ve dengi okullar) okullarda görev yapan müdür ve müdür yardımcılarına uygulamam gerekmektedir. Gerekli iznin verilmesi için gereğini saygılarımla arz ederim.

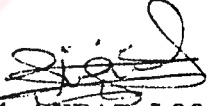
A D R E S :

Şinasi KARAGÜL
Gaziosmanpaşa Mah.
Askeri Lojmanlar
Ersin Apt.D:11

10100 BALIKESİR

E K İ :

EK-A(Uygulanacak olan anket)

04 ŞUBAT 1994

Bölümü : Kültür

Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 311/

Konu : Şinasi Karagül.

18.03.94 4423

VALİLİK MAKAMINA

BALIKESİR

Balıkesir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında kayıtlı Yüksek Lisans Öğrencisi Şinasi Karagül'ün İlimiz Ortadereceli okullarında Anket çalışması yapmak isteği ile ilgili 4.2.1994 tarihli dilekçesi ve Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 03.03.1994 tarih ve 350-41 sayılı yazıları ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

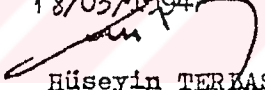
Adı geçen in " Balıkesir İli Merkezinde Ortadereceli okullarda görev yapan Eğitim Yöneticilerinin Eğitim Programlarının değerlendirilmeleri" konulu bir anket çalışması yapması müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde adı geçen in İlimiz Merkezindeki Ortadereceli okullarda yukarıda konusu belirtilen anketi gerçekleştirebilmesi için müsaadelirinizi arz ederim.

M. Nezir KAHRAMAN
Milli Eğitim Müdürü

O L U R . .

18/03/1994

Hüseyin TERBAŞ
Vali Yardımcısı
Vali A.

EK D

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

146

Say : E30.L.BAÜ.0.EI.00.00/350-63
Konu : Şinasi KARAGÜL

Balıkesir
24.03.1994

SAYIN Şinasi KARAGÜL
Gaziosmanpaşa Mah.
Askeri Lojmanlar
Ersin Apt.D:11
10100 BALIKESİR

"Balıkesir İli Merkezinde Orta Dereceli Okullarda Görev Yapan Eğitim Yöneticilerinin Eğitim Programlarını Değerlendirmeleri" konulu anket çalışmanız Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından uygun bulunmuş olup, onay örneği ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof.Dr.Necdet HACIOĞLU
Müdür

EKLER:

EK 1-Onay Örn.

KAYNAKÇA

- Alkan, Cevat. **Eğitim Teknolojisi**. Ankara : 1977.
- . **Eğitim Ortamları**. Ankara : A.U.Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 85, 1979.
- Askeri Ortaöğretim Kurumları Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönergesi (53-8)**, Ankara: K.K.K.Yayınları, 1987.
- Aytek, Bintug. **Yönetim Görevleri**. Ankara: İktisadi Ticari İlimler Akademisi Yayınları, 1977.
- Başaran, İ.Ethem. **Örgütsel Davranış**. Ankara: A.U.Eğitim Fakültesi Yayınları, No :108, 1982.
- . **Eğitim Yönetimi**. Ankara : 1983.
- . **Eğitime Giriş**. Ankara : 1984.
- Başer, Salih. **Eğitim Yöneticisinin Yeterlikleri (Verimlilik Esasları)** Yayınlanmamış Stajyerlik Araştırma-inceleme Konusu. Balıkesir : Teknik Astsubay Hazırlama Okul K.lığı, 1988.
- Binbaşıoğlu, Cavit. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara : Binbaşıoğlu Yayınevi, 1978.
- . **Genel Öğretim Bilgisi**. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi, 1981.
- Bursalıoğlu, Ziya. **Eğitim Yöneticisinin Davranış Etkenleri**. Ankara : A.U. Eğitim Fakültesi Yayınları, No : 31, 1972.
- . **Eğitim Yöneticisinin Sistemi Değerlendirmesi**. Ankara: A.U.Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 33, 1973.
- . **Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama**. Ankara : A.U. Eğitim Fakültesi Yayınları, No :71, 1978.
- . **Eğitim Yöneticisinin Yeterlikleri**. Ankara : A.U.Eğitim Fakültesi Yayınları, No : 93, 1981.
- . **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. Ankara: A.U. Eğitim Fakültesi Yayınları, No : 107, 1982.
- Can, Halil ve Meral Tecer. **İşletme Yönetimi**. Ankara : Türkiye ve Ortadoğu A.İ.E.Yayınları, No :169, 1978.
- Çilenti, Kamuran. **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Ankara:1984.
- . **Fen Eğitimi Teknolojisi**. Ankara : 1983.
- Doğan, Hıfzı. **Analiz ve Program Hazırlama**. Ankara: A.U.Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1982.

- Ertürk, Selahattin. Eğitimde "Program" Geliştirme. Ankara: Yelkentepe Yayınları, 1984.
- Fidan, Nurettin. Okulda Öğrenme ve Öğretme. Ankara : 1986.
- Fidan, Nurettin ve Münire Erden. Eğitime Giriş. Ankara: 1991.
- Fişek, Kurthan. Yönetim. Ankara : A.U.S.B.F.Yayınları, No:437, 1979.
- Kaptan, Saim. Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemler. Ankara : 1981.
- . Bilimsel Araştırma ve Gözlem Teknikleri, Ankara: 1989.
- Karagül, Şinasi ve Yılmaz Öztürk. 1988-1989 Eğitim ve Öğretim Yılı-Birinci Yarıyıl Değerlendirmesi. Balıkesir : Teknik Astsubay Hazırlama Okul K.lığı, 1989.
- Kaya, Y.Kemal. İnsan Yetiştirme Düzenimiz. Ankara : 1984.
- . Eğitim Yönetimi. Ankara : Bilim Yayınları, 1991.
- Kepçeoğlu, Muharrem. Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Ankara: Gül Yayınevi, 1988.
- Oğuzhan, Ferhan. Eğitim Terimleri Sözlüğü. Ankara : Türk Dil Kurumu Yayınları, 1981.
- . Orta Dereceli Okullarda Öğretim (Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikler). Ankara : 1985.
- Okan, Kenan. Eğitim Teknolojisi. Ankara : Okan Yayınları, 1983.
- Özçelik, D.Ali. "Eğitimde Program Değerlendirme" Çağdaş Eğitim Dergisi. Sayı. 86, Şubat, 1984.
- . Eğitim Programları ve Öğretim. Ankara : ÖSYM. Eğitim Yayınları, No :8, 1989.
- Özyürek, Leyla. Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara : A.U. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No :124, 1986.
- Sönmez, Ahmet. Eğitimde Program Geliştirme. Ankara : 1984.
- Sönmez, Veysel. Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı. Ankara: Öğretmen Yayınları, 1985.
- . Eğitim Felsefesi. Ankara : Adım Yayıncılık, 1991.
- Silahlı Kuvvetler Orta Dereceli Askeri Okullar Eğitsel Kollar Yönergesi (MY-181-1) Ankara: Genelkurmay Başkanlığı, 1991.
- Taymaz, Haydar. Okul Yönetimi. Ankara : A.U. Eğitim Bilimleri Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Teksir No :8, 1985.

Tekişik, H.Hüsnü. "Öğretmen Okullarının Kuruluşunun 146. Yılında Ülkemizde Öğretmen Yetiştirme" **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Sayı : 197, Mart 1994. s.s.2-10.

Tekin, Halil. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara : 1982.

Varış, Fatma. **Eğitimde Program Geliştirme "Test ve Teknikler"**
Ankara : A.Ü.Eğitim Fakültesi Yayınları, 1981.

